

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานใน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์
มิถุนายน 2555

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานใน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานใน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์

มิถุนายน 2555

สุภาพร แสนศรี. (2555). การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิง
ตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา. ปรินต์นิพนธ์ วท.ม.

(อาชีวเวชศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการ
ควบคุม: อาจารย์ ดร. นายแพทย์สุธีร์ รัตนะมงคลกุล, อาจารย์ ดร. สุวิภากร จันประเสริฐ.

การศึกษาภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและ
พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เก็บ
ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์ทุกอายุครรภ์เข้ารับการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลมหาราช
นครราชสีมา ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 ถึง
เดือนมีนาคม 2554 จากแบบสอบถาม จำนวน 409 คน และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกเชิงคุณภาพ กับ
ตัวแทนหญิงตั้งครรภ์เรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม โดยวิธีการเลือก
ตัวอย่างแบบระบุกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ ผลการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่าง ทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวน
ร้อยละ 44.5 เสียงดัง ร้อยละ 39.6 แสงจ้า ร้อยละ 35.7 ฝุ่นสารเคมี ร้อยละ 36.4 หน่วยงานที่มีน้ำเปียก
ชื้นและ ร้อยละ 10 ทำงานก้มๆเงยๆ ต่ำกว่าระดับหัวเข่า ร้อยละ 26.7 ทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบ
สูง ร้อยละ 35.7 พนักงานหญิงตั้งครรภ์สัมผัสกับสภาพการทำงานที่มีความเสี่ยงไม่เป็นไปตาม
กฎหมายกำหนด พบความสัมพันธ์ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพกับพฤติกรรมการป้องกัน
ตนเอง ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการป้องกันตนเองได้แก่ ปัจจัยตัวพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (1)
การศึกษา (2) รายได้ (3) ความคุ้นเคยกับลักษณะงานเดิม กับเพื่อนร่วมงาน และปัจจัยระดับโรงงาน
(1) การมีนโยบายที่ชัดเจน (2) การออกกฎข้อบังคับ (3) ความพร้อมของโรงงานในการสนับสนุนการ
ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง (4) การสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เพียงพอ
และถูกต้อง การแจ้งการตั้งครรภ์ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ แบ่งได้เป็น 2 เหตุผล เหตุผลสุขภาพครรภ์
เป็นหลัก และเหตุผลด้านรายได้ ความคุ้นเคยในลักษณะงาน เพื่อนร่วมงาน ข้อเสนอแนะ ในพนักงาน
หญิงตั้งครรภ์ควรมีการสร้างตระหนักรู้ต่อการรับรู้ความเสี่ยงเห็นความสำคัญในเรื่องของการแจ้ง
การตั้งครรภ์ โรงงานควรมีการสื่อสารความเสี่ยง มีการจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร มีแนวทาง
การดำเนินการในการดูแลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับหญิงตั้งครรภ์ และการประกาศ
ให้ทราบโดยทั่วกันชัดเจน

HAZARD EXPOSURE AND SELF-PROTECTIVE BEHAVIOR OF PREGNANT FACTORY
WORKERS IN NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

AN ABSTRACY
BY
SUPAPORN SANSAE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Occupational Medicine
at Srinakharinwirot University

June 2012

Supapron Sanare. (2012). *Hazard Exposure and Self-Protective Behavior of Factory Pregnant Workers in Nakhonratchasima province*. Master thesis, M.Sc. (Occupational Medicine). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Suthee Rattanamongkolgul, Dr. Thasu Thanpasert.

This cross-sectional study was aimed to examine occupational hazards and personal protections among pregnant workers. The data were collected from 409 pregnant workers attending the ante-natal care clinic at Maharat Nakhonratchasima Hospital during October 2010 to March 2011 using structured interview and in-depth interview methods. Pregnant workers worked among disturbing sound (44.5%), loud noise (39.6%), very bright light (35.7%), chemical dust (36.4%), wet working area (10.0%), unhealthy working position (26.7%) and stressful task (35.7%). Some pregnant workers in illegal working condition. Perception to biological hazard was found to be associated with personal preventive behavior. The personal preventive behavior among pregnant workers were also associated 1.) education 2.) income and 3.) the familiar with working climate and the workmates. Employers also influenced on personal preventive behavior by 1.) addressing clearly policy 2.) following legislative regulations (3) preparing on supporting preventive behavior among the pregnant workers (4) providing sufficient individually personal preventive equipments. The pregnant workers informed employers their pregnancy status with the reason of health and income. This study recommended that the pregnant workers should be aware of high risk pregnancy and the importance of informing their pregnancy status. The industries themselves should provide the information of high risk exposures and also announce clearly written policy and guidelines on occupational health and safety first for the pregnant workers.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์
ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

ของ

สุภาพร แสนศรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

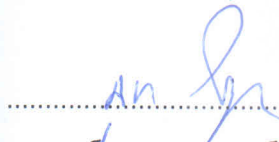
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

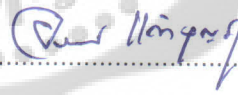
วันที่ 7 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

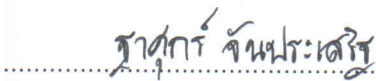
ประธาน

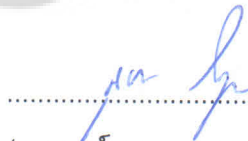
ประธาน

(อาจารย์ ดร. นายแพทย์สุธีร์ รัตนะมงคลกุล)

(รองศาสตราจารย์อรรพรรณ แก้วบุญชู)

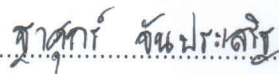
กรรมการ

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ฐาสุภกร์ จันประเสริฐ)

(อาจารย์ ดร. นายแพทย์สุธีร์ รัตนะมงคลกุล)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ฐาสุภกร์ จันประเสริฐ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

ประกาศคุณูปการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร. นายแพทย์ สุธีร์ รัตนมังคลกุล.อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.สุภาศุกรี จันประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ แก้ไข และให้ข้อคิดเห็นจนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อรวรรณ แก้วบุญชู ที่ได้สละเวลามาร่วมเป็นประธานกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ให้คำแนะนำ แก้ไข และให้ข้อคิดเห็นจนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล นายแพทย์ อดุลย์ บัณฑิตกุล และ ดร. แพทย์หญิงฉันทนา ผดุงทศ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้คอยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณพนักงานหญิงตั้งครรภ์และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลเป็นอย่างดีในการทำวิจัย

ขอขอบคุณทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำและช่วยดำเนินการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาอาชีวเวชศาสตร์ รุ่นที่ 1 ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจ ด้วยมิตรภาพอันดีงามตลอดมา

สุภาพร แสนศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การสัมผัสสิ่งคุกคามทางสุขภาพและการรับรู้ความเสี่ยง.....	9
ความหมาย.....	9
การประเมินเชิงคุณภาพในการรับรู้ความเสี่ยง.....	10
การชี้บ่งหาสิ่งคุกคามในที่ทำงาน.....	10
กระบวนการและสภาพงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัยขณะ ตั้งครุภัณฑ์.....	10
การประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพขณะตั้งครุภัณฑ์.....	16
การสัมผัสสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพงาน.....	18
การบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพงาน.....	19
พฤติกรรมป้องกันตนเอง.....	21
ความหมาย.....	21
ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
สาเหตุของการเกิดอันตรายความไม่ปลอดภัย.....	24
การจัดการด้านการป้องกันอันตราย.....	24
หลักการควบคุมอันตรายจากการทำงาน.....	25
พฤติกรรม การป้องกันตนเองและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล.....	25
กฎหมาย.....	27
พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541.....	27
พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการ.....	
ทำงาน พ.ศ. 2554.....	28
การตั้งครุฑ.....	29
ความหมาย.....	29
การปฏิบัติตนในระหว่างตั้งครุฑ.....	30
สรุปการทบทวนวรรณกรรม.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	32
ระเบียบวิธีการวิจัย.....	32
การวิจัยเชิงปริมาณ.....	32
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การวัดและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	44
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การวัดและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
จริยธรรมการวิจัย.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สภาพงานและการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์จากลักษณะงานที่ทำ....	50
ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง.....	52
ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์.....	55
การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ.....	59
การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม.....	65
การดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ.....	68
ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์.....	71
ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์.....	84
ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์.....	87
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์.....	88
ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง.....	88
ลักษณะงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ก่อนแจ้งการตั้งครรภ์.....	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การแจ้งการตั้งครุฑและการปรับเปลี่ยนงาน.....	91
การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำของพนักงานหญิงตั้งครุฑ เมื่อ พิจารณาการสัมผัสสิ่งคุกคามเป็นรายด้าน.....	94
พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของ พนักงานหญิงตั้งครุฑ.....	102
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง.....	108
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง.....	115
สภาพงาน การสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครุฑจากลักษณะงานที่ทำ...	116
วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคาม จากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครุฑ.....	117
วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกัน ตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครุฑ.....	119
วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านกับพฤติกรรมการ ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครุฑ.....	119
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามกับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครุฑ.....	120
อภิปรายผล.....	121
สรุปผล.....	131
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	131
ข้อเสนอแนะ.....	132

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก	141
ภาคผนวก ก เอกสารแนะนำสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	142
ภาคผนวก ข ใบอนุญาต.....	145
ภาคผนวก ค หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ.....	147
ภาคผนวก ง แบบสอบถามการวิจัย.....	149
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	160

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แนวทางการพิจารณาการทำงานขณะตั้งครรภ์.....	14
2 สมมติฐานการวิจัย.....	43
3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
4 ประเภทกิจการโรงงาน.....	55
5 ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์.....	56
6 ประวัติการทำงานขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน.....	56
7 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านกายภาพ.....	59
8 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านเคมี	61
9 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านชีวภาพ.....	61
10 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน.....	62
11 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านจิตวิทยาสังคม.....	63
12 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ การบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน จิตวิทยาสังคม.....	64
13 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านการปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงาน.....	66
14 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	67
15 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล.....	67
16 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านชนิดของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจำแนกตามพฤติกรรมการใช้.....	68
17 การดูแลด้านการป้องกันความเสี่ยง พนักงานหญิงตั้งครรภ์	69
18 การดูแลด้านสวัสดิการ พนักงานหญิงตั้งครรภ์.....	70
19 การลาหลังคลอดบุตร.....	70
20 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไปกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ....	71
21 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี.....	72
22 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไปกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ.....	73

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไปกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการ บาดเจ็บและท่าทางการทำงาน	75
24 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไปกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยา สังคม.....	76
25 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ.....	77
26 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี.....	78
27 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ.....	79
28 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการบาดเจ็บ และท่าทางการทำงาน	81
29 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยา สังคม.....	83
30 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกัน ตนเอง.....	85
31 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงานกับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกัน ตนเอง.....	86
32 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านกับการปฏิบัติ พฤติกรรมการป้องกันตนเอง.....	87
33 ข้อมูลทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์.....	88
34 ข้อมูลทั่วไปตัวแทนผู้ประกอบการโรงงาน.....	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 การประเมินสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้น.....	17
3 ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2553 ของสำนักงานประกันสังคม⁽¹⁾ มีโรงงานขึ้นทะเบียนกับกองทุนประกันสังคม 395,924 แห่ง มีผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 8,955,744 ราย เป็นผู้ประกันตนหญิง 4,495,801 ราย สัดส่วนผู้ประกันตนชายต่อหญิงประมาณร้อยละ 50 อายุระหว่าง 25-29 ปี จากกำลังแรงงาน 39 ล้านคน กิจการในภาคอุตสาหกรรมได้มีการนำเอาเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมทั้งวัตถุดิบ สารเคมีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตเกือบทุกขั้นตอน เพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณการผลิตสินค้า กระบวนการผลิตที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการทำงาน สภาพงาน และสุขภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเหล่านี้หลายด้าน ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดจากการนำเอาเทคโนโลยีและสารเคมีต่างๆ มาใช้ในกระบวนการผลิต

จากรายงานลูกจ้างที่ประสบอันตราย รวมทุกรณีความรุนแรง ในข่ายกองทุนเนื่องจากการทำงานประจำปี พ.ศ. 2553⁽¹⁾ ของสำนักงานประกันสังคม จำนวนทั้งสิ้น 146,511 ราย สาเหตุการประสบอันตรายมาจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด หรือทิ่มแทงมือ และสาเหตุการเจ็บป่วยจากการทำงานเป็นโรคที่เกิดตามลักษณะหรือสภาพของงาน เช่น การบาดเจ็บจากการยกหรือย้ายของหนัก ประสบอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต 619 ราย คิดเป็นลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน อัตรา 17.92 รายต่อพันราย โดยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยมากที่สุด เป็นเงินจำนวน 23,418.22 ล้านบาท กรณีตาย 1,101.63 ล้านบาท และกรณีทุพพลภาพ 304.59 ล้านบาท พบว่า ปี 2553 กลุ่มอายุของลูกจ้างที่มีจำนวนการประสบอันตรายสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 25-29 ปี ยังคงเป็นกลุ่มอายุที่มีการประสบอันตรายสูงสุด สำหรับข้อมูลแรงงานหญิง จำนวนการประสบอันตรายและเจ็บป่วยจากการทำงาน 31,606 ราย มีผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร จำนวน 282,277 ราย จำนวนเงิน 5,594.85 ล้านบาท

เมื่อผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์เข้าสู่ระบบแรงงานมีโอกาสอย่างมากในการตั้งครรภ์ซึ่งต้องใช้ระยะเวลายาวนานถึง 9 เดือน ในขณะที่นั้นผู้หญิงเหล่านี้ยังคงต้องประกอบอาชีพ ทำงานบ้านและดูแลครอบครัวไปพร้อมๆ กัน จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของพนักงานหญิงตั้งครรภ์คือ สภาพงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ลักษณะงานที่ทำ ความแข็งแรงและสมบูรณ์ของร่างกายในพนักงานหญิง ลักษณะหรือปัจจัยที่ทำให้แรงงานกลุ่มนี้มีโอกาสประสบอันตราย หรือเกิดโรคจากการทำงานสูง เนื่องจากในระหว่างการตั้งครรภ์จะเกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการเผาผลาญในร่างกายสามารถทำให้เพิ่มการรับสัมผัสสารพิษของทั้งพนักงานที่ตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ได้⁽²⁾ และในการรับสัมผัสนี้ขึ้นอยู่กับระยะของการพัฒนาของตัวอ่อน มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต มีพัฒนาการในการเจริญเติบโตผิดปกติ ส่งผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ เปลี่ยนแปลงระบบประจำเดือน

ไม่สามารถมีบุตรได้ เกิดภาวะแท้ง ทารกคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักตัวน้อย ทารกวิรูปหรือมีลักษณะผิดปกติ เกิดมะเร็งในเด็กได้ มีการศึกษาวิจัยผลกระทบต่อสุขภาพจากอุตสาหกรรม⁽³⁾ ผลการวิจัยพบหญิงตั้งครรภ์ที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมมาตาศพมีความเสี่ยงต่อการให้กำเนิดบุตรก่อนกำหนด น้ำหนักต่ำกว่าปกติ และน้ำหนักต่ำกว่าอายุครรภ์ มากกว่าผู้ที่อยู่ไกลแหล่งนิคมอุตสาหกรรม การศึกษาในประเทศโปแลนด์ ปี ค.ศ. 2003 เรื่องสภาพงานของหญิงตั้งครรภ์กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานซึ่งแตกต่างจากข้อบังคับของกฎหมาย⁽⁴⁾ ได้สำรวจหญิงตั้งครรภ์ 2649 คน เกี่ยวกับความยากลำบากในการทำงานพบข้อมูล ร้อยละ 60 ของผู้หญิงที่ศึกษาสภาพงานมีความเสี่ยง เกือบครึ่งหนึ่งของผู้หญิงทำงานในสภาวะที่ไม่เหมาะสม มีการรายงานการเป็นอันตรายของร่างกายเรื่องท่าทาง การก้ม การหมุนร้อยละ 40 การยกและการถือของร้อยละ 30 ชั่วโมงการทำงานยาวนานร้อยละ 20 ทำงานเข้ากะรวมทั้งกะกลางคืนร้อยละ 12 ทำงานที่เกี่ยวกับการขนส่งการเคลื่อนไหวเร็วร้อยละ 20 เสียงและการสั่นสะเทือนร้อยละ 30 ทำงานกับคอมพิวเตอร์มากกว่า 4 ชั่วโมงต่อวันร้อยละ 15 การแก้ไขสภาพงานหรือช่วงเวลาทำงานปรากฏเพียงร้อยละ 14 ส่วนมากการแก้ปัญหาจากสิ่งที่เป็นอันตรายหรือการย้ายงานเมื่อมีใบรับรองจากแพทย์เท่านั้น

ในปัจจุบันรายงานการวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในพนักงานทั่วไป พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานมีโอกาสรับสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานซึ่งอาจส่งผลถึงบุตรในครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานเข้าถึงได้หลายทาง การประเมินการสัมผัสสิ่งคุกคามเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลในเรื่องของการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง และการดูแลพนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ของโรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ในแต่ละวันจะมีแรงงานเข้ามาทำงานในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเป็นจำนวนแสนคน มีแรงงานที่เป็นหญิงวัยเจริญพันธุ์ซึ่งมีโอกาสตั้งครรภ์ในขณะที่ทำงาน ผู้วิจัยมุ่งสนใจศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานตามสภาพความเป็นจริง เช่น ท่าทางการทำงาน การสัมผัสแสง เสียง ความร้อน การปนเปื้อนสารเคมีในกระบวนการผลิตของเสียทางอุตสาหกรรม และปัจจัยในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม การได้รับการดูแลของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ในสภาพแวดล้อมการทำงาน ทำความเข้าใจถึงความสำคัญของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานกับพนักงานหญิงตั้งครรภ์และผู้ประกอบการ สร้างความตระหนักในพฤติกรรมป้องกันตนเอง ลดอุบัติเหตุจากการทำงาน นำไปสู่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงาน มีความสุขกับการทำงานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามอย่างไร
2. ข้อมูลทั่วไป สภาพงาน การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามอย่างไร

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จากลักษณะงานที่ทำเป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บ และท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
5. เพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งสนใจศึกษาพนักงานหญิงตั้งครรภ์ทุกอายุครรภ์ ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมา ทำงานในแผนกของการผลิตชิ้นงานทุกประเภทและทุกขนาด อุตสาหกรรม เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนตุลาคม 2553-มีนาคม 2554

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาลักษณะงานของพนักงานเป็นลักษณะงานที่ทำในขณะตั้งครรภ์ที่อยู่ในทุกแผนกงานของโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การผลิต การจัดเก็บ บรรจุ ตรวจสอบ การขนย้ายชิ้นงาน งานเอกสาร
2. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เป็นการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์จากลักษณะงาน และสภาพงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ปัจจุบัน เป็นการประเมินการสัมผัสสิ่งคุกคามด้วยตนเอง
3. การประเมินการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เป็นการประเมินการปฏิบัติพฤติกรรมขณะตั้งครรภ์ปัจจุบัน
4. โรงงานอุตสาหกรรมที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงานเป็นโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดนครราชสีมา
5. กลุ่มตัวอย่างพนักงานที่สัมภาษณ์เป็นพนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ในปัจจุบันหรือหลังคลอดไม่เกิน 3 วัน
6. กลุ่มตัวอย่างตัวแทนผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงงานอุตสาหกรรมที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงานอยู่ในปัจจุบันที่สัมภาษณ์
7. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา โรคประจำตัว รายได้ อายุครรภ์ สถานการณ์ตั้งครรภ์ ประวัติการแท้งบุตร
8. สภาพงาน ได้แก่ ประเภทโรงงาน ลักษณะงาน ขนาดโรงงาน อายุงาน ทำงานวันต่อสัปดาห์ เจ็บป่วยจากการทำงาน บาดเจ็บจากการทำงาน

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. **หญิงตั้งครรภ์ (Pregnant Woman)** หมายถึง พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทุกอายุครรภ์ นับตั้งแต่การฝังตัวของไข่ที่ปฏิสนธิแล้วในมดลูกจนกระทั่งหลังคลอดไม่เกิน 3 วัน
2. **โรงงานอุตสาหกรรม (Factory)** หมายถึง สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้ประกอบกิจการ โดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ใช้ก็ตาม สำหรับทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง ทุกขนาดโรงงาน
3. **ประวัติการทำงาน (Work History)** หมายถึง รายการที่ซักถามเกี่ยวกับการทำงาน ลักษณะงาน สภาพงาน ของหญิงตั้งครรภ์ตั้งแต่เริ่มแรกที่ตั้งครรภ์จนถึงปัจจุบัน และรายละเอียดเกี่ยวกับการสัมผัสสิ่งคุกคามในการทำงานแต่ละงานซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพขณะตั้งครรภ์ได้
4. **สภาพงาน (Work Conditions)** หมายถึง สภาพแวดล้อมการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่งาน ลักษณะงาน ช่วงเวลาการทำงาน ระยะเวลาการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

คำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย

1. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน (Hazard Exposure) หมายถึง การรับรู้ เป็นความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยินและบอกได้ถึงสัมผัสสิ่งหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วยจากการทำงานในแต่ละงานซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพได้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน (Hazard Exposure) คือ การประเมินการสัมผัส (Exposure Assessment) เป็นการประเมินด้วยตนเองของผู้รับสัมผัส (Self Assessment) แบ่งการสัมผัสเป็นรายด้าน 5 ด้าน ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน และด้านจิตวิทยาสังคม

2. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพ (Physical Exposure) หมายถึง การรับรู้การสัมผัสเรื่องของ แสงสว่าง เสียงดัง เสียงรบกวน ความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน ในสิ่งแวดล้อมการทำงาน

3. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี (Chemical Exposure) หมายถึง การรับรู้การสัมผัสสารเคมีในรูปแบบต่างๆ เช่น ฝุ่น พุ่ม ไอ ก๊าซ ของเหลว ของแข็งในสิ่งแวดล้อมการทำงาน ที่ใช้ในกระบวนการผลิต การเก็บ หรือการรอกผลิตของชิ้นงาน หรือสารเคมีที่ออกมาจากกระบวนการผลิต

4. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพ (Biological Exposure) หมายถึง การรับรู้การสัมผัสแหล่งเชื้อโรคในสิ่งแวดล้อมการทำงานเข้าสู่ร่างกาย อาจผ่านทางระบบผิวหนัง ระบบหายใจหรือระบบอื่นๆ เช่น ผิวหนังสัมผัสบริเวณที่เป็นแหล่งโรค มีสัตว์หรือแมลงนำโรค บริเวณที่มีสิ่งเน่าเสีย สารคัดหลั่ง

5. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน (Injury and Ergonomic Exposure) หมายถึง การรับรู้การสัมผัสสภาพการทำงาน ท่าทางการทำงาน การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การยกของ การเกิดการบาดเจ็บ

6. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Exposure) หมายถึง การรับรู้การสัมผัสสภาพแวดล้อมการทำงานในเรื่องของ อารมณ์ สังคม ความรู้สึก สัมพันธภาพ ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความเครียด ความยินดี ความสุขในการทำงาน

7. พฤติกรรมการป้องกันตนเอง (Self Protective Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ เป็นความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ การสนใจ รวมทั้งการกระทำ การปฏิบัติ ที่สามารถสังเกตเห็น เพื่อป้องกัน ลดและขจัดสภาพหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือเพื่อลดและขจัดความเสี่ยงต่ออันตรายที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากการทำงาน

8. การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการ การบริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่โรงงานอุตสาหกรรมจัดให้แก่พนักงานที่ทำงานอยู่ในโรงงานนั้นๆ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน ความสะอาดสบาย นอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับประจำ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจเกิดแรงจูงใจในการทำงานแก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์

9. ความปลอดภัยในการทำงาน (Safety Work) หมายถึง สภาพการทำงานซึ่งปราศจากความเสียหายหรือปราศจากแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการประสบอันตรายหรือโรคจากการทำงานขณะตั้งครรภ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อทราบการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
2. เพื่อทราบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
3. มีข้อมูลที่สามารถนำไปวางแผนให้บริการด้านอาชีวอนามัย ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพพนักงานหญิงตั้งครรภ์ และสร้างความตระหนักในพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

การศึกษานี้แบ่งเป็น 2 ส่วน การศึกษาวิจัยหลักใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ในการช่วยอธิบายพฤติกรรมกำบังตนเอง

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) ศึกษาข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา โรคประจำตัว รายได้ สถานการณ์ตั้งครรภ์ อายุครรภ์ สภาพงาน ประเภทกิจการ ลักษณะงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน อุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน การสัมผัสสิ่งคุกคาม เป็นรายด้าน 5 ด้าน ด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ การบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน จิตวิทยาสังคม และพฤติกรรมกำบังตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการสรุปวิเคราะห์ข้อมูล ค้นหาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของบริบทที่ศึกษา ค้นหาประสบการณ์ตาม

ความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (Key Informant) ในการช่วยอธิบาย เรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่พบในระยะที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) ในการอธิบายการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยข้อมูลทั่วไปและสภาพงานมีความสัมพันธ์กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
2. ปัจจัยข้อมูลทั่วไปและสภาพงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการ สัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
3. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยครอบคลุมเนื้อหาและนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การสัมผัสสิ่งคุกคามทางสุขภาพและการรับรู้ความเสี่ยง
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 การชี้บ่งหาสิ่งคุกคามในที่ทำงาน
 - 1.3 การประเมินเชิงคุณภาพในการรับรู้ความเสี่ยง
 - 1.4 กระบวนการและสภาพงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัยขณะตั้งครุฑ
 - 1.5 การประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพขณะตั้งครุฑ
 - 1.6 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพงาน
 - 1.7 การบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพงาน
2. พฤติกรรมการป้องกันตนเอง
 - 2.1 ความหมาย
 - 2.2 ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ
 - 2.3 สาเหตุของการเกิดอันตรายความไม่ปลอดภัย
 - 2.4 การจัดการด้านการป้องกันอันตราย
 - 2.5 หลักการควบคุมอันตรายจากการทำงาน
 - 2.6 การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
3. กฎหมาย
 - 3.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
 - 3.2 พระราชบัญญัติอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พ.ศ. 2554
4. การตั้งครุฑ
 - 4.1 ความหมาย
 - 4.2 การปฏิบัติตนในระหว่างตั้งครุฑ

1. การสัมผัสสิ่งคุกคามทางสุขภาพและการรับรู้ความเสี่ยง

1.1 ความหมาย

พงศ์เทพ วิวรรธนะเดช⁽⁵⁾ ได้ให้ความหมาย ความเสี่ยง (Risk) ในหนังสือการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพ ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ลักษณะของสถานการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่มีผลลัพธ์ได้มากกว่า 2 อย่าง ผลลัพธ์ไม่สามารถบอกได้แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ และอย่างน้อยหนึ่งในผลลัพธ์นั้นไม่พึงประสงค์

อดุลย์ บัณฑิตกุล⁽⁶⁾ ได้ให้ความหมาย สิ่งคุกคาม (Hazard) ในคู่มืออาชีพเวชศาสตร์ 2000 หมายถึง สิ่งหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน และการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน (Hazard Exposure) หมายถึง การสัมผัสสิ่งหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วยจากการทำงานในแต่ละงานซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพได้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน (Hazard Exposure) คือ การประเมินการสัมผัส (Exposure Assessment) เป็นการประเมินด้วยตนเองของผู้รับสัมผัส (Self Assessment) แบ่งการสัมผัสเป็นรายด้าน 5 ด้าน ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน และด้านจิตวิทยาสังคม

1.2 การประเมินเชิงคุณภาพในการรับรู้ความเสี่ยง⁽⁵⁾ (Risk Perception)

ได้แก่ การสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication) และการจัดการความเสี่ยง (Risk Management) การสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication) คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) การจัดการความเสี่ยงเป็นเรื่องของการที่อันตรายที่มีอยู่ในการดำเนินงานโดยการประมาณระดับความเสี่ยงและการควบคุมความเสี่ยง รวมถึงการเฝ้าระวัง การตรวจประเมิน และทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา

ในทางอาชีวอนามัยกระบวนการควบคุมความเสี่ยง⁽⁶⁾ (Risk Control) ได้แก่ การจัดการทางวิศวกรรม การจัดการโดยการบริหาร เน้นการจัดการที่ต้นเหตุ (Source) การส่งผ่านจากต้นเหตุมายังตัวบุคคล (Pathway) และที่ตัวบุคคล (Person) ทางอาชีวอนามัยการจัดการที่ตัวบุคคลจะใช้หลังสุดเมื่อใช้มาตรการอื่นไม่ได้ผล โดยประเมินความเสี่ยงว่ามีกระบวนการอะไรที่เป็นอันตราย ใครได้รับผลกระทบ และได้รับผลกระทบอย่างไร

1.3 การชี้บ่งหาสิ่งคุกคามในที่ทำงาน⁽⁶⁾ (Hazard Identification)

การชี้บ่งหาสิ่งคุกคามในที่ทำงาน สามารถทำได้โดยการเดินสำรวจโรงงานอุตสาหกรรม (Workplace Walkthrough Survey) การประเมินความเสี่ยงเพื่อดูว่าสิ่งคุกคามที่สนใจมีผลเสียต่อสุขภาพหรือไม่ ค้นหาสิ่งคุกคามในที่ทำงาน (Hazard Identification) ดูว่าสิ่งคุกคามมีขนาดมากพอที่จะมีผลต่อสุขภาพหรือไม่ (Dose Response Relationship) ประเมินโอกาสสัมผัสกับสิ่งคุกคามมีมากขนาดใด (Exposure Assessment) นำปัจจัยต่างๆ มาดูว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดผลต่อสุขภาพจากสิ่งคุกคามนั้นขนาดใด (Risk Characterization)

1.4 กระบวนการและสภาพงานที่อาจส่งผลต่อสุขภาพ ความปลอดภัยขณะตั้งครุภัณฑ์⁽⁷⁾ ด้านกายภาพ (Physical Hazard)

หมายถึง การสัมผัสแสงสว่าง เสียงดัง เสียงรบกวน รั้งสี ความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน ในสิ่งแวดล้อมการทำงานประจำ

1. การทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่ไม่เพียงพอ เพิ่มความเครียด (Stress) และความเหนื่อยล้า (Fatigue) ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ควรจัดแสงสว่างให้อยู่ในระดับพอเหมาะ กับลักษณะงาน

2. การทำงานสัมผัสกับเสียงดัง (Loud Noise) นานๆ จะเพิ่มความดันเลือด ความเครียด (Stress) และความเหนื่อยล้า (Fatigue) ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง สำหรับงานที่ต้องใช้สมองคิดและใช้สมาธิ ต้องหลีกเลี่ยงการทำงานในที่ที่มีเสียงดัง และจำกัดเสียงตามค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด เกินวันละ 7 ชั่วโมงแต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ระดับเสียงที่พนักงานได้รับติดต่อกันไม่เกิน 90 เดซิเบล (เอ)

3. การทำงานสัมผัสกับรังสี (Ionizing and Non-Ionizing Radiation)⁽⁸⁾ จะอันตรายต่อหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ การทำงานสัมผัสกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (Electromagnetic Radiation) ยังไม่มีคำยืนยันและไม่รู้ถึงอันตรายต่อมารดาและทารก การสัมผัสเกินขนาดจะเป็นอันตรายโดยเพิ่มอนุมูลอิสระในร่างกาย ควรมีการจัดการทำงานไม่ให้สัมผัสคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเกินขนาดที่คณะกรรมการคุ้มครองแรงงานแห่งชาติกำหนด กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับรังสีชนิดก่อก่อไอออน พ.ศ.2547 กำหนดค่าไม่เกิน 20 มิลลิซีเวิร์ต (Mili Sievert) ต่อปี โดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีติดต่อกัน สำหรับสตรีฯ ลำตัว อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลหิตและระบบสืบพันธุ์ ทั้งนี้ในแต่ละปีจะรับปริมาณรังสีสะสมได้ไม่เกิน 50 มิลลิซีเวิร์ต (Mili Sievert) พนักงานที่ตั้งครรภ์ควรตรวจว่าไม่ได้รับรังสีเกินกำหนด

4. การทำงานสัมผัสกับความร้อน (Heat) ภายในโรงงานที่มีพนักงานทำงานอยู่จะมีสภาพความร้อนที่ทำให้อนุมูลอิสระในร่างกายของพนักงานสูงเกินกว่า 38 องศาเซลเซียสไม่ได้ อาจทำให้เกิดริดสีดวง (Hemorrhoids) เกิดความเครียด (Stress) ควรให้มีการหยุดพักและมีบริการน้ำดื่ม อนุมูลอิสระอากาศสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานควรอยู่ระหว่าง 20 - 24 องศาเซลเซียส

5. การทำงานสัมผัสกับความเย็น (Cold) อาจส่งผลกระทบต่อหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ ควรมีการจัดการอุณหภูมิให้พอเหมาะ อุณหภูมิอากาศสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานควรอยู่ระหว่าง 20 - 24 องศาเซลเซียส

6. การทำงานสัมผัสกับความสั่นสะเทือน (Vibrations) อาจเพิ่มความเสี่ยงของการแท้ง ควรหลีกเลี่ยงการทำงานสัมผัสกับความสั่นสะเทือน

ด้านเคมี (Chemical Hazard)

หมายถึง การสัมผัสสารเคมีในรูปแบบต่างๆ เช่น ฝุ่น พุ่ม ไอ ก๊าซ ของเหลว ของแข็ง ในสิ่งแวดล้อมการทำงาน ที่ใช้ในกระบวนการผลิต การเก็บ หรือการรื้อผลิตของชิ้นงาน หรือสารเคมีที่ออกมาจากกระบวนการผลิตชิ้นงาน

1. สารเคมีที่มีผลกระทบต่อทารกในครรภ์ควรมีการควบคุมและประเมินความเสี่ยง

การสัมผัสสารปรอท (Mercury) มีผลกระทบกับทารกที่ยังไม่คลอดส่งผ่านทางเลือด ทางน้ำนมเพิ่มความเสียหายในทารกแรกเกิดมีความผิดปกติของรูปร่าง ระบบประสาท พฤติกรรมผิดปกติ มีผลทำให้การพัฒนาของเด็กเกิดสมองฝ่อ

การสัมผัสกับก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon Monoxide) จะเพิ่มความเสี่ยงเมื่ออยู่ในที่อับอากาศจะส่งผลกระทบต่อทารกที่ยังไม่คลอดทำให้ขาดออกซิเจน

การสัมผัสกับตะกั่ว (Lead) สัมพันธ์กับการแท้ง การตายคลอดและมีผลกับการพัฒนา ระบบประสาทของเด็ก ตะกั่วสามารถส่งผ่านทางน้ำนม ถ้ามีการสัมผัสกับตะกั่วแนะนำให้ออกจากหน้างาน

2. แก๊สดมยาสลบ (Anaesthetic Gases) มีความสัมพันธ์กับการแท้ง เช่น Nitrous oxide (N_2O) Halothane (F_3) Methoxyflurane, Enflurane, Isoflurane, Sevoflurane และ Desflurane การสัมผัสกับเอทิลีนออกไซด์ (Ethylene Oxide) อาจทำให้เกิดภาวะแท้งบุตร ก่อให้เกิดการกลายพันธุ์

3. ยา (Cytotoxic Drugs) ยาที่มีความเป็นพิษสูงต่อเซลล์ของร่างกายผู้ที่สัมผัสอาจทำให้เกิด Carcinogenic Mutagenic และ Teratogenic ได้ เช่น กลุ่มยารักษาโรคมะเร็งบางชนิด กลุ่มยารักษาโรคเอดส์บางชนิด ในการผลิตยาดังกล่าวมีรายละเอียดข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ผลิต บุคลากร การดำเนินการผลิต การผลิตยาปราศจากเชื้อ การควบคุมคุณภาพ ระดับการสัมผัสที่ปลอดภัยยังไม่ทราบ ไม่ควรให้หญิงตั้งครรภ์ทำ ควรหางานหน้าที่อื่นให้

สารเคมีมีหลากหลายชนิดผลกระทบจะแตกต่างกันในแต่ละสารเคมี การประเมินความเสี่ยงที่ไม่สามารถประมาณการสัมผัส ควรควบคุมด้วยวิธีการทางเทคนิค เช่น การวางมาตรฐานที่ดี รวมถึงการออกแบบงานให้มีการสัมผัสน้อย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment)

ด้านชีวภาพ (Biological Hazard)

หมายถึง การได้รับการสัมผัสแหล่งเชื้อโรคในสิ่งแวดล้อมการทำงานเข้าสู่ร่างกาย อาจผ่านทางระบบผิวหนัง ระบบหายใจหรือระบบอื่นๆ เช่น ผิวน้ำสัมผัสบริเวณที่เป็นแหล่งโรคมีสัตว์หรือแมลงนำโรค บริเวณที่มีสิ่งเน่าเสีย สารคัดหลั่ง

การสัมผัสความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจะสูงในกรณีที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อในโรงงาน และอาจมีการแพร่ระบาดมากได้ถ้าไม่มีการป้องกันและควบคุมที่ดี การสัมผัสจากการทำงานจะมีโอกาสมากในผู้ที่ทำงานทางห้องปฏิบัติการ ผู้ดูแลผู้ป่วยหรือสัมผัสสัตว์ ควรมีการควบคุมด้านสุขอนามัย การใช้วัคซีน ถ้ามีการสัมผัสสิ่งคุกคามและมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูง หญิงตั้งครรภ์ควรหลีกเลี่ยงงานประเภทที่ก่อให้เกิดการติดเชื้อ

การติดเชื้อ (Infections)

ไวรัส Rubella (โรคหัดเยอรมัน) อัตราเสี่ยงของการติดเชื้อของทารกในครรภ์ ขึ้นอยู่กับอายุครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ความผิดปกติพิการแต่กำเนิดที่เกิดขึ้นมีหลายระบบและรุนแรง ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ที่มีการติดเชื้อไวรัสหัดเยอรมันในช่วงอายุครรภ์ 12 สัปดาห์แรกมีการแนะนำให้ทำแท้งแก่หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อขณะอายุครรภ์น้อยกว่า 3 เดือนลงมา

ไวรัส Varicella (โรคอีสุกอีใส) มีผลต่อพัฒนาการทารกในครรภ์ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ไม่ควรเข้าไปใกล้ไวรัสที่สามารถทำให้ติดเชื้อได้ นายจ้างควรมีการหมั่นเวียนพนักงานและให้ความช่วยเหลือหญิงที่ตั้งครรภ์ควรทำงานในที่สะอาด

ไวรัสไข้หวัดใหญ่ H5N1 การติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ในหญิงตั้งครรภ์ทำให้หญิงตั้งครรภ์มีโอกาสที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบการหายใจและระบบไหลเวียนเลือด เพิ่มขึ้นประมาณ 4 เท่าของคนปกติแม้หญิงตั้งครรภ์จะแข็งแรงดีมาก่อน และเกิดภาวะแทรกซ้อนต่อทารกในครรภ์ อาจทำให้ทารก

เสียชีวิตหรือเกิดการแท้งได้ ความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในหญิงตั้งครรภ์โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่สองและสามของการตั้งครรภ์⁽⁹⁾ การป้องกันให้ปฏิบัติตามวิธีการป้องกันไข้หวัดใหญ่ที่แนะนำแก่คนทั่วไปอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการล้างมือ และการสวมหน้ากากอนามัย หลีกเลี่ยงการเข้าไปในที่ที่มีผู้คนจำนวนมาก นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ การฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ ต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยของวัคซีน โดยไม่แนะนำให้ฉีดวัคซีนที่ประกอบด้วยเชื้อที่ยังมีชีวิต หากฉีดแนะนำให้ฉีดหลังตั้งครรภ์ 3 เดือนขึ้นไป⁽¹⁰⁾

ด้านการยศาสตร์ (Ergonomic Hazard)

หมายถึง การจัดการสภาพการทำงาน การปรับท่าทางการทำงาน การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การยกของ การจัดอุปกรณ์เครื่องมือ ให้เหมาะสมกับสภาพงาน

1. การเคลื่อนไหวและการทำงาน (Moving and Handling)

- 1.1 หญิงตั้งครรภ์ไม่ควรทำงานที่ต้องยกของหนัก ถ้าไม่ได้รับการอบรมมาก่อน
- 1.2 หญิงตั้งครรภ์ที่ต้องทำงานเคลื่อนไหวหรือยกของควรเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน ถ้าคิดว่าเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์
- 1.3 หญิงตั้งครรภ์ที่ต้องยกของควรใช้รถเข็นในการขนของแทน
- 1.4 การทำงานเป็นพนักงานถ่ายภาพฟิล์มเอกซเรย์ (Radiographers) ต้องให้มีคนช่วยในการตรวจและการเคลื่อนย้ายคนไข้
- 1.5 การเปลี่ยนแปลงของขนาดร่างกาย การทำงานในที่แคบหรือสถานี่งานไม่เหมาะสม การเคลื่อนไหวในที่ไม่สะดวกสบายจะเพิ่มความเสี่ยงโดยเฉพาะในช่วงหลังของการตั้งครรภ์
- 1.6 หญิงตั้งครรภ์ทำงานในแผนกที่มีเครื่องจักร ควรให้มีการประเมินความเสี่ยงเรื่องระดับความดังของเสียงเครื่องจักร และอุบัติเหตุในการทำงาน
- 1.7 หญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการขับรถ ควรมีการประเมินความเสี่ยงของการขึ้นรถ หรือการใส่เข็มขัดนิรภัย (Seat Belt) และการสั่นสะเทือน (Vibrations)
- 1.8 การทำงานในที่สูง (Work at Heights) ควรมีการพิจารณา เนื่องจากร่างกายของหญิงตั้งครรภ์มีการเปลี่ยนแปลงด้านสรีระอาจเวียนศีรษะ (Dizziness) เป็นลม (Syncope) หรือพลัดตกเกิดการแท้งหรือการคลอดก่อนกำหนดได้

2. การยืน (Standing)

หญิงตั้งครรภ์ไม่ควรยืนนานเกินไป (5 - 8 ชั่วโมง) ควรทำที่นั่งทำงาน การยืนนานอาจนำไปสู่การเวียนศีรษะ (Dizziness) เป็นลม (Syncope) อ่อนเพลีย เมื่อยล้า (Fatigue) เพิ่มความเสี่ยงของการคลอดก่อนกำหนด หลอดเลือดที่ขาอุดตัน (Varicose Veins) อาการปวดหลัง (Backache)

ด้านจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Hazard)

หมายถึง สภาพแวดล้อมการทำงานในเรื่องของ อารมณ์ สังคม ความรู้สึก สัมพันธภาพ ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความเครียด ความยินดี ความสุข

1. ความเครียด (Stress) ความเครียดมีผลกระทบสามารถทำให้คลอดก่อนกำหนดได้ ความเครียดอาจทำให้เพิ่มความผิดพลาดของงาน การสูญเสียบุตร การแท้ง ภาวะความเครียดอาจพัฒนาไปจนถึงหลังคลอด การไม่สามารถให้นมบุตร ควรมีการประเมินความเครียดของพนักงานหญิง

ตั้งครุฑ ความเครียดมีได้หลายสาเหตุ ฮอริโมน สรีระ จิตใจ สถานะทางการเงิน บางครั้งความเครียดเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว องค์การต้องรู้ถึงปัจจัยของความเครียดและความแตกต่างในแต่ละบุคคล

2. ความรุนแรง (Violence) พนักงานหญิงตั้งครุฑไม่ควรทำงานที่ต้องเสี่ยงต่อความรุนแรง เช่น ทำงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินที่ต้องใช้ความรวดเร็วและมีภาระงานที่หนัก การทำงานที่สัมพันธ์กับหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานที่ไม่ดีมีข้อขัดแย้ง การทำงานที่เอาัดเอาเปรียบทำให้เกิดความเครียดสามารถนำไปสู่รกลอกตัวก่อนกำหนด คลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักน้อยและความสามารถในการให้นมบุตรลดลง

ตาราง 1 แนวทางการพิจารณาการทำงานขณะตั้งครุฑ

ลักษณะงาน	ช่วงอายุครุฑที่สามารถทำงานได้อย่างปลอดภัย (สัปดาห์)
-งานเบา ๆ งานธุรการ งานบริหารจัดการ	40
-งานที่ต้องนั่งเป็นประจำมากกว่า 4 ชั่วโมง	40
งานที่ต้องยืน	
-ยืนตลอดนานกว่า 4 ชั่วโมง	24
-ยืนเป็นช่วง ๆ น้อยกว่า 30 นาที/ชั่วโมง	32
-ยืนเป็นช่วง ๆ มากกว่า 30 นาที/ชั่วโมง	40
งานก้ม ๆ เงย ๆ ที่ต่ำกว่าระดับเข่า	
-ทำซ้ำ ๆ ตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้ง/ชั่วโมง	20
-ทำเป็นช่วง ๆ ระหว่าง 2-10 ครั้ง/ชั่วโมง	28
-ทำเป็นช่วง ๆ น้อยกว่า 2 ครั้ง/ชั่วโมง	40
งานที่ต้องไต่บันได	
-ทำซ้ำ ๆ มากกว่า 4 ครั้งในงาน 8 ชั่วโมง	20
-ทำเป็นช่วง ๆ น้อยกว่า 4 ครั้งในงาน 8 ชั่วโมง	28
งานที่ต้องเดินขึ้นลงบันได	
-เดินขึ้นเดินลงมากกว่า 4 ครั้งใน 8 ชั่วโมงการทำงาน	28
-เดินขึ้นเดินลงน้อยกว่า 4 ครั้งใน 8 ชั่วโมงการทำงาน	40
งานยกของหนัก	
-ยกของซ้ำ ๆ หนักมากกว่า 23 กิโลกรัม	20
-ยกเป็นครั้งคราวหนักมากกว่า 23 กิโลกรัม	30
-ยกของซ้ำ ๆ หนักระหว่าง 11 - 23 กิโลกรัม	24
-งานยกของหนักปริมาณงานน้อยกว่าที่กล่าวมา	40

จากตาราง 1 หญิงตั้งครรภ์สามารถทำงานได้ตามปกติกระทั่งอายุครรภ์ 40 สัปดาห์หรือจนกระทั่งคลอด กรณีที่งานไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ เป็นงานประเภทงานเบา ๆ ไม่มีการเดินหรือยืนนาน ๆ ไม่มีการยกของหนัก กรณีงานที่มีการเดิน การยืนนาน ๆ งานที่ต้องยกของหนักให้พิจารณาตามอายุครรภ์

สภาพงาน⁽¹²⁾ (Working Conditions)

หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่งาน ลักษณะงาน ช่วงเวลาการทำงาน ระยะเวลาการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

1. เวลาทำงาน (Long Working Hours and Shift Work) ควรประเมินความเสี่ยงสำหรับเวลาทำงานที่ยาวนานเกินไปและทบทวนการหมุนเวียนช่วงเวลาการทำงาน

2. กะกลางคืน (Night Work / On Call Work) ที่มีผลกับเวลาการนอน หญิงตั้งครรภ์ควรหยุดการเข้ากะกลางคืนที่อายุครรภ์ 28 สัปดาห์

3. การรับประทานอาหาร (Nutrition) หญิงตั้งครรภ์ระบบย่อยอาหารจะเปลี่ยนแปลงไป จะหิวบ่อยขึ้น ช่วงเช้าอาจมีอาการคลื่นไส้ (Morning Sickness) ปวดศีรษะ (Headache) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานช่วงเช้า อาจมีการจัดช่วงเวลาทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

4. การทำงานคนเดียว (Isolated Work) พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีโอกาสมากที่จะเกิดภาวะถูกเนิ่นต้องรักษาเร่งด่วน ควรมีการจัดในเรื่องการเข้าช่วยเหลือสนับสนุน ถ้าเป็นไปได้ไม่ควรทำงานคนเดียวในที่ที่อยู่ไกลเพื่อนร่วมงาน

สวัสดิการ (Welfare)⁽⁷⁾

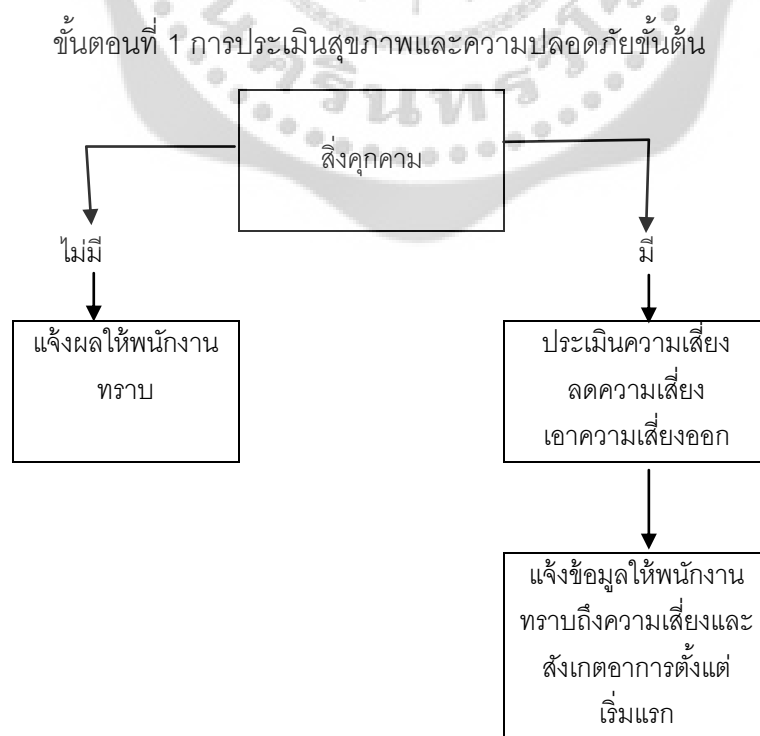
หมายถึง แนวทางการดำเนินการ การบริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่โรงงานอุตสาหกรรมจัดให้แก่พนักงานที่ทำงานอยู่ในโรงงานนั้นๆ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน ความสะดวกสบาย นอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับประจำ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจเกิดแรงจูงใจในการทำงานแก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์

ภายใต้ข้อบังคับสถานที่ทำงานปี 1992 ของประเทศอังกฤษ เรื่องสุขภาพความปลอดภัยและสวัสดิการ นายจ้างต้องจัดให้มีที่พัก (Resting Facilities) ที่เหมาะสมสะดวกสบายเป็นส่วนตัว เนื่องจากในขณะตั้งครรภ์หญิงตั้งครรภ์จะเหนื่อยเพิ่มขึ้น (Tiredness) ความอ่อนเพลียสัมพันธ์กับการแท้งลูก การคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักตัวน้อย ความเหน็ดเหนื่อยทำให้งานแย่ง การติดเชื้ทางระบบทางเดินปัสสาวะเกิดขึ้นได้ง่ายต้องเข้าห้องน้ำบ่อย (Hygiene Facilities) ควรมีการจัดห้องน้ำให้สะดวกต่อการเข้าถึง ควรดูแลจัดให้มีที่พักผ่อนและมีบริการน้ำดื่ม สถานที่ทำงานไม่ควรมีการสูบบุหรี่ (Passive Smoking) บุหรี่เป็นสารก่อมะเร็ง มีความเสี่ยงสำหรับหญิงตั้งครรภ์อาจส่งผลกระทบต่อระบบการหายใจ ปอด สุขภาพทารก หญิงตั้งครรภ์ ควรเฝ้าระวังความเสี่ยงในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงที่จะจัดให้ขึ้นอยู่กับการระบุความเสี่ยง พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนลักษณะงาน อาจต้องมีการปรับงานชั่วคราว สภาพงาน เวลาว่าง ความถี่ของการหยุดพัก รูปแบบการเคลื่อนไหว การวางมาตรฐานที่ดี รวมถึงการออกแบบงานให้มีการสัมผัสสิ่งคุกคามให้น้อยที่สุด (Redesigning Workstations) การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (Working with Personal Protective Equipment) ควรเฝ้าระวังจากแพทย์ในเรื่องการปรับงานที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัย

1.5 การประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพขณะตั้งครรภ์

แนวทางการประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพของพนักงานหญิงตั้งครรภ์⁽¹³⁾ ในบทความพูดถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามทางสุขภาพอาจมีขนาดเล็กแต่ผลของความเสี่ยงมีความสำคัญโดยเฉพาะผลต่อทารกในครรภ์ แนวทางการประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพและการแจ้งการตั้งครรภ์เป็นสิ่งสำคัญ ควรมีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ฝ่ายบุคคลและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยควรมีการประสานงานกัน พนักงานหญิงตั้งครรภ์ควรได้รับคำแนะนำด้านสุขภาพและความปลอดภัย มีการให้ข้อมูลด้านความเสี่ยงและมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย มีการคัดกรองและเฝ้าระวังทางสุขภาพอย่างเหมาะสม การดำเนินการลดความเสี่ยง การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตราย โดยตระหนักถึงความแตกต่างในแต่ละบุคคล การจัดการงานแยกตามอายุครรภ์ การอ้างถึงหลักกฎหมาย ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามหน่วยงานที่ต้องควบคุมดูแล

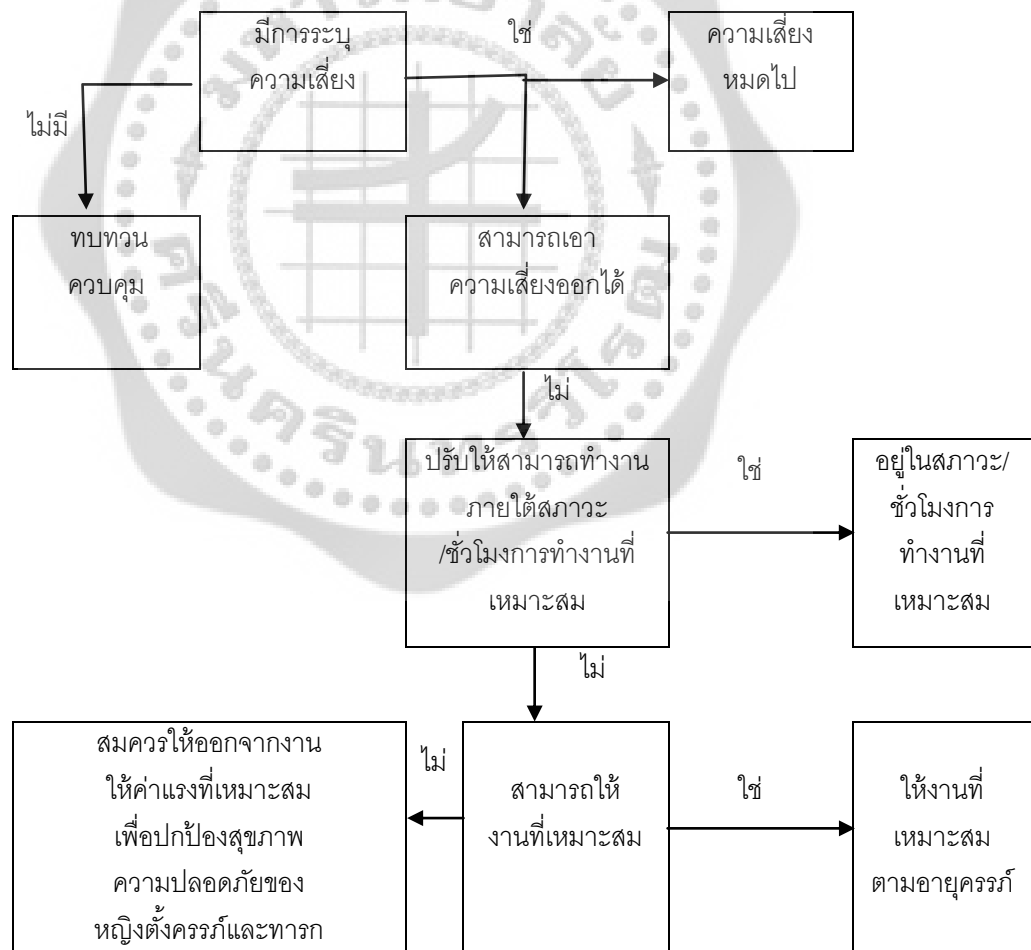
ขั้นตอนที่ 1 การประเมินสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้น เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรมต้องมีการประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นในสถานที่ทำงาน และมีการแจ้งผลการประเมินสิ่งคุกคามให้ลูกจ้างทราบ กรณีพบสิ่งคุกคามต้องมีการประเมินว่ามีความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยหรือไม่ ถ้าพบว่ามีความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรมต้องเอาความเสี่ยงนั้นออกจากหน้าที่ทำงานอยู่ ถ้าความเสี่ยงนั้นไม่สามารถเอาออกได้แต่ลดความเสี่ยงลงได้ให้ดำเนินการลดความเสี่ยงนั้นและแจ้งข้อมูลให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยง ให้พนักงานสังเกตอาการความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพตั้งแต่ระยะเริ่มแรก

ภาพประกอบ 2 การประเมินสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้น

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อพนักงานมีการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าตั้งครรรค์ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรมต้องมีการทบทวนความเสี่ยง ประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพและความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ กรณีมีการระบุความเสี่ยง และความเสี่ยงนั้นไม่สามารถเอาออกหรือจัดการได้ ควรปรับให้พนักงานหญิงที่ตั้งครรรค์สามารถทำงานภายใต้สภาวะ สภาพงาน ชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม กรณีไม่สามารถปรับให้ทำงานภายใต้สภาวะ สภาพงาน ชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมได้ ควรมีการจัดงานที่เหมาะสมให้ตามอายุครรภ์ ถ้าไม่สามารถปรับหน้างานหรือจัดงานที่เหมาะสมให้ได้ตามอายุครรภ์ และงานนั้นมีความเสี่ยงสุขภาพความปลอดภัยของพนักงานหญิงตั้งครรรค์และทารกในครรภ์ สมควรให้ออกจากงาน มีการดูแลให้ค่าแรงที่เหมาะสมเพื่อปกป้องสุขภาพความปลอดภัยของพนักงานหญิงตั้งครรรค์และทารกในครรภ์

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากพนักงานมีการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าตั้งครรรค์

ภาพประกอบ 2

1.6 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพงาน

สภาพการทำงานในโรงงานมีสิ่งคุกคามทั้งทางด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์และด้านจิตวิทยาสังคม การสัมผัสสิ่งคุกคามจากอาชีพส่งผลกระทบต่อสุขภาพหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ 60 วันหลังการตั้งครรภ์ ทารกที่กำลังเจริญเติบโตจะไวต่อสารพิษซึ่งมากกว่าในระยะอื่นๆ การประเมินสิ่งคุกคามแต่ละอย่างเป็นสิ่งสำคัญ ในงานวิจัยของ เกรช คาวอส ดี มาสเตอร์(Grace Kawas Lemasters)⁽²⁾ ค.ศ. 2005 กล่าวถึงผลการวิจัยเกี่ยวกับการสูญเสียเด็ก เช่น การสัมผัสสารปรอท ก๊าซดมยาสลบ หญิงตั้งครรภ์ที่สัมผัสปรอทอินทรีย์ในรูปของสารประกอบ (Methyl Mercury) เกิดความผิดปกติของรูปร่าง ระบบประสาทและพฤติกรรม ในญี่ปุ่นพบได้จากการกินปลาที่มีสารเคมีนี้มีผลทำให้การพัฒนาของเด็กเกิดสมองฝ่อ มารดาที่ได้รับโพลีคลอโรเนท ไบฟีนิล (Polychlorinated Biphenyls) (PCBS) จากข้าว น้ำมันจากข้าว สารประกอบที่มีธาตุไฮโดรเจนและคาร์บอนที่อาจก่อให้เกิดมะเร็ง (Carcinogenic Hydrocarbons) และทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย (Immune System) ทำให้เด็กพิการ การเจริญเติบโตช้า มีจุดผิวน้ำตาล มีฟันขึ้นเร็ว เหงือกบวม มีรอยแยกกระหม่อมกว้าง หน้าบวมตาบวม มารดาที่ทำงานเกี่ยวกับอาชีพทำงานโรงงาน กระดาษและเยื่อกระดาษในห้องทดลอง การแปรสภาพกระดาษจะมีผลเกี่ยวกับระบบประสาท ระบบหัวใจ ปากแหว่งในเด็ก มารดาที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การสัมผัสไม่เฉพาะเจาะจงร้อยละ 50 มีผลเกี่ยวกับระบบประสาทส่วนกลาง มารดาที่ทำงานในระบบขนส่งจะมีความเสี่ยงที่จะเกิดปากแหว่งในเด็ก มารดาที่เป็นสัตว์แพทย์สัมผัสแก๊สดมยาสลบ รั้งสี การบาดเจ็บจากสัตว์ ยาฆ่าแมลง การเจ็บป่วยในสัตว์จะพบว่ามีการแท้ง หรือน้ำหนักแรกเกิดของทารกน้อย สำหรับการศึกษาระยะเวลาของสารเคมี การสัมผัสเตรตราคลอโรเอทิลีนของคนทำหน้าที่ซักกรีดในร้านซักแห้งระหว่างการตั้งครรภ์ไตรมาสแรก ศึกษาการแท้งโดยธรรมชาติและการคลอดเด็กที่ผิดปกติแต่กำเนิด ในประเทศฟินแลนด์ปี ค.ศ.1989 จำนวน 5,700 คน พบผู้หญิงที่เคยแท้ง 247 คน ผู้หญิงคลอดเด็กผิดปกติ 33 คน ข้อมูลทางชีวภาพบางส่วนยืนยันพบมีความสัมพันธ์กับการแท้ง⁽¹⁴⁾

นอกจากการศึกษาในเรื่องของผลกระทบจากสารเคมีที่มีใช้อย่างมากมายในโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว ในการทำงานยังต้องสัมผัสกับสภาพงานที่มีความหลากหลายของลักษณะงาน ตามประเภทของโรงงานที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงาน มีการศึกษาเรื่องการทำงานหนักด้านกายภาพระหว่างการตั้งครรภ์เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เด็กตัวเล็กกว่าอายุครรภ์ ในประเทศโปแลนด์ ปี ค.ศ.1999 ศึกษาลักษณะงานในคนงานหญิง 1,064 คน ผู้หญิง 78 คนที่คลอดบุตรพบว่าเด็กตัวเล็กกว่าอายุครรภ์ พบว่ามีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะพบเด็กน้ำหนักน้อยกว่าอายุครรภ์ในคนงานหญิงที่ทำงานหนักด้านกายภาพ⁽¹⁵⁾ การศึกษาเรื่องการทำงานหนักด้านกายภาพและผลของการตั้งครรภ์ ในประเทศโปแลนด์ปี ค.ศ.1996 ผลการศึกษาในกลุ่มผู้หญิงที่มีมาตรฐานชีวิตต่ำ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของภาระอาชีพที่สูงกับการทำงานหนักด้านกายภาพในขณะตั้งครรภ์ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนดและเด็กน้ำหนักน้อย⁽¹⁶⁾

และในสภาพแวดล้อมการทำงาน สภาพการทำงาน นอกจากต้องสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมการทำงานด้านกายภาพ ด้านเคมีแล้วการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม การติดต่อสื่อสารกับเพื่อน

ร่วมงาน หัวหน้างาน ภาวะของการรับผิดชอบงานในหน้าที่ การมีแรงกดดัน ความเครียดทำให้มีผลในเรื่องของสภาพจิตใจ การศึกษาความสัมพันธ์ของความเครียดจากการทำงานกับการคลอดก่อนกำหนด ในประเทศโปแลนด์ ปี ค.ศ. 2007 เปรียบเทียบหญิงตั้งครรภ์จำนวน 1,433 คนที่ทำงานระหว่างตั้งครรภ์ในโรงพยาบาล 23 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มโดยการเลือกวัน สอบถามข้อมูลหลังจากคลอดเกี่ยวกับเวลา ชนิดของงาน ความสัมพันธ์ของความเครียดกับการคลอดก่อนกำหนดมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽¹⁷⁾

ถึงแม้จะมีการศึกษาผลกระทบของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์และผลกระทบต่างๆ จะปรากฏชัดจากการศึกษาวิจัยมากมาย ยังคงพบพนักงานหญิงตั้งครรภ์สัมผัสกับสภาพการทำงานที่มีความเสี่ยงนอกเหนือจากกฎหมายกำหนด การศึกษาวิจัยในประเทศโปแลนด์ ปี ค.ศ. 2003 เรื่องสภาพงานของหญิงตั้งครรภ์การสัมผัสสิ่งคุกคามจากอาชีพซึ่งแตกต่างจากข้อบังคับของกฎหมาย⁽¹⁸⁾ พบข้อมูลที่ได้รับ ร้อยละ 60 ของผู้หญิงที่ศึกษาสภาพงานของหญิงตั้งครรภ์ทำงานในสถานะที่ไม่เหมาะสม ส่วนมากการแก้ปัญหาจากสิ่งที่เป็นอันตรายการย้ายออกจากงานเมื่อมีใบรับรองผลการศึกษาแสดงให้เห็นสภาพงานของหญิงตั้งครรภ์แตกต่างจากการบรรยายของผู้ตรวจสอบ ความแตกต่างระหว่างข้อมูลอาจอธิบายโดยความแตกต่างของวิธีการเก็บข้อมูล มีการศึกษางานวิจัยหลายฉบับที่สนับสนุนความเสี่ยงที่สัมผัสจากอาชีพกับผลของการตั้งครรภ์ ในประเทศโปแลนด์ ปี ค.ศ. 2006 การศึกษาเรื่องปัจจัยเสี่ยงจากอาชีพและการเจริญพันธุ์ของผู้หญิง⁽¹⁹⁾ ได้มีการอธิบายและสรุปในเชิงลึกทางระบาดวิทยาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากอาชีพและผลทางลบในกลุ่มคนงานหญิง โดยทบทวนงานวิจัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 โดยใช้คำสำคัญในการค้นคว้า สรุปผลการศึกษามีความสัมพันธ์ทางการสัมผัสสิ่งคุกคามของผู้หญิงกับสารเคมียาฆ่าแมลง การใช้แรงงานท่าทางการทำงาน ความเครียด

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพงานหลายๆ การศึกษาจะพบว่า หญิงตั้งครรภ์ยังมีความเสี่ยงจากการทำงาน และความเสี่ยงนั้นส่งผลกระทบต่อหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์

1.7 การบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน และสภาพงาน

นอกจากการพูดถึงผลกระทบของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากสภาพงานกับการตั้งครรภ์แล้ว การนำผลกระทบต่างๆ มาสู่ระบบการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาของ ลิน เจ วาซอร์ (Leon J. Warshaw)⁽¹⁸⁾ ค.ศ. 2005 เรื่องการแนะนำหญิงตั้งครรภ์และการทำงาน พูดถึงระบบการจัดการของการตั้งครรภ์ (Management of Pregnancy) กล่าวว่าความสำคัญอย่างแรกของหญิงตั้งครรภ์และนายจ้างคือการประเมินความเสี่ยง ด้วยข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ สภาพสิ่งแวดล้อมของการทำงาน การใช้แรงงาน ความเครียด สารเคมีและการสัมผัส ในการประเมินความเสี่ยงของโรงงาน การจัดทำเกณฑ์ต่างๆ สำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ยังคงต้องคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศ สภาพสรีระของร่างกาย ความเหมาะสมของการมอบหมายงาน ได้มีการศึกษาการจัดทำมาตรฐานด้านสุขภาพจากการประกอบอาชีพ พูดถึงความแตกต่างของการรับสัมผัสและตอบสนองต่อความเป็นพิษของผู้ชาย ผู้หญิงและหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในการรับสัมผัสและการ

ตอบสนอง ได้มีการจัดทำมาตรฐานในการที่จะป้องกันคนทำงานจากสิ่งคุกคามทางสิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน⁽²⁰⁾

บทความเรื่องการดูแลสุขภาพคนงานหญิงตั้งครรภ์กับการมอบหมายงานที่เหมาะสมในปี ค.ศ. 2008 กล่าวถึงผู้หญิงที่ตั้งครรภ์และให้นมบุตร ต้องระมัดระวังและพิจารณาเรื่องความเสี่ยงทางสุขภาพของการทำงานในสถานที่ทำงานในระหว่างการตั้งครรภ์อย่างเหมาะสม⁽²¹⁾ ตามข้อตกลงของสมาคมสูตินรีแพทย์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The American College of Obstetricians and Gynecologists; ACOG) และหน่วยงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (The National Institute for Occupational Safety and Health; NIOSH) หญิงมีครรภ์ที่ไม่มีปัญหาของการตั้งครรภ์สามารถทำงานได้ตามปกติ ถ้างานที่ทำไม่มีความเสี่ยงมากกว่าชีวิตประจำวันทั่วไป ทำงานระหว่างตั้งครรภ์ได้ถ้ามีการแก้ไขสภาพการทำงานให้ดีขึ้น⁽¹⁸⁾ สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาควบคู่กันไปในการพัฒนากระบวนการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ คือการนำกฎข้อบังคับมาใช้เพื่อให้เกิดความปลอดภัย กฎข้อบังคับควรมีการนำมาทบทวน และปรับเพื่อให้เข้ากับสภาพการทำงานในปัจจุบัน ในคู่มือการแพทย์เพื่อประเมินความปลอดภัยการจ้างงานพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ.1998 กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของแรงงานในช่วงทศวรรษนี้ แรงงานประกอบไปด้วยผู้หญิงเกือบร้อยละ 50 และส่วนมากผู้หญิงเหล่านี้อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ ถูกจ้างงานให้ทำงานสัมผัสกับการทำงานที่ต้องใช้กำลัง สารเคมี รังสี ความร้อน เสียง ความสั่นสะเทือน เชื้อโรคและความเครียด ปัจจุบันเหล่านี้สามารถทำให้หญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์มีความเสี่ยง งานวิจัยนี้ได้มีการทบทวนกฎหมายการจ้างงานประเด็นเกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์ การสัมผัสที่ได้รับแต่ละคน การระบุประเภทให้มีการประเมินความเสี่ยงที่เหมาะสม⁽²²⁾

บทความเรื่องหญิงตั้งครรภ์ในสถานที่ทำงานในประเทศอังกฤษ ปี ค.ศ. 2007 กล่าวว่า เป็นสิ่งที่ดีที่มีกฎหมายการจ้างงานในสถานที่ทำงาน เพื่อป้องกันปกป้องหญิงตั้งครรภ์และนายจ้าง หญิงตั้งครรภ์และนายจ้างต้องรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ข้อมูลความเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ และหญิงตั้งครรภ์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ให้นายจ้าง ลูกจ้างสามารถทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การบริหารจัดการ เมื่อมีการประเมินที่สมบูรณ์สิ่งคุกคามต้องไม่มี ถ้าเป็นไปได้หญิงตั้งครรภ์ต้องได้พักผ่อนและได้รับค่าชดเชยเต็มที่⁽²³⁾ งานวิจัยการดูแลสุขภาพพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ.2007 อธิบายภาพรวมของการพัฒนาโปรแกรมการเฝ้าระวังดูแลสุขภาพ ตอบสนองในหลายๆ โรงงาน สิ่งคุกคามสามารถควบคุมโดยหน่วยงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โปรแกรมการตรวจสุขภาพสามารถพัฒนานั้นการประเมินสุขภาพและความปลอดภัย โดยเฉพาะการจัดการสารเคมีอันตรายและสิ่งคุกคามอื่นๆ⁽²⁴⁾

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน และสภาพงาน จะพบว่าแต่ละฝ่าย หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงงาน นักวิชาการ ให้ความสำคัญและพัฒนาระบบ มาตรฐานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สร้างองค์ความรู้ เพื่อให้สามารถจัดการกับความเสี่ยงที่มีเพื่อให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์สามารถทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย

2. พฤติกรรมการป้องกันตนเอง (Self Protective Behavior)

2.1 ความหมาย

ปีติ พูนไชยศรี⁽²⁵⁾ ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การปฏิบัติที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ ที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยิน นับและวัดได้ ทั้งภายในและภายนอก

สุปรียา ตันสกุล⁽²⁶⁾ ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม (Behavior) ไว้ในการบรรยายในการประชุมสัมมนาเวทีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับชาติ กระบวนการเรียนรู้กับการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เช่น ความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ การสนใจ รวมทั้งการกระทำ การปฏิบัติ เช่น การเดิน การบริโภค

อีเกอร์⁽²⁶⁾ (Egger) กล่าวว่า คนที่มีความรู้ดีอาจไม่ทำพฤติกรรมที่ต้องการได้ ขึ้นกับว่ารับ ความรู้ไปแล้วมีการแปรผลหรือให้ความหมายประการใด ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ เจตคติ ค่านิยม ของแต่ละบุคคล

พฤติกรรมสุขภาพ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล และการแสดงออกที่เป็นการกระทำ เกี่ยวข้องกับการดูแล ป้องกัน ส่งเสริม รักษา จัดการกับสุขภาพของตน พฤติกรรมเป็นปัจจัยกำหนด สุขภาพของบุคคล เป็นสาเหตุของการเกิดโรค มีผลต่อการพยากรณ์โรค (Disease Prognosis) เป็น ปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับโรคที่มีผลต่อสุขภาพ พฤติกรรมที่มีความสลับซับซ้อนเป็นกลุ่มของพฤติกรรม ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ เช่น การป้องกันอันตรายเป็นผลเกี่ยวเนื่องจากหลายๆ พฤติกรรม แรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึกต่อประโยชน์และผลลัพธ์ของการป้องกันอันตราย การบังคับตนเอง รูปแบบวิธีการป้องกันอันตราย การยอมรับสนับสนุนของคนในที่ทำงาน เป็นต้น⁽²⁶⁾

บัมเบิร์ก⁽²⁶⁾ (Blumberg) อธิบายว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเอง (Self-Protective Behavior) ที่ถูกกระตุ้นโดยความกลัว จะทำให้เกิดความกังวล และลดความกังวล โดยการแสดง พฤติกรรมแบบชั่วคราว ไม่ใช่เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคถาวร การเพิ่มระดับ ความกลัวจะทำให้เกิดกลไกในการป้องกันตนเอง สามารถทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ โดยมี เงื่อนไขของการก่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเองและมีโอกาสเสี่ยง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหากลด งด พฤติกรรมเสี่ยงและมีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมได้ การปฏิบัติตัวต้องทำได้ไม่ยากเกินไปทำ แล้วสามารถลดอันตรายและโอกาสเสี่ยงได้

โดยสรุปพฤติกรรมการป้องกันตนเอง (Self Protective Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ ตอบสนองต่อสถานการณ์ เป็นความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ การสนใจ รวมทั้งการกระทำ การปฏิบัติ ที่ สามารถสังเกตเห็น และได้ยิน เพื่อป้องกัน ลดและขจัดสภาพหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือเพื่อลดและขจัดความเสี่ยงต่ออันตรายที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากการทำงาน

2.2 ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model)⁽²⁷⁾

จากการศึกษางานวิจัยในหลายๆ การศึกษาพบว่า มีการนำทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ มาใช้ในการอธิบายการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแตกต่างกันไปตามปัจจัยของการ ศึกษาสำหรับการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) มา

อธิบายการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) ของโรเซนสติกได้สรุป องค์ประกอบพื้นฐานของแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ โดยจะประกอบไปด้วย

1. **การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility)** หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสุขภาพทั้งในภาวะเจ็บป่วย และภาวะปกติ บุคคลจะมีความเชื่อในระดับที่ไม่เท่ากัน จึงหลีกเลี่ยงต่อการเป็นโรคด้วยการปฏิบัติตามเพื่อป้องกันและรักษาสุขภาพที่แตกต่างกัน

2. **การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity)** เป็นการประเมินปัญหาสุขภาพหรือผลกระทบจากการเกิดโรคซึ่งก่อให้เกิดความพิการหรือเสียชีวิต การประเมินความรุนแรงนั้นอาศัยระดับต่างๆ ของการกระตุ้นเร้าของบุคคลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยนั้น เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้ความรุนแรงของโรคหรือการเจ็บป่วยแล้วจะมีผลทำให้บุคคลปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อการป้องกันโรค

3. **การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรค (Perceived Benefits)** หมายถึง การปฏิบัตินั้นต้องมีความเชื่อว่าเป็นการกระทำที่ดีมีประโยชน์และเหมาะสมที่จะทำให้หายหรือไม่เป็นโรคนั้นๆ การตัดสินใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำขึ้นอยู่กับเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียของพฤติกรรมนั้นโดยเลือกปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย

4. **การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers)** หมายถึง การคาดการณ์ของบุคคลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของบุคคลในทางลบ ซึ่งอาจได้แก่ ค่าใช้จ่าย หรือผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมบางอย่างที่ทำให้เกิดความไม่สุขสบาย หรือพฤติกรรมนั้นขัดกับอาชีพหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้อุปสรรคเป็นปัจจัยสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค

ต่อมาเบคเกอร์ (Becker)⁽²⁸⁾ ได้ปรับปรุงแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเพื่อนำมาใช้อธิบายและทำนายพฤติกรรมการป้องกันและพฤติกรรมอื่นๆ โดยเพิ่มปัจจัยอื่นนอกเหนือจากการรับรู้ของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติในการป้องกันโรค เบคเกอร์ ไมแมน (Becker, Maiman) กล่าวว่า เพื่อให้แบบแผนความเชื่อมีความสมบูรณ์ต้องพิจารณา

5. **สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (Cues to Action)** ซึ่งมี 2 ด้าน คือ สิ่งชักนำภายในหรือสิ่งกระตุ้นภายใน (Internal Cues) ได้แก่ การรับรู้สภาวะของร่างกายตนเอง เช่น อาการของโรค ส่วนสิ่งชักนำภายนอกหรือสิ่งกระตุ้นภายนอก (External Cues) ได้แก่ การให้ข่าวสารจากสื่อหรือการเตือนจากบุคคลที่เป็นที่รักหรือนับถือ เช่น สามี ภรรยา บิดา มารดา เป็นต้น

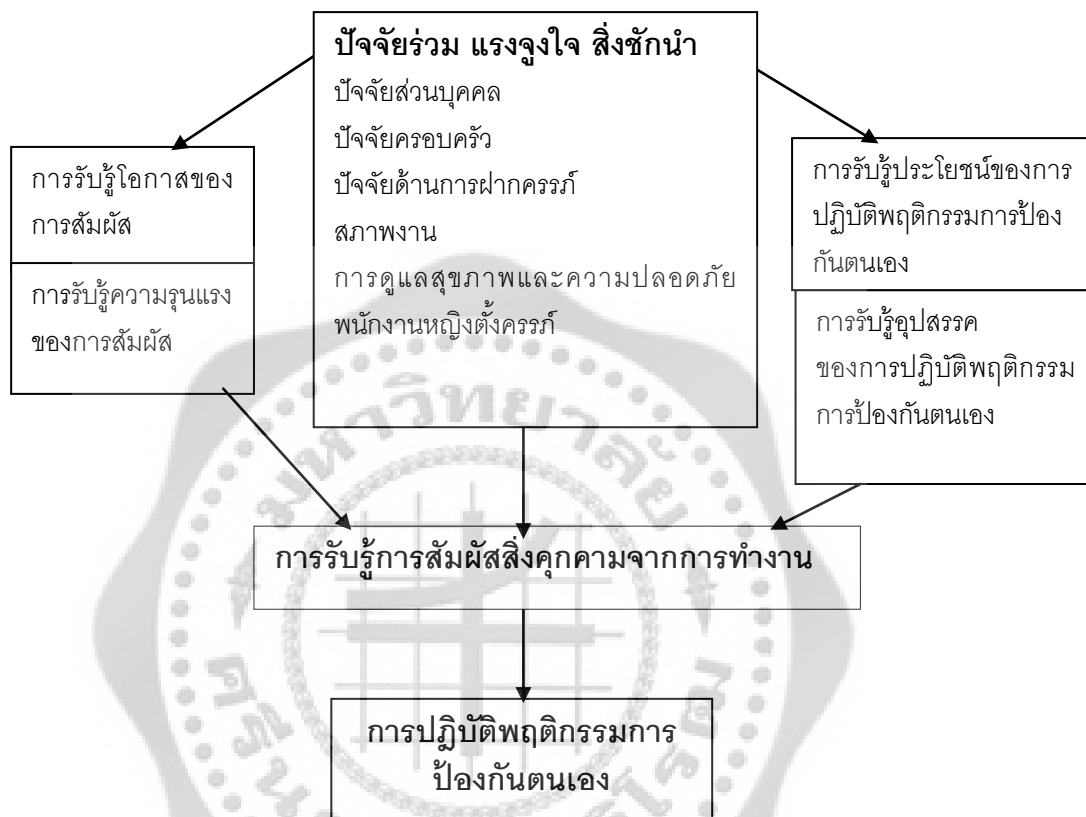
6. **ปัจจัยร่วม (Modifying Factors)** ปัจจัยร่วมไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมสุขภาพ แต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลไปถึงการรับรู้และการปฏิบัติ ได้แก่

6.1 ปัจจัยด้านประชากร เช่น อายุ การศึกษา เป็นต้น

6.2 ปัจจัยทางด้านสังคมจิตวิทยา เช่น บุคลิกภาพ สถานภาพทางสังคม กลุ่มเพื่อน มีความเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยมทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานทำให้เกิดการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคที่แตกต่างกัน

6.3 ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ความรู้เรื่องโรค ประสบการณ์เกี่ยวกับโรค เป็นต้น

7. แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation) หมายถึง สภาพอารมณ์ที่เกิดจากการถูกกระตุ้นด้วยเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ได้แก่ ความสนใจ ความใส่ใจ ทัศนคติและค่านิยมทางด้านสุขภาพ เป็นต้น

ภาพประกอบ 3 ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ

พฤติกรรมการป้องกันตนเอง (Self Protective Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสถานะการณ เป็นความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ การจูงใจ รวมทั้งการกระทำ การปฏิบัติที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยิน เพื่อป้องกัน เพื่อลดและขจัดสภาพหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือเพื่อลดและขจัดความเสี่ยงต่ออันตรายที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากการทำงาน และการที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะแสดงพฤติกรรมป้องกันปัญหาสุขภาพนั้นจะต้องมีความพร้อมด้านจิตใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมอันสัมพันธ์กับเงื่อนไขนั้นๆ โดยถูกกำหนดจากการรับรู้ภาวะสุขภาพ ประกอบด้วย ๑) วยการรับรู้โอกาสเสี่ยง (Perceived Susceptibility) ของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานที่มีโอกาสส่งผลต่อสุขภาพขณะตั้งครรภ์ การรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพ (Perceived Severity) ที่อาจส่งผลต่อสุขภาพหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมการ

ป้องกันปัญหาสุขภาพ (Perceived Benefits) ที่จะส่งผลดีต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันปัญหาสุขภาพ (Perceived Barriers) เช่น การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment) ในขณะตั้งครรภ์ ซึ่งบางชนิดไม่ได้ออกแบบมาเพื่อหญิงตั้งครรภ์ทำให้การสวมใส่ไม่สบาย เมื่อมีการรับรู้ภาวะสุขภาพดังกล่าวแล้วจะพิจารณาการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันปัญหาสุขภาพที่ควรจะทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับต่อสุขภาพของตนและทารกในครรภ์เทียบกับอุปสรรคที่ขัดขวางการกระทำนั้น และนำปัจจัยร่วม แรงจูงใจ สิ่งชักนำมาประกอบในการตัดสินใจ

2.3 สาเหตุของการเกิดอันตรายความไม่ปลอดภัย⁽²⁵⁾

1. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Act) หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของคนมีผลให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ตนเองและผู้อื่น เช่น การประมาท หลอกล้อ ขาดความระมัดระวัง

2. สภาพงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Condition) หมายถึง สภาพของโรงงานที่ไม่ปลอดภัย มีด มีที่เปียกชื้นและ เครื่องจักรไม่พร้อมใช้งาน ขาดการบำรุงรักษา สภาพร่างกายไม่พร้อมเหนื่อยล้า อารมณ์หงุดหงิด ขาดความตั้งใจในการทำงาน

2.4 การจัดการด้านการป้องกันอันตราย⁽²⁵⁾

ในทางอาชีวอนามัยใช้หลักการด้านความปลอดภัยในการทำงาน ได้แก่

1. การจัดการด้านการบริหาร (Management) โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มนโยบายด้านความปลอดภัย เห็นความสำคัญและจัดตั้งหน่วยงานด้านความปลอดภัย มีกิจกรรมในด้านการตรวจตราด้านความปลอดภัย การประเมินความเสี่ยง การวิเคราะห์สอบสวนบันทึกรายงานด้านอุบัติเหตุการบาดเจ็บและโรคจากการทำงานตลอดเวลา ฝ่ายบริหารให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

2. การจัดการด้านสถานที่ทำงาน (Work Place) การจัดการปรับปรุงสถานที่ทำงานให้ปลอดภัยต่อการทำงานอยู่เสมอ การจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมใช้และเหมาะสมกับลักษณะงาน การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยใช้หลักการทางวิศวกรรม

หลักการทางวิศวกรรมมีขั้นตอนดังนี้

1. การทบทวนระบบงาน (Engineering Revision)
2. การทดลองเปรียบเทียบกรรมวิธีต่างๆ (Trial)
3. การตัดสินใจเลือกใช้ (Final Safe Method)
4. การฝึกอบรมและสอนงาน (Training and Instruction)
5. การเตรียมคน (Selection)
6. การติดตามประเมินผล (Evaluation)

3. การจัดการด้านพนักงาน (Employee) การคัดเลือกพนักงานให้เหมาะสมกับงาน การฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.5 หลักการควบคุมอันตรายจากการทำงาน⁽²⁵⁾

1. **ควบคุมที่แหล่งกำเนิด (Source)** เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น ควบคุมที่ตัวเครื่องจักร ควบคุมสารที่เป็นพิษในการผลิต การปกปิดมิดชิด

2. **ควบคุมที่ทางผ่าน (Path)** เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง เป็นวิธีควบคุมที่ทางผ่านของอันตรายจากแหล่งกำเนิดมาสู่คนทำงาน เช่น ปิดกั้นทางผ่านของอันตราย เพิ่มระยะห่างจากแหล่งกำเนิดมาสู่คนทำงาน

3. **ควบคุมที่ตัวบุคคล (Reiever)** เป็นวิธีสุดท้ายที่ควรเลือกทำ เนื่องจากได้ผลน้อยที่สุด และทำได้ยาก เป็นการปรับเปลี่ยนด้านพฤติกรรมที่ตัวบุคคล การจัดอบรม การหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้างาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

2.6 พฤติกรรมการป้องกันอันตรายและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

จากสภาพการทำงานของหญิงตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคาม และการบริหารจัดการในเรื่องของการประเมินความเสี่ยงตามลักษณะงาน สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ การสร้างเสริมความตระหนักในเรื่องของการปฏิบัติพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัย พ.ศ. 2552 รัตตินันท์ โภควินภูติสนันท์⁽²⁹⁾ ได้ศึกษาการรับรู้ภาวะเสี่ยงอันตรายจากฝุ่นและพฤติกรรมกำบังกันของคณงานโรงงานเซรามิก พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.75 มีพฤติกรรมกำบังกันอันตรายโดยรวมในระดับปานกลาง และการศึกษาของสุภาพร ธารเปี่ยม⁽³⁰⁾ พ.ศ. 2548 ศึกษาสมรรถภาพการได้ยินและพฤติกรรมกำบังกันอันตรายจากเสียงในคณงานโรงงานผลิตน้ำตาลทราย พบว่าคณงานร้อยละ 74.62 มีพฤติกรรมกำบังกันอันตรายโดยรวมในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกฤติภา เครื่องนันทา⁽³¹⁾ พ.ศ. 2548 ศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมกำบังกันอันตรายจากฝุ่นผ้าของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า พบร้อยละ 71.4 ของกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมกำบังกันอันตรายจากฝุ่นผ้าอยู่ในระดับปานกลาง การที่พนักงานจะปฏิบัติพฤติกรรมกำบังกันตนเองในระดับต่างๆ ได้นั้นล้วนมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน

ศิริชัย มุ่งวิริยะ⁽³²⁾ พ.ศ. 2542 ศึกษาสภาพและความต้องการของคณงานก่อสร้าง ในงานก่อสร้างประเภทอาคารสูงเขตกรุงเทพมหานคร พบระดับการศึกษา สภาพสมรส ระดับของคณงานก่อสร้างมีความสัมพันธ์กับสภาพด้านความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ บุญชู ชาวเชียงขวาง และคณะ⁽³³⁾ พ.ศ. 2544 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างจังหวัดสุพรรณบุรี พบปัจจัยด้านรายได้ ตำแหน่งหน้าที่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความปลอดภัย การได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลและการรับรู้มาตรการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของความปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้าง และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกำบังกันตนเองจากมลพิษทางเสียงของพนักงานบริษัททำอากาศยานไทย ของสมเกียรติ ไหลน้ำเจริญ⁽³⁴⁾ พ.ศ. 2553 พบพนักงานมีพฤติกรรมกำบังกันตนเองจากมลพิษทางเสียงในระดับต่ำร้อยละ 45.6 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติ การรับรู้ ระยะห่างของเสียงจากที่ทำงาน ชั่วโมงการทำงาน และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ

อายุงาน กฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา จะเห็นว่าจากการศึกษาวิจัยพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน เหตุผลในการตัดสินใจมีหลายปัจจัย โรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสร้างเสริมความตระหนักและการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การศึกษาการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันตนเองของลูกจ้าง ปี ค.ศ. 1991 พบว่าการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะกระทำได้ดีในกรณีที่ลูกจ้างได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ มีการสำรวจการสัมภาษณ์พนักงานและมีการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการ มีการสร้างแรงจูงใจ เช่น การฝึกอบรม การเพิ่มรายได้ ให้รางวัล การลดความยากของงาน และมีแนวทางมีความชัดเจนในการป้องกันอันตราย จะมีประสิทธิภาพในการจูงใจในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันอันตราย การส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันตนเองของลูกจ้าง อาจทำโดยการสร้างความกลัวจะเหมาะกับงานที่เป็นอันตรายมากแต่ไม่ยั่งยืนยาวไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ถาวร ส่วนการสื่อสารการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองควรมีการสื่อสารสองทาง ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติ การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองมักจะได้รับอิทธิพลจากหลายๆ สถานการณ์เพื่อมาประมวลวิเคราะห์ในการปฏิบัติ สุดท้ายเป็นการดำเนินการทางวินัย มีการลงโทษ โดยมีแนวทางที่ชัดเจน และการส่งเสริมการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของลูกจ้างมักได้ผลในโรงงานที่มีขนาดใหญ่ในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม⁽³⁵⁾

สุสัณหา ยิ้มแย้ม และสุจิตรา เทียมสวัสดิ์⁽³⁶⁾ พ.ศ. 2550 ได้ศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ทำงานไม้แกะสลัก พบผู้ทำงานทุกคนรับรู้ถึงภาวะเสี่ยงและทราบถึงวิธีป้องกันตนเองจากปัญหาแต่ในทางปฏิบัติยังมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายน้อยและใช้ไม่สม่ำเสมอ และการศึกษาการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในเรือนเพาะชำ ของประเทศอิตาลี⁽³⁷⁾ ค.ศ. 2008 พบหญิงตั้งครรภ์ส่วนมากใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างน้อยหนึ่งชิ้นซึ่งจะแตกต่างกันในชนิดของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายแต่ละงาน แต่ในภาพรวมยังไม่เพียงพอโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย การศึกษาการประเมินการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในกลุ่มเกษตรกรภาคตะวันตกของอเมริกา⁽³⁸⁾ ค.ศ. 2002 พบเกษตรกรมีความพอใจกับอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่มี แต่ยังมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในระดับต่ำ การตัดสินใจการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับตนเอง การศึกษาการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลและพฤติกรรมความปลอดภัยในกลุ่มเกษตรกรวัยรุ่น⁽³⁹⁾ ค.ศ. 2006 ความแตกต่างเรื่องเพศและการพยากรณ์การปฏิบัติงาน พบเด็กผู้ชายมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงมากกว่าเด็กผู้หญิง และมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายน้อย

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พบว่าพนักงานจะปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองและใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนั้น มีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งในด้านตัวบุคคล ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน พนักงาน ด้านองค์ความรู้ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ และสภาพงาน การสร้างความตระหนัก การมีระเบียบ

กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สร้างขวัญและกำลังใจ มีผลในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองและการใช้ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

3. กฎหมาย

3.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541⁽⁴⁰⁾

หมวด 3 การใช้แรงงานหญิง

มาตรา 38 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) งานเหมืองแร่หรืองานก่อสร้างที่ต้องทำใต้ดิน ใต้น้ำ ในถ้ำ ในอุโมงค์ หรือปล่อง ในภูเขา เว้นแต่ลักษณะของงานไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง

(2) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป

(3) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ

(4) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 39 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกาถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุดหรือทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

(1) งานเกี่ยวกับเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ที่มีความสั่นสะเทือน

(2) งานขับเคลื่อนหรือติดไปกับยานพาหนะ

(3) งานยก แบก หาม หาบ ทูน ลากหรือเข็นของหนักเกินสิบห้ากิโลกรัม

(4) งานที่ทำในเรือ

(5) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ในกรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานระหว่างเวลา 24.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา และพนักงานตรวจแรงงานเห็นว่างานอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของหญิงนั้นให้พนักงานตรวจแรงงานรายงานต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งให้นายจ้างเปลี่ยนเวลาทำงาน หรือลดชั่วโมงทำงานได้ตามที่เห็นสมควร และให้นายจ้างปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 41 ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอดบุตร ครรภ์หนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน ลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวันหยุดที่มีในระหว่างวันลาด้วย เรื่องการจ่ายค่าจ้างให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างเต็มเป็นเวลา 45 วัน (มาตรา 59) ส่วนค่าจ้างอีก 45 วันที่เหลือนั้นหญิงตั้งครรภ์สามารถขอประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคม กรณีคลอดบุตร เงื่อนไขได้ส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 7 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ สิทธิค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายครั้งละ 13,000 บาทแต่ไม่เกิน 2 ครั้ง สิทธิเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ครั้งหนึ่งของค่าจ้างเป็นระยะเวลา 90 วัน เฉพาะผู้ประกันตนหญิง

มาตรา 42 ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งมาแสดงว่าไม่อาจทำงานในหน้าที่เดิมต่อไปได้ ให้ลูกจ้างนั้นมีสิทธิขอให้นายจ้างเปลี่ยนงานในหน้าที่เดิมเป็นการชั่วคราวก่อน และให้นายจ้างพิจารณาเปลี่ยนงานที่เหมาะสมให้แก่ลูกจ้าง

มาตรา 43 ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

การประกาศพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2551 พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ (พรบ.แก้ไข) มีเนื้อหาเป็นการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน แก้ไขในส่วนลูกจ้างหญิงที่มีครรภ์ เพิ่มเติมในมาตรา 39/1 พรบ.แก้ไข ฉบับที่ 2 เรื่องการทำงานล่วงเวลา อนุญาตให้ลูกจ้างหญิงมีครรภ์สามารถทำงานล่วงเวลาได้ ภายใต้เงื่อนไขการทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร งานวิชาการ งานธุรการหรืองานเกี่ยวกับการเงินหรือบัญชี และการทำงานล่วงเวลาในวันทำงานสามารถทำได้เท่าที่ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพของลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ และต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างก่อนทุกครั้ง

บทลงโทษนายจ้าง การฝ่าฝืนบทบัญญัติ มีความผิดและโทษทางอาญา มาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีคนงานหญิงตั้งครรภ์เป็นคนงานรับเหมาช่วงหรือรับเหมาค่าแรงได้รับการคุ้มครอง โดยนายจ้างเหมาช่วงและรับเหมาค่าแรงต้องรับผิดชอบ หากไม่สามารถเอาผิดกับนายจ้างรับเหมาค่าแรงหรือรับเหมาช่วงสามารถเอาผิดกับนายจ้างเจ้าของสถานประกอบการผู้ว่าจ้างด้วยวิธีเหมาค่าแรงหรือรับเหมาช่วง กฎหมายคุ้มครองแรงงานได้กำหนดโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายไว้ กรณีนายจ้างเลิกจ้างผู้หญิงเพราะตั้งครรภ์มีโทษจำคุก 6 เดือนและปรับไม่เกิน 100,000 บาท กรณีนายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายหญิงไม่เท่าเทียมกันหรือกระทำล่วงละเมิดทางเพศ มีโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท การล่วงละเมิดทางเพศรุนแรงจนถึงขั้นอนาจารหรือข่มขืนกระทำชำเรา เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา นายจ้างหรือผู้กระทำต้องได้รับโทษตามกฎหมายอาญา

3.2 พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554⁽⁴¹⁾

มาตรา 4 พูดยถึง “ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน” หมายความว่า การกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสพอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน

มาตรา 6 ให้นายจ้างมีหน้าที่จัดและดูแลสถานประกอบกิจการและลูกจ้างให้มีสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุน การปฏิบัติงานของลูกจ้างมิให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพอนามัย

มาตรา 8 ให้นายจ้างบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ลูกจ้างมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงานตามมาตรฐานที่กำหนด

มาตรา 14 ในกรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในสภาพการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัย ให้นายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานและแจกคู่มือปฏิบัติงานให้ลูกจ้างทุกคนก่อนที่ลูกจ้างจะเข้าทำงาน เปลี่ยนงาน หรือเปลี่ยนสถานที่ทำงาน

มาตรา 18 ในกรณีที่สถานที่ใดมีสถานประกอบกิจการหลายแห่ง ให้นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้น มีหน้าที่ร่วมกันดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ลูกจ้างซึ่งทำงานในสถานประกอบกิจการตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งลูกจ้างซึ่งทำงานในสถานประกอบกิจการอื่นที่ไม่ใช่ของนายจ้าง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งใช้ในสถานประกอบกิจการนั้นด้วย

มาตรา 22 ให้นายจ้างจัดและดูแลให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานตามที่อธิบดีกำหนด ลูกจ้างมีหน้าที่สวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตามวรรคหนึ่งให้สามารถใช้งานได้ตามสภาพและลักษณะของงานตลอดระยะเวลาทำงาน ในกรณีที่ลูกจ้างไม่สวมใส่อุปกรณ์ ให้นายจ้างสั่งให้ลูกจ้างหยุดการทำงานนั้นจนกว่าลูกจ้างจะสวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าว

นอกเหนือจากการคุ้มครองทางกฎหมาย การดำเนินกิจการการจ้างงานในโรงงานจะดำเนินไปอย่างราบรื่นและสำเร็จได้ ต้องอาศัยคุณธรรม จริยธรรมของทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ดูแลควบคุมทางกฎหมาย จริยธรรมในสถานประกอบการ (A Framework for Moral Judgement) เขียนโดย เชลสัน ดับบิว ซามัว (Shelson W. Samuels)⁽⁴²⁾ พูดถึงกฎหมายและข้อสัญญาว่ากฎหมายมีเพื่อช่วยให้ปกป้องและดูแลสุขภาพของลูกจ้าง คณะบริหารและชุมชนที่คนทุกคนร่วมอาศัยด้วยกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับชั้นสังคมของบุคคล การดำเนินงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงาน นอกจากจะมีกฎหมายบังคับใช้แล้ว การดำเนินการจะดำเนินไปสำเร็จได้ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เห็นประโยชน์และคุณค่า เข้าใจในกระบวนการประเมินสุขภาพและความปลอดภัย มีกำหนดนโยบายการดำเนินงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงานและให้

4. การตั้งครรภ์⁽⁴³⁾

4.1 ความหมาย

การตั้งครรภ์ คือการฝังตัวของไข่ที่ปฏิสนธิแล้วในมดลูกจนกระทั่งคลอดใช้เวลาประมาณ 40 สัปดาห์นับตั้งแต่วันแรกของการประจำเดือนครั้งสุดท้าย 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์เป็นช่วงสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการของทารก มีการสร้างเซลล์สมองและกลไกที่จะพัฒนาต่อไป ช่วงที่สองอายุครรภ์ 3-6 เดือน ร่างกายทารกเริ่มสมบูรณ์และแยกเพศได้ 3 เดือนสุดท้ายคือช่วงท้ายของการตั้งครรภ์ ทารกจะพัฒนาเต็มที่และมีน้ำหนักตัวเพิ่ม ช่วงท้ายของเดือนที่ 9 หญิงตั้งครรภ์จะมีอาการมดลูกหดตัวเพื่อเตรียมการคลอด ทารกคลอดก่อน 9 เดือนเป็นการคลอดก่อนกำหนด และต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ การตั้งครรภ์นานเกินกว่า 9 เดือน แพทย์จะพิจารณาแนวทางการดูแลต่อไป เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ควรเข้ารับการฝากครรภ์ทันที เพื่อให้ได้รับการดูแลทั้งหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ให้มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ตลอดระยะเวลาการตั้งครรภ์ เข้าใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลงของร่างกายหรือความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น และสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง

4.2 การปฏิบัติตนในระหว่างตั้งครรภ์

อาหาร เป็นสิ่งสำคัญมากการรับประทานอาหารมีผลต่อทารกในครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ควรรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ให้ครบ 5 หมู่ วันละ 3 มื้อ ได้แก่ อาหารที่มีโปรตีนและแคลเซียมสูง เช่น เนื้อสัตว์ นม ไข่ ถั่วต่างๆ ผักใบเขียว ผลไม้ รวมทั้งยา วิตามินที่ได้รับจากการฝากครรภ์ ไม่ควรรับประทานอาหารเผ็ดจัด เค็มจัด อาหารสุกๆ ดิบๆ ของหมักดอง ผงชูรส ชา กาแฟ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่

การขยับถ่าย หญิงตั้งครรภ์มักมีปัญหาท้องผูก ควรรับประทานอาหารที่มีกากใยมาก ได้แก่ ผัก ผลไม้ ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ 6-8 แก้ว กรณีท้องผูกมากควรปรึกษาแพทย์

การพักผ่อน ควรนอนวันละ 6-8 ชั่วโมง และพักผ่อนบ้างในตอนกลางวัน ไม่ควรยกของหนักและยืนนาน

การออกกำลังกาย บริหารกายด้วยท่าต่างๆ สามารถทำได้ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน ช่วยในเรื่องกล้ามเนื้อและกระดูกเชิงกราน ไม่หักโหมจนเหนื่อยหรืออ่อนเพลียเกินไป เดินเล่นในที่อากาศปลอดโปร่ง หญิงตั้งครรภ์สามารถทำงานบ้านได้ตามปกติ

การดูแลสุขภาพช่องปาก แปรงฟันหลังรับประทานอาหารทุกมื้อ พบทันตแพทย์อยู่เสมอเพื่อตรวจเช็คสุขภาพในช่องปาก

เสื้อผ้า สวมใส่เสื้อผ้าที่หลวมๆ ใช้ชุดชั้นในที่ขนาดเหมาะสมใส่สบาย สวมรองเท้าส้นเตี้ย

การมีเพศสัมพันธ์ ควรงดในระยะใกล้คลอดหรือเมื่อมีอาการเลือดออก

เมื่อมีอาการผิดปกติระหว่างตั้งครรภ์ควรรีบมาพบแพทย์ทันที

ความสมดุลของการดำเนินชีวิตของหญิงตั้งครรภ์ระหว่างที่บ้านและที่ทำงานเป็นเรื่องที่ยาก การดูแลตนเองเบื้องต้นในเรื่องที่กล่าวมา เป็นสิ่งที่หญิงตั้งครรภ์ควรกระทำเพื่อให้ผ่านช่วงเวลานี้ไปได้ดี หลังจาก 9 เดือนนี้หญิงตั้งครรภ์ต้องแข่งกับเวลาในการรับผิดชอบครอบครัว รับผิดชอบบุตร และการทำงาน ซึ่งควรทำกิจกรรมทุกอย่างอย่างปราศจากความเครียด มีความยืดหยุ่นในสภาพจิตใจ

สรุปการทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาทบทวนเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า จากสภาพงานลักษณะงานของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม มีโอกาสสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์ประสบปัญหาเหล่านี้คล้ายคลึงกับพนักงานทั่วไป แต่ผลกระทบอาจรุนแรงกว่าเนื่องจากมีทารกในครรภ์ การสัมผัสความร้อน เสียงดังหรือแสงจ้า การสัมผัสสารเคมีในรูปแบบต่างๆ การสัมผัสแหล่งเชื้อโรค ทำทางการทำงานที่ต้องยืนนาน การทำงานด้วยท่าทางซ้ำ สภาพงานที่หนัก ภาระงานมาก ความปลอดภัยในการทำงานยังคงเป็นปัญหา พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามที่ต่างกันไปตามประเภทโรงงานและลักษณะงานที่ทำ ความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ การประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพ และการสื่อสารความเสี่ยงมีความสำคัญ สาเหตุของการเกิดอันตรายอาจเกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรืออาจเกิดจากสภาพงานที่ไม่ปลอดภัย ผู้บริหารโรงงานควรมีนโยบายที่ชัดเจน และมีการสนับสนุนกิจกรรมในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการประเมิน

ความเสี่ยงและพบความเสี่ยงควรมีการจัดการความเสี่ยงที่พบ การควบคุมความเสี่ยงสามารถควบคุมได้ที่แหล่งกำเนิด ควบคุมที่ทางผ่าน และควบคุมที่ตัวพนักงาน ในส่วนของพนักงานเป็นวิธีสุดท้ายที่เลือกทำ เนื่องจากทำได้ยาก ควรมีการจกอบรมความรู้ในการทำงานที่ปลอดภัยในขณะที่ตั้งครรรค์ การสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง การสร้างวัฒนธรรมในการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองส่วนบุคคลจะช่วยลดความเสี่ยง มีปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง การตัดสินใจในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของพนักงานยังมีการใช้น้อย อาจด้วยเหตุผลไม่รู้จักรู้ ไม่เข้าใจการใช้อุปกรณ์ หรือมีการใช้อุปกรณ์ไม่ครอบคลุม ไม่ถูกชนิดหรือใช้เพียงบางครั้ง ถึงแม้ในปัจจุบันสถานประกอบการหลายแห่งจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นอย่างดี มีการรับรองเรื่องระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety Association; OHSAS) มาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อม (International Organization for Standardization; ISO) และการทบทวนมาตรฐานในการทำงาน มีกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ผลกระทบต่างๆ ยังเกิดขึ้นและส่งผลเสียต่อพนักงาน หญิงตั้งครรรค์และทารกในครรรค์ได้รับผลกระทบ เช่น การคลอดก่อนกำหนด ทารกที่คลอดออกมาอาจมีน้ำหนักน้อย การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงงานให้สำเร็จได้ ความสำคัญอย่างหนึ่งคือ การตระหนักในการรับรู้สิ่งคุกคามจากการทำงาน การบริหารจัดการการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน การปรับปรุงสภาพงาน การจัดการความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง และมีการมอบหมายงานอย่างเหมาะสม ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้เลือกศึกษา การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน และพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรรค์ ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อดูขนาดของสิ่งคุกคาม ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยา สังคม และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรรค์ ความสมดุลของการดำเนินชีวิตของหญิงตั้งครรรค์ระหว่างที่บ้านและที่ทำงาน เป็นสิ่งที่หญิงตั้งครรรค์ควรกระทำเพื่อให้ผ่านช่วงเวลานี้ไปได้ดี หลังจาก 9 เดือนนี้หญิงตั้งครรรค์ต้องรับผิดชอบครอบครัว รับผิดชอบบุตรและการทำงาน ซึ่งควรทำกิจกรรมทุกอย่างอย่างปราศจากความเครียด มีความยืดหยุ่นในสภาพจิตใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การวัดและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การหาคุณภาพเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์

3.1 รูปแบบการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Research) เพื่อศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์รูปแบบการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน การศึกษาวิจัยหลักใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method)⁽⁴⁴⁾ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method)⁽⁴⁵⁾ ในการช่วยอธิบายพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ⁽⁴⁴⁾ (Quantitative Research Method)

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งสนใจศึกษาพนักงานหญิงตั้งครรภ์ทุกอายุครรภ์ ทำงานโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมา

ประชากร

โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นคลินิกฝากครรภ์และหอผู้ป่วยหลังคลอดโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ข้อมูลปี พ.ศ. 2552 จำนวนหญิงตั้งครรภ์รายใหม่ที่เข้ารับการฝากครรภ์คลินิกฝากครรภ์โดยเฉลี่ยปีละ 3,972 คน เป็นหญิงตั้งครรภ์กลุ่มเป้าหมายโดยเฉลี่ยปีละ 1,986 คน คัดเลือกตัวอย่างตรงตามคุณสมบัติที่กำหนด

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ทุกอายุครรภ์ เข้ารับการฝากครรภ์คลินิกฝากครรภ์หรือเข้ารับการคลอดที่โรงพยาบาลมหาราชานครราชสีมาทำงานโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมาและยินดีเข้าร่วมในการศึกษา

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้การเลือกตัวอย่างแบบระบุกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ (Consecutive Case Identification) กำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นคลินิกฝากครรภ์หรือเข้ารับการคลอดที่โรงพยาบาลมหาราชานครราชสีมา ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มาเข้ารับการฝากครรภ์หรือเข้ารับการคลอด คัดเลือกตัวอย่างตรงตามคุณสมบัติที่กำหนด ณ หน่วยบริการฝากครรภ์ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับของการเข้ารับบริการการฝากครรภ์ ในช่วงเวลาทำการเก็บข้อมูลในวันจันทร์-ศุกร์ช่วงเวลา 09.00-11.00 นาฬิกา และเก็บข้อมูลในหอผู้ป่วยหลังคลอด ช่วงเวลา 11.00-12.00 นาฬิกา

ขนาดตัวอย่าง⁽⁴⁴⁾

ใช้สูตรการประมาณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร

การคำนวณขนาดตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์

$$\text{คำนวณโดยใช้สูตร } n = \frac{Z_{\alpha/2}^2 PQ}{d^2}$$

n = จำนวนตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ที่จะศึกษา

กำหนดความเชื่อมั่นในการสุ่มข้อมูล = 95%

$Z_{\alpha/2}^2$ = ค่าสถิติมาตรฐานภายใต้โค้งปกติ = 1.96

P คือ ค่าสัดส่วนการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่พบจากการศึกษานำร่องในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม 30 คน ในการคำนวณขนาดตัวอย่างค่า P แทนค่าเป็น 0.14

Q = ค่าสัดส่วนการไม่สัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

$$= 1 - P \text{ มีค่าเท่ากับ } 0.86$$

d = ความคลาดเคลื่อนสูงสุดของโอกาสที่อาจพบการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของหญิงตั้งครรภ์ โดยที่ยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อนของค่าสัดส่วนการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานได้ = 0.03

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{1.96 \cdot 1.96 \cdot 0.14 \cdot 0.86}{0.03 \cdot 0.03} \\ &= 513.92 \end{aligned}$$

ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 514 คน

เนื่องจากข้อมูลการเข้ารับการฝากครรภ์ที่คลินิกฝากครรภ์โรงพยาบาลมหาราชจรัสสิมา พ.ศ. 2552 พบว่าเป็นหญิงตั้งครรภ์ใช้สิทธิประกันสังคมโดยเฉลี่ยปีละ 1986 คน

$$\begin{aligned} \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{1}{\frac{1}{N} + \frac{1}{n}} \\ &= \frac{1}{\frac{1}{1986} + \frac{1}{514}} \\ &= 408.32 \text{ คน} \\ \text{ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่าง} &= 409 \text{ คน} \end{aligned}$$

2. การวัดและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์เชิงลึกจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตัวผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัย 3 คน ได้รับการฝึกสอนและทดสอบการใช้แบบสอบถามจริงกับกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยคนละ 5 ฉบับ

แบบสอบถาม แนวคำถามสำหรับการวิจัยสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวเวชศาสตร์ของสถาบันจำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประเภทสิ่งคุกคามและการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจในโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

1.2 การสร้างคำถามการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ผู้วิจัยสร้างคำถามโดยใช้ลักษณะของคำถามการสัมผัสสิ่งคุกคามที่สามารถประเมินการรับรู้การสัมผัสได้ทั่วไปในทุกประเภทโรงงาน

1.3 ผู้วิจัยสร้างคำถามการสัมผัสสิ่งคุกคามให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการยกตัวอย่างของการสัมผัสสิ่งคุกคามในแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถเป็นแนวทางในการพิจารณาการตอบคำถามนั้น ๆ

1.4 สร้างแบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นรายชื่อ ประกอบด้วยชื่อคำถามจำนวนทั้งหมด 79 ข้อ ซึ่งเนื้อหาครอบคลุมหมดทุกด้าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานและลักษณะงานขณะตั้งครรภ์ จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานรายด้าน จำนวน 34 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 12 ข้อ

1.5. นำแบบสอบถามที่ออกแบบเสนอคณะกรรมการ และอาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบและพิจารณาหาจุดบกพร่อง รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์และเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ⁽⁴⁶⁾

2.1 หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์ที่ศึกษาของสถาบัน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม ว่ามีความถูกต้องครอบคลุมตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา และภาษาสำนวนของข้อความมีความชัดเจนเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนนำมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่จะศึกษา คือกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์จำนวน 30 คน

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่จะศึกษา คือกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรของสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเป็นไปดังต่อไปนี้

น้อยกว่า 0.60 มีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ต่ำ

0.60 – 0.80 มีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ ยอมรับได้

มากกว่า 0.80 มีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ดี

จากแบบสอบถามของชุดทดลองใช้ โดยหากปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของตัวแปรใดมีค่าน้อยกว่า 0.70 จะมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมแบบสอบถามในส่วนนี้ ผลที่ได้วัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

แนวคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด มีทั้งหมด 10 ข้อ ได้แก่ วัน/เดือน/ปีเกิด การศึกษา สิทธิการรักษาพยาบาล โรคประจำตัว สถานภาพสมรส รายได้รวมต่อเดือน การเข้ารับการฝากครรภ์ การคลอดบุตร ประวัติแท้งบุตร

ส่วนที่ 2 ประวัติการทำงานและลักษณะงานขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด มีทั้งหมด 12 ข้อ ได้แก่ ชื่อโรงงาน ประเภทของกิจการโรงงานและสินค้าที่ผลิต ขนาดโรงงาน ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ลักษณะงานที่ทำ ระยะเวลาทำงาน ช่วงเวลาการทำงาน การปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานอันเนื่องจากการตั้งครรภ์ การทำงานล่วงเวลา การเจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงาน

ส่วนที่ 3 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ปัจจุบัน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด มีทั้งหมด 34 ข้อ คำถามปลายเปิดวัดด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีคำตอบให้เลือก จาก ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด ได้แก่

การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ

1. ท่านทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่จ้ามากจนต้องหรือตาขณะทำงานตลอดระยะเวลาการทำงาน
2. ท่านทำงานบริเวณที่แสงสว่างส่องถึงน้อยมากจนต้องเพ่งสายตาส่งขณะทำงานตลอดระยะเวลาการทำงาน
3. ท่านทำงานสัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกันในระยะใกล้ไม่รู้เรื่องตลอดระยะเวลาการทำงาน
4. ท่านทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวนจนรู้สึกรำคาญตลอดระยะเวลาการทำงาน
5. ท่านทำงานสัมผัสกับแหล่งความร้อนจนมีเหงื่อไหลตามร่างกายตลอดระยะเวลาการทำงาน
6. ท่านทำงานสัมผัสกับแหล่งความเย็นจนรู้สึกหนาวตลอดระยะเวลาการทำงาน
7. ท่านทำงานสัมผัสกับความสั่นสะเทือนในโรงงาน
8. ระบุสิ่งคุกคามด้านกายภาพที่สัมผัส
9. ระบุการป้องกันตนเอง

การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี

1. ท่านทำงานสัมผัสกับฝุ่นสารเคมี
2. ท่านทำงานสัมผัสกับฟุ้ง/ไอระเหยของสารเคมี
3. ท่านทำงานสัมผัสกับสารเคมีในรูปของเหลว
4. ท่านทำงานสัมผัสกับก๊าซ
5. ท่านทำงานสัมผัสกับสารเคมีที่เป็นของแข็ง
6. ระบุสิ่งคุกคามด้านสารเคมีที่สัมผัส
7. ระบุการป้องกันตนเอง

การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ

1. ท่านทำงานสัมผัสกับน้ำงานที่มีน้ำเป็ยกขึ้นแฉะ
2. ท่านทำงานสัมผัสกับเชื้อโรค เช่น บริเวณที่มีเชื้อราขึ้น บริเวณที่มีน้ำเน่าเสีย หรือมีเลือด สารคัดหลั่ง น้ำลายปนเปื้อน
3. ท่านทำงานสัมผัสกับสัตว์หรือแมลงนำโรคต่างๆ
4. ท่านทำงานสัมผัสกับหนองพยาธิ หรือปรสิต
5. ระบุสิ่งคุกคามด้านชีวภาพที่สัมผัส
6. ระบุการป้องกันตนเอง

การบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน

1. ท่านทำงานสัมผัสกับน้ำงานที่เสี่ยงต่อการลื่นล้ม เช่น มีน้ำเป็ยกแฉะ มีของวางเกะกะเป็นที่มืด
2. ท่านทำงานที่ต้องยืนนานกว่า 4 ชั่วโมงติดต่อกันใน 8 ชั่วโมงการทำงาน
3. ท่านทำงานที่ก้มๆ เงยๆ ที่ต่ำกว่าระดับเข่า ทำซ้ำๆ ตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมงการทำงาน
4. ท่านทำงานที่ต้องเดินขึ้นลงบันได เดินขึ้นเดินลงมากกว่า 4 ครั้งในงาน 8 ชั่วโมงการทำงาน
5. ท่านทำงานยกของหนักยกซ้ำๆ หนักมากกว่า 23 กิโลกรัม
6. ระบุสิ่งคุกคามด้านการเคลื่อนไหวและท่าทางการทำงาน
7. ระบุการป้องกันตนเอง

การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม

1. ท่านทำงานที่ต้องรีบเร่งตลอด ภาระงานมากเกินไปใน 8 ชั่วโมงการทำงาน เช่น งานที่ชิ้นงานส่งมาตามสายพานตลอดจนไม่มีเวลาหยุดพัก

2. ท่านทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำไม่สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่องาน เช่น ส่งชิ้นงานไม่ทันตามกำหนดเวลา

3. ท่านทำงานสัมผัสกับความรุนแรงมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือหัวหน้างานตลอดเวลา มีการโต้เถียงกันเสมอ

4. ระบุสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม

5. ระบุการป้องกันตนเอง

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด วัดด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีคำตอบให้เลือก จาก ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด ทั้งหมด 11 ข้อ ได้แก่

ด้านการปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงาน

1. เมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ท่านมีการดำเนินการแจ้งให้โรงงานทราบทันที เพื่อการปรับเปลี่ยนงานที่เหมาะสม

2. ท่านคิดว่าตนเองมีส่วนร่วมในการช่วยลดสิ่งคุกคามหรืออันตรายที่พบในขณะปฏิบัติงาน เช่น พบเครื่องจักรชำรุดจะทำการแจ้งซ่อมทันที

3. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงงาน เช่น สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทุกครั้งตามลักษณะงาน

4. ท่านชักชวนให้เพื่อนพนักงานมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมด้านความปลอดภัยของโรงงาน เช่น เข้าร่วมโครงการ 5 ส

5. ท่านแนะนำให้เพื่อนพนักงานเห็นความสำคัญของความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน เช่น แนะนำเพื่อนให้แต่งกายให้เหมาะสมตามกฎระเบียบ

6. ท่านมีการเตรียมตัวให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากงาน เช่น ทบทวนขั้นตอนการทำงาน ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องจักรก่อนเข้าปฏิบัติงาน จัดวางวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานเข้าที่เป็นระเบียบ ตรวจสอบความเรียบร้อยบริเวณหน้างานก่อนเลิกงาน

7. ในขณะที่ตั้งครรภ์ท่านดูแลสุขภาพตนเองเพิ่มมากขึ้น เช่น ระวังระวังอุบัติเหตุมากขึ้น สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้อย่างสม่ำเสมอ

ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

1. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามที่ท่านคิดว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ท่านมีการป้องกันตนเองเสมอ

2. ท่านมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้

3. เมื่ออยู่ในภาวะเร่งรีบท่านจะไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้

4. ท่านได้ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลบ่อยเพียงใด โดยมีคำตอบให้เลือก “ไม่จำเป็นต้องใช้เนื่องจากไม่มีความเสี่ยง และจำเป็นต้องใช้เนื่องจากมีความเสี่ยง”

แล้วนำมาสรุปวิเคราะห์ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์และนำไปสรุปข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ต่อไป

ส่วนที่ 5 การดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดวัดด้วย มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 2-3 ระดับ มีทั้งหมด 12 ข้อ ได้แก่

ด้านการป้องกันความเสี่ยง

1. โรงงานมีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์

2. โรงงานมีการประเมินความเครียดสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์

3. เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการแจ้งข้อมูลให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยงที่พบ

4. เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการจัดการกับความเสี่ยงที่พบ เช่น เมื่อพบว่ามิชของวางกะกะเสี่ยงต่อการลื่นล้มมีการจัดเก็บอย่างปลอดภัย

5. โรงงานมีการปรับสภาพงาน สภาพะการทำงาน หรือชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์ เช่น เมื่อตั้งครรภ์มีการย้ายหน้างานจากที่มีเสียงดังไปที่ไม่มีเสียงดัง จากที่ยืนนานจัดหาเก้าอี้ให้นั่ง เปลี่ยนจากเข้ากะเป็นทำงานเช้าตลอด

6. โรงงานมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ความปลอดภัยและพฤติกรรมกาป้องกันตนเองจากรisk ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์หรือไม่

ด้านสวัสดิการ

1. โรงงานมีการจัดช่วงเวลาพักให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์แตกต่างจากพนักงานทั่วไป

2. โรงงานมีการจัดที่พักผ่อนให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์

3. โรงงานมีการจัดห้องน้ำให้เพียงพอและอยู่ใกล้

4. เคยมีการเลิกจ้างคนงานหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

5. โรงงานมีการให้ลาหลังคลอดบุตรได้นานที่สุดเท่าใด

6. โรงงานมีการจัดสถานที่ป้อนนมและเก็บน้ำนมให้หลังคลอดบุตร

โดยมีคำตอบให้เลือก “มี ไม่มี ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ” หรือ “ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ ตามลำดับ แล้วนำมาสรุปวิเคราะห์ภาพรวม สรุปข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีการดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล 6 เดือน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2553-31 มีนาคม พ.ศ. 2554 โดย

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานงานกับศูนย์วิจัยโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เพื่อขอทำวิจัย

2. ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับ หน่วยฝากครรภ์

3. เมื่อได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยแนะนำตัวและประสานงานกับผู้รับผิดชอบหน่วยฝากครรภ์โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

4. ผู้วิจัยกำหนดการนัดวันเวลาและสถานที่ในการเก็บข้อมูลกับหน่วยฝากครรภ์โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

5. ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยโดยละเอียดและให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นต์ให้ความยินยอมก่อนการเก็บข้อมูล

6. ทำการเก็บข้อมูล

หน่วยบริการฝากครรภ์ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับของการเข้ารับบริการการฝากครรภ์ ทำการเก็บข้อมูลในวันจันทร์-ศุกร์ ช่วงเวลา 09.00-11.00 นาฬิกา และเก็บข้อมูลในหอผู้ป่วยหลังคลอด ช่วงเวลา 11.00-12.00 นาฬิกา ใช้ระยะเวลา 6 เดือน โดยเฉลี่ยสัมภาษณ์ผู้ป่วยวันละ 3-4 ราย ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลพบหญิงตั้งครรภ์กลุ่มเป้าหมายที่เข้าเกณฑ์ของการคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) มีจำนวนโดยเฉลี่ย 1 รายต่อวันที่ปฏิเสธเข้าร่วมในการศึกษา

7. ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ พูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการอธิบาย หรือขยายความในการรับสัมผัส และการปฏิบัติพฤติกรรมกัป้องกันตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูล ตรวจสอบความสัมพันธ์ลักษณะข้อมูล การสัมผัสสิ่งคุกคามกับประเภทของโรงงาน ลักษณะงาน

9. กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วน ขาดความสมบูรณ์ สามารถแก้ไขข้อมูลได้โดยติดตามข้อมูลเพิ่มเติมในวันที่ผู้ตอบแบบสอบถามนัดเข้ารับบริการฝากครรภ์ครั้งต่อไป

10. นำข้อมูลที่ได้รับวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล⁽⁴⁷⁾

นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับคืนมา
2. จัดทำรหัสในแบบสอบถามตามที่กำหนด
3. ทำการกรอกข้อมูลตามรหัสลงไปโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ทำกรวิเคราะห์และแก้ไขข้อผิดพลาดให้สมบูรณ์
5. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนาแสดงข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ได้แก่ อายุ การศึกษา สิทธิการรักษาพยาบาล โรคประจำตัว รายได้รวมต่อเดือน สถานะการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ อายุครรภ์แท้งบุตร สภาพงานพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ได้แก่ ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงาน ขนาดโรงงาน ตำแหน่งงาน อายุงาน จำนวนวันและชั่วโมงการทำงาน การทำงานล่วงเวลา การปรับงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน การบาดเจ็บจากการทำงาน ในรูปจำนวน และร้อยละ (Percent) ตามลักษณะของข้อมูล

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล สภาพงาน การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ กรอบการวิเคราะห์เพื่อให้ง่ายต่อการอธิบาย จึงวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิติด้วย Odds Ratio (OR) ซึ่งสามารถบอกความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ได้ โดยใช้สถิติ Binary Logistic Regression⁽⁴⁸⁾ รายงานผลด้วยค่า Odds Ratio (OR) หาช่วงระดับนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (95 % Confidence Interval; CI) การจัดกลุ่มในการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนสามารถอ้างอิงได้ และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้าน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ความหลากหลายของโรงงาน อาจทำให้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประเมินได้ไม่ตรงตามความเป็นจริง มีการควบคุมปัจจัยรบกวน ในปัจจัยด้านอายุ การศึกษา รายได้ โรคประจำตัว อายุครรภ์ ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงานที่ทำ การเจ็บป่วยจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลโดย นำข้อมูลที่ได้มา ในส่วนข้อมูลการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานรายด้าน 5 ด้าน และข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม ซึ่งเป็นคำถาม ปลายปิด วัดด้วยมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีคำตอบให้เลือก จาก ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด นำมาจัดกลุ่มเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

คำตอบ ไม่จริง หมายถึง ไม่มีการสัมผัสสิ่งคุกคามใดๆ

คำตอบ จริงบางครั้ง หมายถึง มีการสัมผัสสิ่งคุกคามบ้างบางครั้ง มีการสัมผัสสิ่งคุกคามเล็กน้อย

คำตอบ ค่อนข้างจริง หมายถึง มีการสัมผัสสิ่งคุกคามบ่อย มีการสัมผัสสิ่งคุกคามค่อนข้างมาก

คำตอบ จริงที่สุด หมายถึง มีการสัมผัสสิ่งคุกคามเกือบตลอดเวลาการทำงาน มีการสัมผัสสิ่งคุกคามมากที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่ม

ข้อมูลการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานรายด้าน 5 ด้าน ตอบ ไม่จริง ให้คะแนนเท่ากับ 0 ตอบ จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด ให้คะแนนคำตอบเท่ากับ 1 กรณีเป็นคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม จากนั้นนำคะแนนที่ได้ มาให้รหัส คะแนน 0 ให้รหัส 0 คะแนน 1-24 ตามจำนวนข้อในแต่ละด้านให้รหัส 1 นำข้อมูลมาจัดกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนน 0 เป็นกลุ่มไม่รับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม กลุ่มที่ได้คะแนน 1-24 เป็นกลุ่มรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม และนำเข้าข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม ตอบ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง ให้คะแนนคำตอบเท่ากับ 0 ตอบจริงที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 1 กรณีเป็นคำถามเชิงลบให้คะแนนตรงกันข้าม จากนั้นนำคะแนนที่ได้ มาให้รหัส คะแนน 0 ให้รหัส 0 คะแนน 1-10 ตามจำนวนข้อในแต่ละด้านให้รหัส 1 นำข้อมูลมาจัดกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนน 0-8 หรือคิดเป็นคะแนนในช่วง 80 เปอร์เซ็นต์เป็นกลุ่มพฤติกรรมไม่ดี กลุ่มที่ได้คะแนน 9-10 หรือคิดเป็นคะแนนมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์เป็นกลุ่มพฤติกรรมดี และนำเข้าข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

ตาราง 2 สมมติฐานการวิจัย ตัวแปรต้นตัวและแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
ปัจจัยข้อมูลทั่วไปและสภาพงานมีความสัมพันธ์กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์	ข้อมูลทั่วไป อายุ การศึกษา โรคประจำตัว รายได้ อายุครรภ์ สถานการณ์ตั้งครรภ์ สภาพงาน ประเภทกิจการ ลักษณะงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน อุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน	การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม
ปัจจัยข้อมูลทั่วไปและสภาพงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์	ข้อมูลทั่วไป อายุ การศึกษา โรคประจำตัว รายได้ อายุครรภ์ สถานการณ์ตั้งครรภ์ สภาพงาน ประเภทกิจการ ลักษณะงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน อุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน	พฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์	การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม	พฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ⁽⁴⁵⁾ (Qualitative Research Method)

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์ได้จากการเลือกหญิงตั้งครรภ์ที่ตอบแบบสอบถามใน
ระยะที่ 1

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยหรือผู้จัดการฝ่ายบุคคลผู้ให้ข้อมูลด้านอาชีวอนามัย
ของโรงงานอุตสาหกรรมที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ในระยะที่ 1 ทำงาน

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1. ใช้การเลือกตัวแทนหญิงตั้งครรภ์กลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 1 โดยเมื่อเก็บตัวอย่างไปได้ 30 ราย
จะขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เจาะลึกเชิงคุณภาพ (In-depth Interview) 1 ราย

2. ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง กับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยหรือผู้จัดการฝ่ายบุคคลผู้ให้
ข้อมูลด้านอาชีวอนามัยของโรงงานอุตสาหกรรมที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key
Informant) ทำงานอยู่ในปัจจุบัน

ขนาดตัวอย่าง⁽⁴⁹⁾

การรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2 วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ใช้การ
สัมภาษณ์เจาะลึกเชิงคุณภาพ (In-depth Interview) กับตัวแทนพนักงานหญิงตั้งครรภ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก
(Key Informant) ระยะที่ 1 เรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน
และกับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยหรือผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงงานอุตสาหกรรมผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key
Informant) เรื่องการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการโรงงาน
อุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมา การคิดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจนกระทั่งคำตอบ
ที่ได้เริ่มซ้ำ (Saturated) เริ่มมองเห็นรูปแบบของปรากฏการณ์ในเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก
สิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ และเริ่มมองเห็นรูปแบบของปรากฏการณ์ในเรื่อง
การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมเขต
จังหวัดนครราชสีมา

2. การวัดและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึกเชิงคุณภาพ
(In-depth Interview) โดยไม่ใช่แบบสัมภาษณ์ ใช้เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป โครงร่างแนว
คำถามสำหรับการวิจัยสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์และได้รับคำแนะนำจาก

ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเวชศาสตร์ของสถาบันจำนวน 3 ท่าน แนวคำถามยืดหยุ่นและปรับได้ตามสถานการณ์

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษารายละเอียดประเภทสิ่งคุกคามและการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจในโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะมาสร้าง โครงร่างแนวคำถามการสัมภาษณ์

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 และ 3 แนวคำถามยืดหยุ่นและปรับได้ตามสถานการณ์

โครงร่างคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเชิงคุณภาพ (In-Depth Interview) การวิจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

ชุดที่ 2 โครงร่างคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ลักษณะงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

1. เลขที่แบบสอบถามชุดที่ 1 ที่ทำไปแล้ว
2. ลักษณะงานที่ทำเป็นประจำมีอะไรบ้าง
3. ท่านคิดว่าอะไรคือสิ่งที่เป็นอยู่จากการทำงานที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของท่านบ้าง
4. เพราะเหตุใดจึงคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
5. การตั้งครรภ์ของท่านทำให้ท่านคิดถึงสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของท่านเปลี่ยนไปอย่างไร
6. ท่านทำอย่างไรเพื่อป้องกันตนเองจากสิ่งนี้อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพเหล่านั้นบ้าง
7. ท่านคิดว่าโรงงานควรมีการจัดการอย่างไรบ้างต่อสิ่งที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเหล่านั้น
8. ท่านมีการเตรียมตัวให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากงานอย่างไร
9. ท่านทำอะไรที่เป็นการป้องกันตนเองจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบ้างที่ผ่านมา
10. แรงจูงใจที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าจะต้องป้องกันตนเองจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การสรุปวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกเชิงคุณภาพ (In-Depth Interview) เรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ (Self-Protective Behavior) ความเข้าใจและความตระหนักในการดูแลสุขภาพกับการทำงาน ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการสัมผัสสิ่งคุกคามที่มากที่สุด การบริหารจัดการสิ่งคุกคามที่พบ มีการแก้ไขสิ่งคุกคามอย่างไร เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างเสรี

ชุดที่ 3 โครงร่างคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม เรื่องการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปผู้ให้ข้อมูลด้านอาชีพนามัยของโรงงานอุตสาหกรรม

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 อายุ ... ปี
- 1.2 เพศ ชาย/หญิง
- 1.3 ตำแหน่งในโรงงาน ผู้จัดการ ฝ่ายบุคคล เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย อื่นๆ ระบุ

2. ข้อมูลโรงงาน

- 2.1 ประเภทของกิจการและสินค้าที่ผลิต

ส่วนที่ 2 โครงคำถามเกี่ยวกับการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย

1. โรงงานมีการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์อย่างไร
2. มีการประเมินความเสี่ยงทางสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์อย่างไร
3. เมื่อมีความเสี่ยงทางสุขภาพและปลอดภัยมีการจัดการอย่างไร
4. มีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับสุขภาพความปลอดภัย และพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์อย่างไร
5. พนักงานหญิงตั้งครรภ์เคยเจ็บป่วย/บาดเจ็บจากงานหรือไม่ ถ้ามี มีการบริหารจัดการอย่างไร
6. ประเด็นที่เป็นจุดเด่นการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของโรงงาน มีอะไรบ้าง

การดูแลด้านสวัสดิการ

1. โรงงานมีการจัดการอำนวยความสะดวกต่อไปนี้ให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์อย่างไรบ้าง
 - ก. ช่วงเวลาพัก ข. ที่พักผ่อน ค. สถานที่ทำงาน ง. ห้องน้ำ จ. น้ำดื่มสะอาด
2. ระเบียบการลาคลอดบุตรเป็นอย่างไร
3. มีการออกจากงานระหว่างการตั้งครรภ์หรือไม่ ถ้ามีเพราะเหตุใด

การสรุปวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกเชิงคุณภาพ (In-Depth Interview) เรื่องการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ความเข้าใจและความตระหนักในการดูแลสุขภาพกับการทำงานของพนักงาน ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารจัดการสิ่งคุกคามที่พบ มีการแก้ไขสิ่งคุกคามอย่างไร เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างเสรี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล 6 เดือน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2553-31 มีนาคม พ.ศ. 2554 โดยมีการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ส่วน

3.1 ด้านหญิงตั้งครรภ์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อยื่นขอพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ที่ศูนย์แพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เพื่อขอทำวิจัย

2. เมื่อได้รับการอนุมัติจริยธรรม ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เพื่อขอเก็บข้อมูลวิจัย

3. เมื่อได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยแนะนำตัวและประสานงานกับผู้รับผิดชอบหน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

4. ผู้วิจัยกำหนดการนัดวันเวลาและสถานที่ในการเก็บข้อมูลกับหน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

5. ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยโดยละเอียดและให้กลุ่มตัวอย่างเซนต์ให้ความยินยอมก่อนการเก็บข้อมูล

6. ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ณ หน่วยบริการฝากครรภ์และหออผู้ป่วยหลังคลอด ใช้การเลือกตัวแทนหญิงตั้งครรภ์กลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 1 กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่สามารถให้เวลาการสัมภาษณ์ได้จะนัดทำการสัมภาษณ์ในวันนัดตรวจครั้งต่อไป หรือนัดสัมภาษณ์ที่บ้านของหญิงตั้งครรภ์ และกรณีกลุ่มเป้าหมายปฏิเสธเข้าร่วมการศึกษาแบบเจาะลึกเชิงคุณภาพ (In-depth Interview) จะเลือกกลุ่มตัวอย่างลำดับถัดไป

3.2 ด้านโรงงาน

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากหน่วยงาน ฝ่ายสวัสดิการสังคม โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ประสานงานกับศูนย์ความปลอดภัยพื้นที่ 10 ขอความร่วมมือในการประสานงานกับหน่วยงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมา

2. ผู้วิจัยประสานงานกับหน่วยงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ กรณีกลุ่มเป้าหมายปฏิเสธเข้าร่วมการศึกษา จะเลือกประเภทโรงงานที่ใกล้เคียงกลุ่มเป้าหมายเดิม

3. เมื่อได้รับการอนุมัติ กำหนดการนัดวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์กับตัวแทนผู้ประกอบการของโรงงานอุตสาหกรรม

4. ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยโดยละเอียดและให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นต์ให้ความยินยอมก่อนการสัมภาษณ์

5. ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง กับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยหรือผู้จัดการฝ่ายบุคคลผู้ให้ข้อมูลด้านอาชีพอนามัยของโรงงานอุตสาหกรรมที่หญิงตั้งครรภ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ระยะที่ 2 ทำงานอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้การเก็บข้อมูลในวันเสาร์ เวลา 09.00-12.00 ช่วงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2553-31 มีนาคม พ.ศ. 2554 ตามกำหนดนัดหมาย

6. นำข้อมูลที่ได้รับวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล⁽⁵⁰⁾

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในระยะที่ 2 โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) มาประมวลวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำประเด็นที่เป็นแนวคิดหลักของการวิจัยและบริบท (Context) ที่ต้องการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎีและสรุปผลการวิจัย วิเคราะห์โดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหาคืออ่านทำความเข้าใจข้อความและถ้อยคำในบันทึก จับประเด็นสำคัญตั้งเป็นดัชนี แล้วจัดระบบให้รหัส จัดหมวดหมู่ จำแนกประเภท ศึกษาและตรวจสอบความหมาย สร้างข้อสรุปจากดัชนี หมวดหมู่ และความหมายทั้งหมด นำเสนอในเชิงบรรยาย (Descriptive) เน้นการบรรยายอย่างละเอียดนำข้อมูลที่ได้ไปสนับสนุนข้อค้นพบในเชิงบรรยายและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบเพิ่มเติม

การตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบใน 2 ประเด็น คือความหลากหลายอิมตัวและความเป็นจริง (Shared Subjectivity) การตรวจสอบใช้วิธีสามเส้า (Triangulation) คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลโดยพิจารณาแหล่งเวลา สถานที่และบุคคลที่แตกต่างกัน คือถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ รวบรวมข้อมูลจากหญิงตั้งครรภ์จากหลายคนและต่างช่วงเวลากัน จากหลายโรงงานต่างประเภทธุรกิจของโรงงาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของหญิงตั้งครรภ์ที่มีต่อการจัดการโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสิ่งคุกคามและการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ใช้วิธีสังเกตควบคุมไปกับการซักถาม

5. จริยธรรมการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ศูนย์แพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาสารคามราชสีมา กระทรวงสาธารณสุข เลขที่ไปรับรอง 059/2010 ในการดำเนินการเก็บข้อมูลกับอาสาสมัครทุกราย ผู้วิจัยทำการขออนุญาตผู้เข้าร่วมการวิจัยและหน่วยงานที่จะทำการวิจัย อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยโดยละเอียด ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ผลในภาพรวมจะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยเท่านั้น และให้ consent ที่ยินยอมก่อนดำเนินการวิจัย การเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะเข้าร่วมวิจัยและไม่เข้าร่วมวิจัยในขั้นตอนใดๆ และสามารถถอนตัวออกจากวิจัยได้เมื่อต้องการ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม เป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม และเพื่อทำความเข้าใจการสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 409 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบระบุกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ (Consecutive Case Identification) และยินดีเข้าร่วมการศึกษา โดยใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 79 ข้อ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ กำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นคลินิกฝากครรภ์และหอผู้ป่วยหลังคลอดโรงพยาบาลมหาสารคามราชสีมา เก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553-31 มีนาคม พ.ศ. 2554 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 4.1 เพื่อศึกษาสภาพงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์จากลักษณะงานที่ทำเป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม

1. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง
2. ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์
3. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ
4. การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม
5. การดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

ตอนที่ 4.2 ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ตอนที่ 4.3 ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ตอนที่ 4.4 ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ตอนที่ 4.5 เพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ลักษณะงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ก่อนแจ้งการตั้งครรภ์
3. การแจ้งการตั้งครรภ์และการปรับเปลี่ยนงาน
4. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เมื่อพิจารณาการสัมผัสสิ่งคุกคามเป็นรายด้าน
 - 4.1 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพ
 - 4.2 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี
 - 4.3 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพ
 - 4.4 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน
 - 4.5 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคม
5. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
 - 5.1 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ
 - 5.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี
 - 5.3 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ
 - 5.4 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน
 - 5.5 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม
6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง
 - 6.1 ปัจจัยระดับบุคคล
 - 6.2 ปัจจัยระดับโรงงาน

สำหรับการวิเคราะห์ ตอนที่ 4.2-4.4 กรอบการวิเคราะห์เพื่อให้ง่ายต่อการอธิบาย จึงวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิติด้วย Odds Ratio (OR) ซึ่งสามารถบอกความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ได้ โดยใช้สถิติ Binary Logistic Regression⁽⁴⁷⁾ รายงานผลด้วยค่า Odds Ratio (OR) หาช่วงระดับนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (95 % Confidence Interval; CI) การจัดกลุ่มในการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนสามารถอ้างอิงได้

การวิเคราะห์ ตอนที่ 4.5 ใช้การวิเคราะห์ทางคุณภาพ ประมวลวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำประเด็นที่เป็นแนวคิดหลักของการวิจัยและบริบท (Context) ที่ต้องการศึกษานำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีและสรุปผลการวิจัย วิเคราะห์โดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหา คืออ่านทำความเข้าใจข้อความและถ้อยคำในบันทึก จับประเด็นสำคัญตั้งเป็นดัชนี แล้วจัดระบบให้รหัส จัดหมวดหมู่ จำแนกประเภท ตีความและตรวจสอบความหมาย สร้างข้อสรุปจากดัชนี หมวดหมู่ และความหมายทั้งหมด นำเสนอในเชิงบรรยาย (Descriptive) เน้นการบรรยายอย่างละเอียดนำข้อมูลที่ได้ไปสนับสนุนข้อค้นพบในเชิงบรรยายและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบเพิ่มเติม การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบใน 2 ประเด็น คือความหลากหลายอิมิตัวและความเป็นจริง (Shared Subjectivity) การตรวจสอบใช้วิธีสามเส้า (Triangulation)

ตอนที่ 4.1 เพื่อศึกษาสภาพงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิง ตั้งครรภ์จากลักษณะงานที่ทำเป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ได้แก่ อายุ การศึกษา สิทธิการรักษาพยาบาล โรคประจำตัว รายได้รวมต่อเดือน อายุครรภ์ยังไม่คลอด ประวัติการแท้งบุตร ในรูปจำนวน และร้อยละ ตามลักษณะของข้อมูล

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
15 - 20 ปี	36	8.8
21 - 25 ปี	110	26.9
26 - 30 ปี	128	31.3
31 - 35 ปี	93	22.7
36 - 40 ปี	38	9.3
41 - 45 ปี	4	1.0
รวม	409	100
mean \pm SD = 28.1 \pm 5.5, min = 17, max = 45 ปี		
การศึกษา		
ประถมศึกษา	56	13.7
มัธยมศึกษา	272	66.5
อนุปริญญา/ปวส./ปวช.	61	14.9
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	20	4.9
รวม	409	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
สิทธิการรักษาพยาบาล		
ประกันสังคม	407	99.5
โครงการบัตรประกันสุขภาพ	2	0.5
รวม	409	100
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	374	91.4
มีโรคประจำตัว	35	8.6
รวม	409	100
โรคประจำตัว		
ระบบทางเดินหายใจ	17	48.6
ระบบหลอดเลือด	8	22.8
โรคเลือด	4	11.4
ระบบต่อมไร้ท่อ	3	8.6
ระบบทางเดินอาหาร	3	8.6
รวม	35	100
รายได้รวมต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	175	42.8
5,000 – 10,000 บาท	212	51.8
มากกว่า 10,000 บาท	22	5.4
รวม	409	100
mean \pm SD = 6321.8 \pm , min = 4,000, max = 20,000 บาท		
รายได้รวมต่อเดือน		
พอใช้	217	53.1
ไม่พอใช้	192	46.9
รวม	409	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณืตั้งครรรร		
คลอดแล้วไม่เกิน 3 วัน	51	12.5
ยังไม่คลอด	358	87.5
รวม	409	100
อายุครรรรยังไม่คลอด		
2 - 12 สัปดาห์	65	18.1
13 - 24 สัปดาห์	126	35.2
25 - 36 สัปดาห์	137	38.3
มากกว่า 36 สัปดาห์	30	8.4
รวม	358	100
mean \pm SD = 23.4 \pm 9.9, min = 2, max = 45 สัปดาห์		
ประวัติการแท้งบุตร(ครั้ง)		
ไม่เคยแท้ง	364	89.0
เคยแท้ง	45	11.0
รวม	409	100
อายุครรรรแท้งบุตร		
2 - 12 สัปดาห์	38	84.5
13 - 24 สัปดาห์	6	13.3
25 - 36 สัปดาห์	1	2.2
รวม	45	100
mean \pm SD = 9.4 \pm 5.6, min = 2, max = 34 สัปดาห์		

ตาราง 3 พบพนักงานหญิงตั้งครรรรส่วนใหญ่มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 128 คน ร้อยละ 31.3 รองลงมา อายุ 21-25 ปี จำนวน 110 คน ร้อยละ 26.9 อายุเฉลี่ย 28 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 17 ปี และอายุสูงสุด 45 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 272 คน ร้อยละ 66.5 รองลงมา ระดับอนุปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 61 คน ร้อยละ 14.9 สถิติการรักษาพยาบาลเป็นประเภทประกันสังคม จำนวน 407 คน ร้อยละ 99.5 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 374 คน ร้อยละ 91.4 รองลงมา มีโรคประจำตัว จำนวน 35 คน ร้อยละ 8.6 โดยผู้ที่มีโรคประจำตัวเป็นโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 17 คน ร้อยละ 48.6 รองลงมา โรคเกี่ยวกับหลอดเลือด จำนวน 8 คน ร้อยละ 22.8 ตามลำดับ รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท

จำนวน 212 คน ร้อยละ 51.8 รองลงมา รายได้น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 175 คน ร้อยละ 42.8 รายได้เฉลี่ย 6,321.8 บาท รายได้ต่ำสุด 4,000 บาท และรายได้สูงสุด 20,000 บาท ส่วนใหญ่รายได้ต่อเดือนพอใช้ จำนวน 217 คน ร้อยละ 53.1 รองลงมา รายได้ไม่พอใช้ จำนวน 192 คน ร้อยละ 46.9 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ ยังไม่คลอดบุตร จำนวน 358 คน ร้อยละ 87.5 อายุครรภ์เท่ากับ 25-36 สัปดาห์ จำนวน 137 คน ร้อยละ 38.3 รองลงมา อายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ จำนวน 126 คน ร้อยละ 35.2 อายุครรภ์ที่ยังไม่คลอดบุตร เฉลี่ย 24 สัปดาห์ อายุครรภ์ต่ำสุด 2 สัปดาห์ อายุครรภ์มากที่สุด 45 สัปดาห์ และหญิงตั้งครรภ์คลอดแล้ว จำนวน 51 คน ร้อยละ 12.5 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประวัติการแท้งบุตรมาก่อน จำนวน 364 คน ร้อยละ 89.0 เคยมีประวัติแท้งบุตร จำนวน 45 คน ร้อยละ 11.0 โดยหญิงตั้งครรภ์ที่มีประวัติการแท้งบุตรมีอายุครรภ์ 2-12 สัปดาห์ จำนวน 38 คน ร้อยละ 84.5 รองลงมา มีอายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ จำนวน 6 คน ร้อยละ 13.3 -

2. ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์

ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ได้แก่ สภาพงาน ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงาน ขนาดโรงงาน ตำแหน่งงาน อายุงาน จำนวนวันและชั่วโมงการทำงาน การทำงานล่วงเวลา การปรับงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน การบาดเจ็บจากการทำงาน แสดงในรูปจำนวน และร้อยละ ตามลักษณะของข้อมูล

ตาราง 4 ประเภทกิจการโรงงาน

ประเภทกิจการโรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	142	34.7
ประกอบกิจการเกี่ยวกับสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีใยหิน	69	16.9
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์	54	13.2
ประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารแปรรูป	53	13.0
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกและเมลามีน	36	8.8
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีใยปุ๋ย	12	2.9
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการตัดเย็บรองเท้าซึ่งมีใยทำจากไม้	10	2.4
ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ	10	2.4
ประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงพิมพ์ หนังสือ	4	1.0
ประกอบกิจการอื่นๆ ได้แก่ โรงงานบรรจุก๊าซ ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ เครื่องประดับอัญมณี การเลี้ยงสัตว์	19	4.6
รวม	409	100

ตาราง 4 พบพนักงานหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ทำงานโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 142 คน ร้อยละ 34.7 รองลงมา โรงงานประกอบ

กิจการเกี่ยวกับสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีใยหิน จำนวน 69 คน ร้อยละ 16.9 และโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 54 คน ร้อยละ 13.2 ตามลำดับ

ตาราง 5 ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์

ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์	จำนวน	ร้อยละ
นับสินค้า แพ็คสินค้า ตัดฉลาก ช่วยงานทั่วไป	171	40.6
ประจำเครื่องจักร ผลิตชิ้นงาน ประกอบชิ้นงาน	137	33.3
หัวหน้างาน ตรวจสอบคุณภาพงาน	46	11.2
งานเอกสารทั่วไป พิมพ์งานหน้าจคอมพิวเตอร์	45	11.0
แม่บ้าน	10	3.7
รวม	409	100

ตาราง 5 พบลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบันของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่นับสินค้า แพ็คสินค้า ตัดฉลาก ช่วยงานทั่วไป จำนวน 171 คน ร้อยละ 40.6 รองลงมา เป็นพนักงานประจำเครื่องจักร ผลิตชิ้นงาน ประกอบชิ้นงาน จำนวน 137 คน ร้อยละ 33.3 และเป็นหัวหน้างาน ตรวจสอบคุณภาพงาน จำนวน 46 คน ร้อยละ 11.2 ตามลำดับ

ตาราง 6 ประวัติการทำงานขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน

ประวัติการทำงานขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดโรงงาน (จำนวนพนักงาน)		
น้อยกว่า 200 คน	34	8.3
200 - 499 คน	43	10.5
500 - 999 คน	85	20.8
1000 - 4999 คน	160	39.1
5000 คนขึ้นไป	87	21.3
รวม	409	100

mean \pm SD = 2,661.8 \pm 3.113, min = 4, max = 10,000 คน

ตาราง 6 (ต่อ)

ประวัติการทำงานขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน		
พนักงานปฏิบัติการ	397	97.1
หัวหน้างาน	12	2.9
รวม	409	100
อายุการทำงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	93	22.7
1 ปี - 5 ปี	205	50.1
5 ปี - 10 ปี	78	19.1
10 ปีขึ้นไป	33	8.1
รวม	409	100
mean \pm SD = 4.1 \pm 3.7, min = 2 เดือน, max = 20 ปี		
ทำงานวันต่อสัปดาห์		
4 วัน	10	2.4
5 วัน	13	3.2
6 วัน	379	92.7
7 วัน	7	1.7
รวม	409	100
Mean \pm SD = 5.9 \pm 0.38, Min = 4, Max = 7 วัน		
ระยะเวลาที่ทำงานต่อวัน		
7 ชั่วโมง	25	6.1
8 ชั่วโมง	349	85.4
9 ชั่วโมง	5	1.2
10 ชั่วโมง	30	7.3
รวม	409	100
Mean \pm SD = 8.1 \pm 0.6, Min = 7, Max = 10 วัน		

ตาราง 6 (ต่อ)

ประวัติการทำงานขณะตั้งครรรค์ในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ทำงานล่วงเวลา		
ไม่ใช่	364	89.0
ใช่	45	11.0
รวม	409	100
การปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานจากการตั้งครรรค์		
ไม่มี	188	46.0
มี	221	54.0
รวม	409	100
ช่วงเวลาทำงานเดิมก่อนย้ายงาน		
เช้า	266	65.0
ผลัด (เช้า, บ่าย, ดึก)	143	35.0
รวม	409	100
เจ็บป่วยจากงานช่วงตั้งครรรค์		
ไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน	346	84.6
เจ็บป่วยจากงานนานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง)	59	14.4
เจ็บป่วยจากงานบ่อย (3-4 ครั้ง)	4	1.0
รวม	409	100
อุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากงานช่วงตั้งครรรค์		
ไม่เคยการบาดเจ็บจากงาน	396	96.8
เคยบาดเจ็บจากงานนานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง)	12	3.0
เคยบาดเจ็บจากงานบ่อย (3-4 ครั้ง)	1	0.2
รวม	409	100

ตาราง 6 พบลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรรค์ในปัจจุบัน พนักงานหญิงตั้งครรรค์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานที่มีพนักงาน 1000-4999 คน จำนวน 160 คน ร้อยละ 39.1 รองลงมาปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานที่มีพนักงาน 5000 คนขึ้นไป จำนวน 87 คน ร้อยละ 21.3 และมีพนักงานเฉลี่ย 2,658 คน โดยมีพนักงานต่ำสุด 4 คน และมีพนักงานสูงสุด 10,000 คน มีตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 397 คน ร้อยละ 97.1 รองลงมา ระดับหัวหน้างาน จำนวน 12 คน ร้อยละ 2.9 มีอายุการทำงานมากกว่า 1 ปี ถึง 5 ปี จำนวน 205 คน ร้อยละ 50.1 รองลงมา มีอายุการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี จำนวน 93 คน ร้อยละ 22.7 และอายุงานเฉลี่ย 4

ปี 1 เดือน โดยมีอายุงานต่ำสุด 2 เดือน และอายุงานสูงสุด 20 ปี ส่วนใหญ่ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 379 คน ร้อยละ 92.7 รองลงมา ทำงาน 5 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 13 คน ร้อยละ 3.2 และมีวันทำงานเฉลี่ย 6 วันต่อสัปดาห์ โดยมีวันทำงานน้อยที่สุด 4 วัน และวันทำงานมากที่สุด 7 วัน ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 349 คน ร้อยละ 85.3 รองลงมา ทำงาน 10 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 30 คน ร้อยละ 7.3 ระยะเวลาทำงานเฉลี่ย 8 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีระยะเวลาทำงานต่ำสุด 7 ชั่วโมงต่อวัน และระยะเวลาสูงสุด 10 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่ขณะที่ตั้งครรภ์ในปัจจุบันไม่ได้ทำงานล่วงเวลา จำนวน 364 คน ร้อยละ 89.0 รองลงมา ทำงานล่วงเวลา จำนวน 45 คน ร้อยละ 11.0 มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานอันเนื่องจากการตั้งครรภ์ จำนวน 221 คน ร้อยละ 54.0 รองลงมา ไม่มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานอันเนื่องจากการตั้งครรภ์ จำนวน 188 คน ร้อยละ 46.0 มีช่วงเวลาก่อนการทำงานเดิมก่อนย้ายงานอยู่ในช่วงเช้า จำนวน 266 คน ร้อยละ 65.0 รองลงมา อยู่ผู้ผลิต (เข้า, ป้าย, ดึก) จำนวน 143 คน ร้อยละ 35.0 ขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบันไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน จำนวน 346 คน ร้อยละ 84.6 รองลงมา เจ็บป่วยจากการทำงานนานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง) จำนวน 59 คน ร้อยละ 14.4 ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงาน จำนวน 396 คน ร้อยละ 96.8 รองลงมา เคยเกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงานนานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง) จำนวน 12 คน ร้อยละ 3

3. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด มีทั้งหมด 34 ข้อ คำถามปลายปิดวัดด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีคำตอบให้เลือก จาก ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด สรุปและแสดงข้อมูลในรูปจำนวน และ ร้อยละ ตามลักษณะของข้อมูล

ตาราง 7 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านกายภาพ

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่จ้ามาก	263	115	22	9
ต้องหรือตาตลอดระยะเวลาการทำงาน	(64.3)	(28.1)	(5.4)	(2.2)
ทำงานสัมผัสบริเวณที่แสงสว่างส่องถึงน้อยมากจนต้องเพ่งสายตาลดตลอดระยะเวลาการทำงาน	294	99	12	4
	(71.9)	(24.2)	(2.9)	(1.0)
ทำงานสัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกัน	247	118	30	14

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ในระยะใกล้ไม่รู้เรื่องตลอดระยะเวลา การทำงาน				
ทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวนจนรู้สึก รำคาญตลอดระยะเวลาการทำงาน	227 (55.5)	143 (35.0)	29 (7.1)	10 (2.4)
ทำงานสัมผัสกับแหล่งความร้อน จนมีเหงื่อไหลตลอดระยะเวลาการ ทำงาน	271 (66.3)	107 (26.2)	23 (5.6)	8 (2.0)
ทำงานสัมผัสกับแหล่งความเย็นจนรู้สึก หนาวตลอดระยะเวลาการทำงาน	281 (68.7)	101 (24.7)	19 (4.6)	8 (2.0)
ทำงานสัมผัสกับความสั่นสะเทือนในหน้า งาน	346 (84.6)	50 (12.2)	10 (2.4)	3 (0.7)

จากตาราง 7 พบ พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพมากที่สุด คือ การทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวนจนรู้สึกรำคาญตลอดระยะเวลาการทำงาน จำนวน 182 คน ร้อยละ 44.5 รองลงมา ทำงานสัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกันในระยะใกล้ไม่รู้เรื่องตลอดระยะเวลาการทำงาน จำนวน 162 คน ร้อยละ 39.6 และทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่จ้ามากจนต้องหรี่ตาตลอดระยะเวลาการทำงานจำนวน 146 คน ร้อยละ 35.7 ตามลำดับ

ตาราง 8 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านเคมี

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทำงานสัมผัสกับฝุ่นสารเคมี	260 (63.6)	94 (23.0)	32 (7.8)	23 (5.6)
ทำงานสัมผัสกับฟุ้ง ไอระเหย ของสารเคมี	314 (76.8)	63 (15.4)	21 (5.1)	11 (2.7)
ทำงานสัมผัสกับสารเคมีในรูป ของเหลว	335 (81.9)	45 (11.0)	17 (4.2)	12 (2.9)
ทำงานสัมผัสกับก๊าซ	374 (91.4)	23 (5.6)	8 (2.0)	4 (1.0)
ทำงานสัมผัสกับสารเคมีที่เป็น ของแข็ง	376 (91.9)	19 (4.6)	7 (1.7)	7 (1.7)

จากตาราง 8 พบ พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมีมากที่สุด คือ ทำงานสัมผัสกับฝุ่นสารเคมีจำนวน 149 คน ร้อยละ 36.4 รองลงมา ทำงานสัมผัสกับฟุ้ง ไอระเหยของสารเคมีจำนวน 95 คน ร้อยละ 23.2 และทำงานสัมผัสกับสารเคมีในรูปของเหลว จำนวน 74 คน ร้อยละ 18.1 ตามลำดับ

ตาราง 9 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านชีวภาพ

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทำงานสัมผัสกับหน้างานที่มีน้ำ เปียกชื้นแฉะ	368 (90.0)	32 (7.8)	5 (12.0)	4 (1.0)
ทำงานสัมผัสกับเชื้อโรค เชื้อรา น้ำเน่าเสีย เลือด สารคัดหลั่ง	381 (93.2)	21 (5.1)	5 (1.2)	2 (0.5)

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทำงานสัมผัสกับสัตว์หรือแมลง นำโรค	390 (95.4)	13 (3.2)	4 (1.0)	2 (0.5)
ทำงานสัมผัสกับหนองพยาธิ หรือปรสิต	402 (98.3)	7 (1.7)	0 (0)	0 (0)

จากตาราง 9 พบ พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพมากที่สุด คือ ทำงานสัมผัสกับพนักงานที่มีน้ำเปือกขึ้นและ จำนวน 41 คน ร้อยละ 10 รองลงมา ทำงานสัมผัสกับเชื้อโรค บริเวณที่มีเชื้อรา น้ำเน่าเสีย มีเลือด สารคัดหลั่ง น้ำลายปนเปื้อน จำนวน 28 คน ร้อยละ 6.8 และทำงานสัมผัสกับสัตว์หรือแมลงนำโรค จำนวน 19 คน ร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

ตาราง 10 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทำงานที่เสี่ยงต่อการลื่นล้ม	316 (77.3)	70 (17.1)	16 (3.9)	7 (1.7)
ทำงานที่ต้องยืนนานกว่า 4 ชั่วโมง ติดต่อกันใน 8 ชั่วโมงการทำงาน	324 (79.2)	56 (13.7)	9 (2.2)	20 (4.9)
ทำงานก้มๆเงยๆที่ต่ำกว่าระดับเข่า ตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมงทำงาน	300 (73.3)	84 (20.5)	12 (2.9)	13 (3.2)
ทำงานที่ต้องเดินขึ้นลงบันได มากกว่า 4 ครั้งใน 8 ชั่วโมงทำงาน	343 (83.9)	43 (10.5)	14 (3.4)	9 (2.2)
ทำงานยกของหนัก ยกซ้ำๆหนัก มากกว่า 23 กิโลกรัม	352 (86.1)	51 (12.5)	5 (1.2)	1 (0.2)

จากตาราง 10 พบ พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงานมากที่สุด คือ ทำงานที่ก้มๆ เงยๆ ที่ต่ำกว่าระดับหัวเข่าตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมงการทำงาน จำนวน 109 คน ร้อยละ 26.7 รองลงมา ทำงานที่เสี่ยงต่อการลื่นล้ม จำนวน 93 คน ร้อยละ 22.7 และทำงานที่ต้องยืนนานกว่า 4 ชั่วโมงติดต่อกันใน 8 ชั่วโมงการทำงาน จำนวน 85 คน ร้อยละ 20.8 ตามลำดับ

ตาราง 11 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครรภ์ ด้านจิตวิทยาสังคม

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
ทำงานที่ต้องรีบเร่งตลอด	300	74	19	16
ภาระงานมากเกินไป	(73.3)	(18.1)	(4.6)	(3.9)
ทำงานที่ต้องใช้ความ	263	85	37	24
รับผิดชอบสูง	(64.3)	(20.8)	(9.0)	(5.9)
ทำงานสัมผัสกับความรุนแรง	323	74	5	7
มีข้อขัดแย้งกับผู้ร่วมงานหรือหัวหน้างาน	(79.0)	(18.1)	(1.2)	(1.7)

จากตาราง 11 พบพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคมมากที่สุด คือ ทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำงานไม่สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่อชิ้นงาน จำนวน 146 คน ร้อยละ 35.7 รองลงมา ทำงานที่ต้องรีบเร่งตลอด ภาระงานมากเกินไป จำนวน 109 คน ร้อยละ 26.7 และทำงานสัมผัสกับความรุนแรง มีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือหัวหน้างานตลอดเวลา จำนวน 86 คน ร้อยละ 21.0 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครุฑ ด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ การบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน จิตวิทยาสังคม เรียงลำดับตามการสัมผัส แยกรายด้าน

การสัมผัส	รายการ	การสัมผัส	
		จำนวน	ร้อยละ
ด้าน	ทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวนจนรู้สึกรำคาญตลอด	182	44.5
กายภาพ	ระยะเวลาการทำงาน		
	ทำงานสัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกันในระยะใกล้	162	39.6
	ไม่รู้เรื่องตลอดระยะเวลาการทำงาน		
	ทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่จ้ามากจนต้องหิวดา	146	35.7
	ตลอดระยะเวลาการทำงาน		
	ทำงานสัมผัสกับแหล่งความร้อนจนมีเหงื่อไหลตาม	138	33.7
	ร่างกายตลอดระยะเวลาการทำงาน		
	ทำงานสัมผัสกับแหล่งความเย็นจนรู้สึกหนาว	128	31.3
	ตลอดระยะเวลาการทำงาน		
	ทำงานบริเวณที่แสงสว่างส่องถึงน้อยมากจนต้อง	115	28.1
พึ่งสายตาตลอดระยะเวลาการทำงาน			
ด้านเคมี	ทำงานสัมผัสกับความสิ้นสะอาดในหน้างาน	63	15.4
	ทำงานสัมผัสกับฝุ่นสารเคมี	149	36.4
	ทำงานสัมผัสกับฟุ่ม ไอร์ระเหยของสารเคมี	95	23.2
	ทำงานสัมผัสกับสารเคมีในรูปของเหลว	74	18.1
	ทำงานสัมผัสกับก๊าซ	35	8.6
ด้าน	ทำงานสัมผัสกับสารเคมีที่เป็นของแข็ง	33	8.1
	หน้างานมีน้ำเปียกชื้นแฉะ	41	10.0
ชีวภาพ	ทำงานสัมผัสกับเชื้อโรค บริเวณที่มีเชื้อราขึ้น มีน้ำ	28	6.8
	เน่าเสีย เลือด สารคัดหลั่ง น้ำลายปนเปื้อน		
	ทำงานสัมผัสกับสัตว์หรือแมลงนำโรคต่างๆ	19	4.6
	ทำงานสัมผัสกับหนองพยาธิ หรือปรสิต	7	1.1

ตาราง 12 (ต่อ)

การสัมผัส	รายการ	การสัมผัส	
		จำนวน	ร้อยละ
ด้านการ บาดเจ็บ	ทำงานก้มๆ เงยๆ ต่ำกว่าระดับเข่า ซ้ำๆ	109	26.7
	ตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมง		
และท่าทาง การทำงาน	ทำงานสัมผัสกับน้ำหนักที่เสี่ยงต่อการลื่นล้ม	93	22.7
	ทำงานที่ต้องยืนนานกว่า 4 ชั่วโมงติดต่อกันใน 8 ชั่วโมงการทำงาน	85	20.8
	ทำงานที่ต้องเดินขึ้นลงบันได เดินขึ้นเดินลง มากกว่า 4 ครั้งในงาน 8 ชั่วโมงการทำงาน	66	16.1
	ทำงานยกของหนักยกซ้ำๆ หนักมากกว่า 23 กิโลกรัม	57	13.9
ด้าน จิตวิทยา	ทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำไม่ สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่องาน	146	35.7
	สังคม	ทำงานที่ต้องรีบเร่งตลอด ภาระงานมากเกินไป กำลังใน 8 ชั่วโมงการทำงาน	109
		ทำงานสัมผัสกับความรุนแรงมีข้อขัดแย้งมีการ โต้เถียงกันระหว่างผู้ร่วมงานหัวหน้างานเสมอ	86

จากตาราง 12 การสัมผัสสิ่งคุกคามเรียงลำดับตามการสัมผัสโดยรวม 5 ลำดับแรก จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมผัสตั้งแต่จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุดพบว่า พนักงานหญิงตั้งครมมีการสัมผัสสิ่งคุกคามมากที่สุดโดยรวม คือ สัมผัสเสี่ยงรบกวนจนรู้สึกรำคาญตลอดระยะเวลาการทำงาน จำนวน 182 คน ร้อยละ 44.5 รองลงมา สัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกันในระยะใกล้ไม่รู้เรื่องตลอดระยะเวลาการทำงาน จำนวน 162 คน ร้อยละ 39.6 สัมผัสฝุ่นสารเคมี จำนวน 149 คน ร้อยละ 36.4 สัมผัสแสงสว่างที่จ้ามากจนต้องหรี่ตาตลอดระยะเวลาการทำงาน จำนวน 146 คน ร้อยละ 35.7 และสัมผัสกับการทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำงานไม่สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่อชิ้นงาน จำนวน 146 คน ร้อยละ 35.7 ตามลำดับ

4. การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม

มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด วัดด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีคำตอบให้เลือกจาก ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด ทั้งหมด 11 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน การปฏิบัติการป้องกันอันตราย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ชนิดของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ความสม่ำเสมอในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

ตาราง 13 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านการปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงาน

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เมื่อทราบว่าองค์กรมีการดำเนินการแจ้งให้ทางโรงงานทราบทันทีเพื่อการปรับเปลี่ยนงานที่เหมาะสม	11 (2.7)	20 (4.9)	56 (13.7)	322 (78.7)
มีส่วนร่วมในการช่วยลดสิ่งคุกคามหรืออันตรายที่พบขณะปฏิบัติงาน	17 (4.2)	96 (23.5)	112 (27.4)	184 (45.0)
ปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงงาน	8 (2.0)	32 (7.8)	91 (22.2)	278 (68.0)
ชักชวนให้เพื่อนพนักงานมีส่วนร่วมในโครงการ กิจกรรมด้านความปลอดภัย	6 (1.5)	63 (15.4)	106 (25.9)	234 (57.2)
แนะนำให้เพื่อนพนักงานเห็นความสำคัญของความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน	6 (1.5)	97 (23.7)	101 (24.7)	205 (50.1)
มีการเตรียมตัวให้เหมาะสมเพื่อป้องกัน	3	61	108	237
การบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากงาน	(0.7)	(14.9)	(26.4)	(57.9)
มีการดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น	0	27	64	318
	0	(6.6)	(15.6)	(77.8)

ตาราง 13 พบพฤติกรรมการป้องกันตนเองด้านการปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงานที่พบมากที่สุดของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ คือ เมื่อทราบว่าองค์กรมีการดำเนินการแจ้งให้ทางโรงงานทราบทันทีเพื่อการปรับเปลี่ยนงานที่เหมาะสม จำนวน 322 คน ร้อยละ 78.7 รองลงมาขณะตั้งครรภ์มีการดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น จำนวน 318 คน ร้อยละ 77.8 และพนักงานมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงงานเพียงร้อยละ 68

ตาราง 14 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

รายการ	ระดับ			
	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน	7	43	81	278
อันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงาน จัดให้	(1.7)	(10.5)	(19.8)	(68.0)
เมื่อสัมผัสสิ่งคุกคามที่คิดว่าเป็น	3	42	91	273
อันตรายต่อสุขภาพ มีการป้องกัน	(0.7)	(10.3)	(22.2)	(66.7)
ตนเองเสมอ				
เมื่ออยู่ในภาวะเร่งรีบจะไม่ใช้	60	40	94	215
อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	(14.7)	(9.8)	(23.0)	(52.6)

ตาราง 14 พฤติกรรมการป้องกันตนเองด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่พบมากที่สุดของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ คือ มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้ จำนวน 278 คน ร้อยละ 68.0 รองลงมา เมื่อสัมผัสสิ่งคุกคามที่คิดว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพมีการป้องกันตนเองเสมอ จำนวน 273 คน ร้อยละ 66.7 แต่เมื่ออยู่ในภาวะเร่งรีบจะไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 215 คน ร้อยละ 52.6

ตาราง 15 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

การใช้อุปกรณ์ ป้องกันอันตราย	จำเป็นต้องใช้เนื่องจากมีความ	ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ไม่มี
	เสี่ยง	ความเสี่ยง
ส่วนบุคคล	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ผ้าปิดจมูก	351 (85.8)	58 (14.2)
รองเท้ายาง	282 (68.9)	127 (31.1)
ถุงมือ	279 (68.2)	130 (31.8)
ชุดกันเปื้อน	268 (65.5)	141 (34.5)
หมวก	268 (65.5)	141 (34.5)
ที่อุดหู	164 (40.1)	245 (59.9)
แว่นตา	138 (33.7)	271 (66.3)

ตาราง 15 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายเนื่องจากมีความเสี่ยง โดยพบมีการใช้ผ้าปิดจมูกมากที่สุด จำนวน 351 คน ร้อยละ 85.8 รองลงมา พบมีการใช้มารองเท้า จำนวน 282 ร้อยละ 68.9 และถุงมือ จำนวน 279 ร้อยละ 68.2

ตาราง 16 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ด้านชนิดของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล จำแนกตามพฤติกรรมการใช้

การใช้	จำเป็นต้องใช้เนื่องจากมีความเสี่ยง			
	ใช้ทุกครั้ง สม่ำเสมอ	ใช้บ้าง ไม่ใช้บ้าง	ใช้น้อย	ใช้น้อยมาก
อุปกรณ์ ป้องกัน อันตราย ส่วนบุคคล	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ผ้าปิดจมูก	269 (76.6)	62 (17.7)	9 (2.6)	11 (3.1)
รองเท้า	252 (89.3)	16 (5.7)	5 (1.8)	9 (3.2)
หมวก	222 (82.8)	14 (5.2)	10 (3.7)	22 (8.3)
ถุงมือ	209 (74.9)	48 (17.2)	9 (3.2)	13 (4.7)
ชุดกันเปื้อน	207 (77.2)	36 (13.4)	9 (3.4)	16 (6.0)
ที่อุดหู	78 (47.6)	35 (21.3)	15 (9.1)	36 (22)
แว่นตา	66 (47.8)	29 (21.0)	24 (17.4)	19 (13.8)

ตาราง 16 พฤติกรรมการป้องกันตนเองด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พบส่วนใหญ่มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายตามความเสี่ยงที่พบตามลักษณะงานที่ทำ จำแนกตามพฤติกรรมการใช้พบส่วนมากมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทุกครั้งสม่ำเสมอ ได้แก่ รองเท้า หมวก ชุดกันเปื้อน และที่ใช้น้อย ที่อุดหู แว่นตา ถุงมือ ตามลำดับ

5. การดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดวัดด้วย มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 2-3 ระดับ มีทั้งหมด 12 ข้อ มีเนื้อหาในด้านการดูแลการป้องกันความเสี่ยง การดูแลด้านสวัสดิการให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์

ตาราง 17 การดูแลด้านการป้องกันความเสี่ยง พนักงานหญิงตั้งครรภ์

รายการ	ระดับ	
	มีการประเมิน ความเสี่ยง	ไม่มีการประเมิน ความเสี่ยง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
มีการปรับสภาพงาน สภาวะการทำงาน หรือชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์	364 (89.0)	45 (11.0)
เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการจัดการกับความเสี่ยงที่พบ	347 (84.8)	62 (15.2)
เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการแจ้งข้อมูลให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยงที่พบ	323 (79.0)	86 (21.0)
มีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นสำหรับหญิงตั้งครรภ์	230 (56.2)	179 (43.8)
มีการจัดอบรมความรู้ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และพฤติกรรมป้องกันตนเองจากความเสี่ยง	193 (47.2)	216 (52.8)
มีการประเมินความเครียดสำหรับหญิงตั้งครรภ์	126 (30.8)	283 (69.2)

ตาราง 17 โรงงานมีการดูแลสุขภาพความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ด้านการป้องกันความเสี่ยงมากที่สุด คือ โรงงานมีการปรับสภาพงาน สภาวะการทำงาน หรือชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 364 คน ร้อยละ 89 รองลงมา เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการจัดการกับความเสี่ยงที่พบ จำนวน 347 คน ร้อยละ 84.8 และเมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการแจ้งข้อมูลให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยงที่พบ จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 79 ตามลำดับ

ตาราง 18 การดูแลด้านสวัสดิการ พนักงานหญิงตั้งครรภ์

รายการ	ระดับ	
	ใช่	ไม่ใช่
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
จัดห้องน้ำให้เพียงพอและอยู่ใกล้	288 (70.4)	121 (29.6)
จัดช่วงเวลาพักให้ต่างจากพนักงานทั่วไป	181 (44.3)	228 (55.7)
จัดที่พักผ่อนให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์	124 (30.3)	285 (69.7)
จัดการสถานที่ปั้มนมและเก็บน้มนมหลังคลอด	62 (15.2)	347 (84.8)
เคยมีการเลิกจ้างพนักงานงานหญิงเพราะเหตุมีครรภ์	36 (8.8)	373 (91.2)

ตาราง 18 การดูแลสุขภาพความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ด้านสวัสดิการพบมากที่สุดคือ โรงงานมีการจัดห้องน้ำให้เพียงพอและอยู่ใกล้ จำนวน 288 คน ร้อยละ 70.4 รองลงมา โรงงานมีการจัดช่วงเวลาพักให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์แตกต่างจากพนักงานทั่วไป จำนวน 181 คน ร้อยละ 44.3 และโรงงานมีการจัดที่พักผ่อนให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์ จำนวน 124 คน ร้อยละ 30.3 ตามลำดับ

ตาราง 19 การลาหลังคลอดบุตร

โรงงานให้ลาหลังคลอดบุตร	จำนวน	ร้อยละ
90 วัน	406	99.3
60 วัน	2	0.5
30 วัน	1	0.2
รวม	409	100.00

ตาราง 19 โรงงานให้ลาหลังคลอดบุตรได้ 90 วัน จำนวน 406 คน ร้อยละ 99.3 รองลงมา 60 วัน ร้อยละ 0.5 และ 30 วัน ร้อยละ 0.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 4.2 ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพนักงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ตาราง 20 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านกายภาพ		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
อายุ	35-45 ปี	19 (34.5)	36 (65.5)	1.00
	26-34 ปี	70 (33.7)	138 (66.3)	1.04 (0.56-1.95)
	17-25 ปี	27 (18.5)	119 (81.5)	2.33 (1.16-4.66)
การศึกษา	อนุปริญญา/ปวช./ปวส./ ปริญญาตรี	16 (19.8)	65 (80.2)	1.00
	มัธยมศึกษา	79 (29.0)	193 (71.0)	0.60 (0.33-1.10)
	ประถมศึกษา	21 (37.5)	35 (62.5)	0.41 (0.19-0.89)
รายได้	มากกว่า 10,000 บาท	7 (31.8)	15 (68.2)	1.00
	5,000-10,000 บาท	65 (30.7)	147 (69.3)	1.06 (0.41-2.71)
	น้อยกว่า 5,000 บาท	44 (25.1)	131 (74.9)	1.39 (0.53-3.63)
โรคประจำตัว	มี	7 (20.0)	28 (80.0)	1.00
	ไม่มี	109 (29.1)	265 (70.9)	0.61 (0.26-1.43)
สถานะ ตั้งครรภ์	ยังไม่คลอด	103 (28.8)	255 (71.2)	1.00
	คลอดแล้ว	13 (25.5)	38 (74.5)	1.18 (0.60-2.31)
อายุครรภ์	มากกว่า 36 สัปดาห์	5 (16.7)	25 (83.3)	1.00
	25-36 สัปดาห์	34 (24.8)	103 (75.2)	0.61 (0.22-1.71)
	13-24 สัปดาห์	48 (38.1)	78 (61.9)	0.33 (0.12-0.91)
	2-12 สัปดาห์	16 (24.6)	49 (75.4)	0.61 (0.20-1.87)
ประวัติ แท้งบุตร	เคยแท้ง	18 (32.1)	38 (67.9)	1.00
	ไม่เคยแท้ง	98 (27.8)	255 (72.2)	1.23 (0.67-2.26)

จากตาราง 20 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ด้านกายภาพ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ การศึกษาและอายุครรภ์

ปัจจัยด้านอายุเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มอายุ 17-25 ปี (OR 2.33, 95 % CI 1.16-4.66) กับกลุ่มอายุ 35-45 ปี

ปัจจัยด้านการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา (OR 0.41, 95 % CI 0.19-0.89) กับกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยด้านอายุครรภ์เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มอายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ (OR 0.33, 95 % CI 0.12-0.91) กับกลุ่มอายุครรภ์มากกว่า 36 สัปดาห์

ตาราง 21 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านเคมี		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
อายุ	35-45 ปี	29 (52.7)	26 (47.3)	1.00
	26-34 ปี	111 (53.4)	97 (46.6)	0.98 (0.54-1.77)
	17-25 ปี	70 (47.9)	76 (52.1)	1.21 (0.65-2.25)
การศึกษา	อนุปริญญา/ปวช./ ปวส./ปริญญาตรี	33 (40.7)	48 (59.3)	1.00
	มัธยมศึกษา	146 (53.7)	126 (46.3)	0.60 (0.36-0.98)
	ประถมศึกษา	31 (55.4)	25 (44.6)	0.55 (0.28-1.10)
รายได้	มากกว่า 10,000 บาท	19 (86.4)	3 (13.6)	1.00
	5,000-10,000 บาท	100 (47.2)	112 (52.8)	7.09 (2.04-24.69)
	น้อยกว่า 5,000 บาท	91 (52.0)	84 (48.0)	5.85 (1.67-20.47)
โรคประจำตัว	มี	14 (40.0)	21 (60.0)	1.00
	ไม่มี	196 (52.4)	178 (47.6)	0.61 (0.30-1.23)
สถานะ	ยังไม่คลอด	187 (52.2)	171 (47.8)	1.00
ตั้งครรภ์	คลอดแล้ว	23 (45.1)	28 (54.9)	1.33 (0.74-2.40)
อายุครรภ์	มากกว่า 36 สัปดาห์	17 (56.7)	13 (43.3)	1.00
	25-36 สัปดาห์	63 (46.0)	74 (54.0)	1.54 (0.69-3.41)
	13-24 สัปดาห์	72 (57.1)	54 (42.9)	0.98 (0.44-2.19)
	2-12 สัปดาห์	35 (53.8)	30 (46.2)	1.12 (0.47-2.68)
ประวัติ	เคยแท้ง	24 (42.9)	32 (57.1)	1.00
แท้งบุตร	ไม่เคยแท้ง	186 (52.7)	167 (47.3)	0.67 (0.38-1.19)

จากตาราง 21 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม จากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรรค์ด้านเคมี พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านการศึกษาและปัจจัยด้านรายได้

ปัจจัยด้านการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (OR 0.60, 95 % CI 0.36-0.98) กับกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยด้านรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท (OR 7.09, 95 % CI 2.04-24.69) และกลุ่มรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท (OR 5.85, 95 % CI 1.67-20.47) กับกลุ่มรายได้มากกว่า 10,000 บาท

ตาราง 22 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านชีวภาพ		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
อายุ	35-45 ปี	48 (87.3)	7 (12.7)	1.00
	26-34 ปี	181 (87.0)	27 (13.0)	1.02 (0.42-2.49)
	17-25 ปี	125 (85.6)	21 (14.4)	1.15 (0.46-2.89)
การศึกษา	อนุปริญญา/ปวช./ ปวส./ปริญญาตรี	69 (85.2)	12 (14.8)	1.00
	มัธยมศึกษา	234 (86.0)	38 (14.0)	0.93 (0.46-1.89)
	ประถมศึกษา	51 (91.1)	5 (8.9)	0.56 (0.19-1.70)
รายได้	มากกว่า 10,000 บาท	17 (77.3)	5 (22.7)	1.00
	5,000-10,000 บาท	183 (86.3)	29 (13.7)	0.54 (0.19-1.57)
	น้อยกว่า 5,000 บาท	154 (88.0)	21 (12.0)	0.46 (0.16-1.39)
โรคประจำตัว	มี	27 (77.1)	8 (22.9)	1.00
	ไม่มี	327 (87.4)	47 (12.6)	0.49 (0.21-1.13)
สถานะ	ยังไม่คลอด	316 (88.3)	42 (11.7)	1.00
ตั้งครรภ์	คลอดแล้ว	38 (74.5)	13 (25.5)	2.57 (1.27-5.22)
อายุครรภ์	มากกว่า 36 สัปดาห์	22 (73.3)	8 (26.7)	1.00
	25-36 สัปดาห์	123 (89.8)	14 (10.2)	0.31 (0.12-0.83)
	13-24 สัปดาห์	110 (87.3)	16 (12.7)	0.40 (0.15-1.05)
	2-12 สัปดาห์	61 (93.8)	4 (6.2)	0.18 (0.05-0.66)
ประวัติ	เคยแท้ง	51 (91.1)	5 (8.9)	1.00
แท้งบุตร	ไม่เคยแท้ง	303 (85.8)	50 (14.2)	1.68 (0.64-4.42)

จากตาราง 22 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม จากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ด้านชีวภาพ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใน ปัจจัยด้านสถานการณืตั้งครรภ์และปัจจัยด้านอายุครรภ์

ปัจจัยด้านสถานะการตั้งครรภ์เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคลอดแล้ว (OR 2.57, 95 % CI 1.27-5.22) กับกลุ่มยังไม่คลอด

ปัจจัยด้านอายุครรภ์เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุครรภ์ 25-36 สัปดาห์ (OR 0.31, 95 % CI 0.12-0.83) และกลุ่มอายุครรภ์ 2-12 สัปดาห์ (OR 0.18, 95 % CI 0.05-0.66) กับกลุ่มอายุครรภ์ มากกว่า 36 สัปดาห์

ตาราง 23 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านการบาดเจ็บและท่าทาง		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส จำนวน (ร้อยละ)	รับรู้การสัมผัส จำนวน (ร้อยละ)	
อายุ	35-45 ปี	26 (47.3)	29 (52.7)	1.00
	26-34 ปี	115 (56.1)	90 (43.9)	0.70 (0.39-1.28)
	17-25 ปี	61 (43.0)	81 (57.0)	1.19 (0.34-2.22)
การศึกษา	อนุปริญญา/ปวช./ ปวส./ปริญญาตรี	36 (45.6)	43 (54.4)	1.00
	มัธยมศึกษา	131 (49.1)	136 (50.9)	0.87 (0.53-1.44)
	ประถมศึกษา	35 (62.5)	21 (37.5)	0.50 (0.25-1.01)
รายได้	มากกว่า 10,000 บาท	10 (45.5)	12 (54.5)	1.00
	5,000-10,000 บาท	105 (50.2)	104 (49.8)	0.83 (0.34-1.99)
	น้อยกว่า 5,000 บาท	87 (50.9)	84 (49.1)	0.81 (0.33-1.96)
โรคประจำตัว	มี	14 (42.4)	19 (57.6)	1.00
	ไม่มี	188 (50.9)	181 (49.1)	0.71 (0.35-1.46)
สถานะ ตั้งครรภ์	ยังไม่คลอด	177 (50.3)	175 (49.7)	1.00
	คลอดแล้ว	25 (50.0)	25 (50.0)	1.01 (0.56-1.83)
อายุครรภ์	มากกว่า 36 สัปดาห์	13 (46.4)	15 (53.6)	1.00
	25-36 สัปดาห์	58 (43.3)	76 (56.7)	1.14 (0.50-2.57)
	13-24 สัปดาห์	78 (62.4)	47 (37.6)	0.52 (0.23-1.19)
	2-12 สัปดาห์	28 (43.1)	37 (56.9)	1.15 (0.47-2.79)
ประวัติ แท้งบุตร	เคยแท้ง	31 (56.4)	24 (46.6)	1.00
	ไม่เคยแท้ง	171 (49.3)	176 (50.7)	1.33 (0.75-2.36)

จากตาราง 23 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา (OR 0.50, 95 % CI 0.25-1.01) กับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ตาราง 24 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านจิตใจ		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
อายุ	35-45 ปี	30 (54.5)	25 (45.5)	1.00
	26-34 ปี	123 (59.1)	85 (40.9)	0.83 (0.46-1.51)
	17-25 ปี	70 (47.9)	76 (52.1)	1.30 (0.70-2.43)
การศึกษา	อนุปริญญา/ปวช./ ปวส./ปริญญาตรี	37 (45.7)	44 (54.3)	1.00
	มัธยมศึกษา	151 (55.5)	121 (44.5)	0.67 (0.41-1.11)
	ประถมศึกษา	35 (62.5)	21 (37.5)	0.51 (0.25-1.01)
	ต่ำกว่าประถมศึกษา	12 (54.5)	10 (45.5)	1.00
รายได้	มากกว่า 10,000 บาท	12 (54.5)	10 (45.5)	1.00
	5,000-10,000 บาท	111 (52.4)	101 (47.6)	1.09 (0.45-2.64)
	น้อยกว่า 5,000 บาท	100 (57.1)	75 (42.9)	0.90 (0.37-2.19)
โรคประจำตัว	มี	13 (37.1)	22 (62.9)	1.00
	ไม่มี	210 (56.1)	164 (43.9)	0.46 (0.23-0.94)
สถานะ ตั้งครรรภ์	ยังไม่คลอด	198 (55.3)	160 (44.7)	1.00
	คลอดแล้ว	25 (49.0)	26 (51.0)	1.29 (0.72-2.32)
อายุครรภ์	มากกว่า 36 สัปดาห์	9 (30.0)	21 (70.0)	1.00
	25-36 สัปดาห์	82 (59.9)	55 (40.1)	0.29 (0.12-0.67)
	13-24 สัปดาห์	78 (61.9)	48 (38.1)	0.26 (0.11-0.62)
	2-12 สัปดาห์	29 (44.6)	36 (55.4)	0.53 (0.21-1.34)
ประวัติ แท้งบุตร	เคยแท้ง	27 (48.2)	29 (51.8)	1.00
	ไม่เคยแท้ง	196 (55.5)	157 (44.5)	0.75 (0.42-1.31)

จากตาราง 24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม จากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ด้านจิตวิทยาสังคม พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านโรคประจำตัว และปัจจัยด้านอายุครรภ์

ปัจจัยด้านการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา (OR 0.51, 95 % CI 0.25-1.01) กับกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยด้านโรคประจำตัว เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่มีโรคประจำตัว (OR 0.46, 95 % CI 0.23-0.94) กับกลุ่มมีโรคประจำตัว

ปัจจัยด้านอายุครรภ์เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุครรภ์ 25-36 สัปดาห์ (OR,0.29 95 % CI 0.12-0.67) และกลุ่มอายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ (OR 0.26, 95 % CI 0.11-0.62) กับกลุ่มอายุครรภ์ มากกว่า 36 สัปดาห์

ตาราง 25 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านกายภาพ		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท	ประกอบกิจการอื่นๆ	4 (21.1)	15 (78.9)	1.00
โรงงาน	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	52 (36.6)	90 (63.4)	0.46 (0.15-1.46)
	สิ่งทอด้วยเส้นใยหนัง	22 (27.8)	57 (72.2)	0.69 (0.21-2.31)
	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โลหะ	14 (21.9)	50 (78.1)	0.95 (0.27-3.33)
	อาหารแปรรูป	17 (32.1)	36 (67.9)	0.57 (0.16-1.96)
	พลาสติกเมลามีน สบู่	7 (13.5)	45 (86.5)	1.71 (0.44-6.68)
	เครื่องปรุงแต่งร่างกาย			
ลักษณะงาน	แม่บ้าน	6 (40.0)	9 (60.0)	1.00
	งานทั่วไปตรวจสอบคุณภาพ	67 (31.6)	145 (68.4)	1.44 (0.49-4.22)
	ฝ่ายผลิต	33 (24.1)	104 (75.9)	2.10 (0.70-6.34)
	งานเอกสาร	10 (22.2)	35 (77.8)	2.33 (0.67-8.14)
ขนาดโรงงาน (พนักงาน)	1,000 คนขึ้นไป	74 (30.0)	173 (70.0)	1.00
	200-999 คน	33 (28.4)	83 (71.6)	1.08 (0.66-1.75)
	1-199 คน	9 (19.6)	37 (80.4)	1.76 (0.81-3.83)
อายุงาน	มากกว่า 10 ปี	8 (24.2)	25 (75.8)	1.00
	1 ปี-10 ปี	90 (31.8)	193 (68.2)	0.69(0.30-1.58)
	น้อยกว่า 1 ปี	18 (19.4)	75 (80.6)	1.33 (0.52-3.44)
ทำงานวันต่อ สัปดาห์	7 วัน	2 (28.6)	5 (71.4)	1.00
	6 วัน	107 (28.2)	272 (71.8)	1.01(0.19-5.32)
	4 หรือ 5 วัน	7 (30.4)	16 (69.6)	0.91(0.14-5.90)
เจ็บป่วยจาก งาน	เคย	8 (12.7)	55 (87.3)	1.00
	ไม่เคย	108 (31.2)	238 (68.8)	0.32 (0.15-0.70)
บาดเจ็บจาก งาน	เคย	0 (0.0)	13 (100.0)	1.00
	ไม่เคย	116 (28.4)	293 (71.6)	0.00 (0.00)

จากตาราง 25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านการเจ็บป่วยจากการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน (OR 0.32, 95 % CI 0.15-0.70) กับกลุ่มเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ตาราง 26 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านเคมี		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท	ประกอบกิจการอื่นๆ	9 (47.4)	10 (52.6)	1.00
โรงงาน	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	89 (62.7)	53 (37.3)	0.54 (0.21-1.40)
	สิ่งทอตัดเย็บใยหนัง	38 (48.1)	41 (51.9)	0.97 (0.36-2.65)
	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โลหะ	27 (42.2)	37 (57.8)	1.23 (0.44-3.45)
	อาหารแปรรูป	33 (62.3)	20 (37.7)	0.55 (0.19-1.57)
	พลาสติกเมลามีน สบู่เครื่องปรุง	14 (26.9)	38 (73.1)	2.44 (0.82-7.26)
	แต่งร่างกาย			
ลักษณะงาน	แม่บ้าน	8 (53.3)	7 (46.7)	1.00
	งานทั่วไปตรวจสอบคุณภาพ	112 (52.8)	100 (47.2)	1.02 (0.36-2.92)
	ฝ่ายผลิต	65 (47.4)	72 (52.6)	1.27 (0.44-3.69)
	งานเอกสาร	25 (55.6)	20 (44.4)	0.91 (0.28-2.95)
ขนาดโรงงาน (พนักงาน)	1,000 คนขึ้นไป	134 (54.3)	113 (45.7)	1.00
	200-999 คน	56 (48.3)	60 (51.7)	1.27 (0.82-1.98)
	1-199 คน	20 (43.5)	26 (56.5)	1.54 (0.82-2.97)
อายุงาน	มากกว่า 10 ปี	19 (57.6)	14 (42.4)	1.00
	1 ปี-10 ปี	151 (53.4)	132 (46.6)	1.19 (0.57-2.46)
	น้อยกว่า 1 ปี	40 (43.0)	53 (57.0)	1.80 (0.81-4.02)
ทำงานวันต่อ สัปดาห์	7 วัน	4 (57.1)	3 (42.9)	1.00
	6 วัน	194 (51.2)	185 (48.8)	1.27 (0.28-5.76)
	4 หรือ 5 วัน	12 (52.2)	11 (47.8)	1.22 (0.22-6.73)
เจ็บป่วยจาก งาน	เคย	27 (42.9)	36 (57.1)	1.00
	ไม่เคย	183 (52.9)	163 (47.1)	0.67 (0.39-1.15)
บาดเจ็บจาก งาน	เคย	2 (15.4)	11 (84.6)	1.00
	ไม่เคย	208 (52.5)	188 (47.5)	0.16 (0.04-0.75)

จากตาราง 26 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม ด้านเคมี พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านการบาดเจ็บจากการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยบาดเจ็บจากการทำงาน (OR 0.16, 95 % CI 0.04-0.75) กับกลุ่มเคยบาดเจ็บจากการทำงาน

ตาราง 27 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านชีวภาพ		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท	ประกอบกิจการอื่นๆ	16 (84.2)	3 (15.8)	1.00
โรงงาน	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	130 (91.5)	12 (8.5)	0.49 (0.13-1.93)
	สิ่งทอตัดเย็บใยไหม	76 (96.2)	3 (3.8)	0.21 (0.04-1.14)
	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โลหะ	55 (85.9)	9 (14.1)	0.87 (0.21-3.61)
	อาหารแปรรูป	34 (64.2)	19 (35.8)	2.98 (0.77-11.55)
	พลาสติกเมลามีน สบู่เครื่องปรุง	43 (82.7)	9 (17.3)	1.12 (0.27-4.65)
	แต่งร่างกาย			
ลักษณะงาน	แม่บ้าน	10 (66.7)	5 (33.3)	1.00
	งานทั่วไปตรวจสอบคุณภาพ	184 (86.8)	28 (13.2)	0.30 (0.10-0.96)
	ฝ่ายผลิต	119 (86.9)	18 (13.1)	0.30 (0.09-0.99)
	งานเอกสาร	41 (91.1)	4 (8.9)	0.20 (0.04-0.86)
ขนาดโรงงาน (พนักงาน)	1,000 คนขึ้นไป	213(86.2)	34(13.8)	1.00
	200-999 คน	104(89.7)	12(10.3)	0.72(0.36-1.45)
	1-199 คน	37(80.4)	9(19.6)	1.52(0.68-3.44)
อายุงาน	มากกว่า 10 ปี	28 (84.8)	5 (15.2)	1.00
	1 ปี-10 ปี	248 (87.6)	35 (12.4)	0.79 (0.29-2.18)
	น้อยกว่า 1 ปี	78 (83.9)	15 (16.1)	1.08 (0.36-3.24)
ทำงานวันต่อ สัปดาห์	7 วัน	7 (100.0)	0 (0.0)	1.00
	6 วัน	326 (86.0)	53 (14.0)	2.63 (0.00-0.00)
	4 หรือ 5 วัน	21 (91.3)	2 (8.7)	1.54 (0.00-0.00)
เจ็บป่วยจาก งาน	เคย	54 (85.7)	9 (14.3)	1.00
	ไม่เคย	300 (86.7)	46 (13.3)	0.92 (0.43-1.99)
บาดเจ็บจาก งาน	เคย	6 (46.2)	7 (53.8)	1.00
	ไม่เคย	348 (87.9)	48 (12.1)	0.12 (0.04-0.37)

จากตาราง 27 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านลักษณะงาน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มงานทั่วไป งานตรวจสอบคุณภาพ (OR 0.30, 95 % CI 0.10-0.96) งานฝ่ายผลิต (OR 0.30, 95 % CI 0.09-0.99) และกลุ่มงานเอกสาร (OR 0.20, 95 % CI 0.04-0.86) กับกลุ่มลักษณะงานแม่บ้าน ในปัจจัยการบาดเจ็บจากการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มไม่เคยบาดเจ็บจากการทำงาน (OR 0.12, 95 % CI 0.04-0.37) กับกลุ่มเคยบาดเจ็บจากการทำงาน

ตาราง 28 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคาม ด้านการบาดเจ็บและ
ท่าทางการทำงาน

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท	ประกอบกิจการอื่นๆ	8 (44.4)	10 (55.6)	1.00
โรงงาน	ผลิต ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	82 (58.6)	58 (41.4)	0.57 (0.21-1.52)
	สิ่งทอ ด้ายเส้นใยหนัง	45 (57.0)	34 (43.0)	0.60 (0.22-1.70)
	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โลหะ	35 (55.6)	28 (44.4)	0.64 (0.22-1.84)
	อาหารแปรรูป	18 (34.6)	34 (65.4)	1.51 (0.51-4.50)
	พลาสติกเมลามีน สบู่	14 (28.0)	36 (72.0)	2.06 (0.68-6.28)
	เครื่องปรุงแต่งร่างกาย			
ลักษณะงาน	แม่บ้าน	6 (42.9)	8 (57.1)	1.00
	งานทั่วไป ตรวจสอบคุณภาพ	109 (51.9)	101 (48.1)	0.70 (2.33-2.07)
	ฝ่ายผลิต	63 (47.0)	71 (53.0)	0.85 (0.28-2.57)
	งานเอกสาร	24 (54.5)	20 (45.5)	0.63 (0.19-2.10)
ขนาดโรงงาน (พนักงาน)	1,000 คนขึ้นไป	128 (52.5)	116 (47.5)	1.00
	200-999 คน	57 (49.6)	58 (50.4)	1.12 (0.72-1.75)
	1-199 คน	17 (39.5)	26 (60.5)	1.69 (0.87-3.27)
อายุงาน	มากกว่า 10 ปี	15 (45.5)	18 (54.5)	1
	1 ปี-10 ปี	147 (52.7)	132 (47.3)	0.75 (0.36-1.54)
	น้อยกว่า 1 ปี	40 (44.4)	50 (55.6)	1.04 (0.47-2.32)
ทำงานวันต่อ สัปดาห์	7 วัน	5 (71.4)	2 (28.6)	1.00
	6 วัน	185 (49.6)	188 (50.4)	2.54 (0.49-13.26)
	4 หรือ 5 วัน	12 (54.5)	10 (45.5)	2.08 (0.33-13.15)
เจ็บป่วยจาก งาน	เคย	22 (35.5)	40 (64.5)	1.00
	ไม่เคย	180 (52.9)	160 (47.1)	0.49 (0.28-0.86)
บาดเจ็บจาก งาน	เคย	2 (16.7)	10 (83.3)	1.00
	ไม่เคย	200 (51.3)	190 (48.7)	0.19 (0.04-0.88)

จากตาราง 28 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการเคลื่อนไหวและท่าทางการทำงาน พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยด้านการเจ็บป่วยจากการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน (OR 0.49, 95 % CI 0.28-0.86) กับกลุ่มเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ปัจจัยด้านการบาดเจ็บจากการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยบาดเจ็บจากการทำงาน (OR 0.19, 95 % CI 0.04-0.88) กับกลุ่มเคยบาดเจ็บจากการทำงาน

ตาราง 29 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคาม ด้านจิตวิทยาสังคม

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	ด้านจิตวิทยาสังคม		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		ไม่รับรู้การสัมผัส	รับรู้การสัมผัส	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท	ประกอบกิจการอื่นๆ	9 (47.7)	10 (52.6)	1.00
โรงงาน	ผลิต ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	83 (58.5)	59 (41.5)	0.64 (0.25-1.68)
	สิ่งทอ ด้ายเส้นใยหนัง	34 (43.0)	45 (57.0)	1.19 (0.44-3.25)
	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โลหะ	42 (65.6)	22 (34.4)	0.48 (0.17-1.33)
	อาหารแปรรูป	33 (62.3)	20 (37.7)	0.55 (0.19-1.57)
	พลาสติกเมลามีน สบู่ เครื่องปรุงแต่งร่างกาย	22 (42.3)	30 (57.7)	1.23 (0.43-3.53)
	ลักษณะงาน	แม่บ้าน	10 (66.7)	5 (33.3)
งานทั่วไปตรวจสอบคุณภาพ		121 (57.1)	91 (42.9)	1.50 (0.50-4.55)
ฝ่ายผลิต		67 (48.9)	70 (51.1)	2.09 (0.68-6.43)
งานเอกสาร		25 (55.6)	20 (44.4)	1.60 (0.47-5.44)
ขนาดโรงงาน (พนักงาน)	1,000 คนขึ้นไป	139 (56.3)	108 (43.7)	1.00
	200-999 คน	64 (55.2)	52 (44.8)	1.05 (0.67-1.63)
	1-199 คน	20 (43.5)	26 (56.5)	1.67 (0.89-3.16)
อายุงาน	มากกว่า 10 ปี	17 (51.5)	16 (48.5)	1.00
	1 ปี-10 ปี	153 (54.1)	130 (45.9)	0.90 (0.44-1.86)
	น้อยกว่า 1 ปี	53 (57.0)	40 (43.0)	0.80 (0.36-1.78)
ทำงานวันต่อ สัปดาห์	7 วัน	3 (42.9)	4 (57.1)	1.00
	6 วัน	203 (53.6)	176 (46.4)	0.65 (0.14-2.95)
	4 หรือ 5 วัน	17 (73.9)	6 (26.1)	0.27 (0.05-1.54)
เจ็บป่วยจาก งาน	เคย	27 (42.9)	36 (57.1)	1.00
	ไม่เคย	196 (56.6)	150 (43.4)	0.57 (0.33-0.99)
บาดเจ็บจาก งาน	เคย	4 (30.8)	9 (69.2)	1.00
	ไม่เคย	219 (55.3)	177 (44.7)	0.36 (0.11-1.87)

จากตาราง 29 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม ด้านจิตวิทยาสังคม พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านการเจ็บป่วยจากการ

ทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน (OR 0.57, 95 % CI 0.33-0.99) กับกลุ่ม
เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

**ตอนที่ 4.3 ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการ
สัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์**

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล สภาพงาน กับการปฏิบัติพฤติกรรมการ
ป้องกันตนเองไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 30 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป กับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	พฤติกรรมการป้องกันตนเอง		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		มีพฤติกรรมดี	ไม่มีพฤติกรรมดี	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
อายุ	35-45 ปี	38 (69.1)	17 (30.9)	1.00
	26-34 ปี	142 (68.3)	66 (31.7)	1.04 (0.55-1.98)
	17-25 ปี	92 (63.0)	54 (37.0)	1.31 (0.68-2.55)
การศึกษา	อนุปริญญา/ปวช./ ปวส./ปริญญาตรี	58 (71.6)	23 (28.4)	1.00
	มัธยมศึกษา	179 (65.8)	93 (34.2)	1.31 (0.76-2.26)
	ประถมศึกษา	35 (62.5)	21 (37.5)	1.51 (0.73-3.13)
รายได้	มากกว่า 10,000 บาท	14 (63.6)	8 (36.4)	1.00
	5,000-10,000 บาท	148 (69.8)	64 (30.2)	0.76 (0.30-1.89)
	น้อยกว่า 5,000 บาท	110 (62.9)	65 (37.1)	1.03 (0.41-2.60)
โรค	มี	25 (71.4)	10 (28.6)	1.00
	ไม่มี	247 (66.0)	127 (34.0)	1.29 (0.60-2.76)
สถานะ	ยังไม่คลอด	233 (65.1)	125 (34.9)	1.00
	ตั้งครรภ์	คลอดแล้ว	39 (76.5)	12 (23.5)
อายุครรภ์	มากกว่า 36 สัปดาห์	17 (56.7)	13 (43.3)	1.00
	25-36 สัปดาห์	87 (63.5)	50 (36.5)	0.75 (0.34-1.68)
	13-24 สัปดาห์	90 (71.4)	36 (28.6)	0.52 (0.23-1.19)
	2-12 สัปดาห์	39 (60.0)	26 (40.0)	0.87 (0.36-2.09)
ประวัติ	เคยแท้ง	37 (66.1)	19 (33.9)	1.00
	แท้งบุตร	ไม่เคยแท้ง	235 (66.6)	118 (33.4)

ตาราง 31 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพงาน กับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

ปัจจัย	การจัดกลุ่ม	พฤติกรรมการป้องกันตนเอง		Unadjusted Odds ratio (95%CI)
		มีพฤติกรรมดี	ไม่มีพฤติกรรมดี	
		จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท	ประกอบกิจการอื่นๆ	11 (57.9)	8 (42.1)	1.00
โรงงาน	ผลิต ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	97 (68.3)	45 (31.7)	0.64 (0.24-1.69)
	สิ่งทอ ด้ายเส้นใยหนัง	48 (60.8)	31 (39.2)	0.89 (0.32-2.45)
	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โลหะ	46 (71.9)	18 (28.1)	0.54 (0.19-1.56)
	อาหารแปรรูป	36 (67.9)	17 (32.1)	0.65 (0.22-1.91)
	พลาสติกกเมลามีน สบู่	34 (65.4)	18 (34.6)	0.73 (0.25-2.13)
	เครื่องปรุงแต่งร่างกาย			
ลักษณะงาน	แม่บ้าน	9 (60.0)	6 (40.0)	1.00
	ฝ่ายผลิต	141(66.5)	71 (33.5)	0.76 (0.26-2.21)
	งานทั่วไปตรวจสอบคุณภาพ	85 (62.0)	52 (38.0)	0.92 (0.31-2.73)
	งานเอกสาร	37 (82.2)	8 (17.8)	0.32 (0.09-1.17)
ขนาดโรงงาน (พนักงาน)	1,000 คนขึ้นไป	169 (68.4)	78 (31.6)	1.00
	200-999 คน	77 (66.4)	39 (33.6)	1.10 (0.67-1.76)
อายุงาน	1-199 คน	26 (56.5)	20 (43.5)	1.67 (0.88-3.17)
	มากกว่า 10 ปี	23 (69.7)	10 (30.3)	1.00
	1 ปี-10 ปี	194 (68.6)	89 (31.4)	1.06 (0.48-2.31)
	น้อยกว่า 1 ปี	55 (59.1)	38 (40.9)	1.59 (0.68-3.72)
ทำงานวันต่อ สัปดาห์	7 วัน	4 (57.1)	3 (42.9)	1.00
	6 วัน	250 (66.0)	129 (44.0)	0.69 (0.15-3.12)
	4 หรือ 5 วัน	18 (78.3)	5 (21.7)	3.70 (0.06-2.23)
เจ็บป่วยจาก งาน	เคยเกิดขึ้น	37 (58.7)	26 (41.3)	1.00
	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย	235 (67.9)	111 (32.1)	0.58 (0.19-1.75)
บาดเจ็บจาก งาน	เคยเกิดขึ้น	7 (53.8)	6 (46.2)	1.00
	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย	265 (66.9)	131 (33.1)	0.67 (0.39-1.17)

ตอนที่ 4.4 ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ตาราง 32 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้าน กับการปฏิบัติพฤติกรรม การป้องกันตนเอง

ปัจจัย	การสัมผัส	ไม่มีพฤติกรรมดี	มีพฤติกรรมดี	Unadjusted Odds ratio (95%CI)	Adjusted Odds ratio (95%CI)
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
กายภาพ	ไม่รับรู้	35 (30.2)	81 (69.8)	1.00	1.00
	รับรู้	102 (34.8)	191 (65.2)	0.81 (0.51-1.29)	1.02 (0.60-1.73)
เคมี	ไม่รับรู้	71 (33.8)	139 (66.2)	1.00	1.00
	รับรู้	66 (33.2)	133 (66.8)	1.03 (0.68-1.55)	1.05 (0.65-1.70)
ชีวภาพ	ไม่รับรู้	112 (31.6)	242 (68.4)	1.00	1.00
	รับรู้	25 (45.5)	30 (54.5)	0.56 (0.31-0.99)	0.47 (0.22-0.98)
บาดเจ็บและ ทำทางจิตวิทยา	ไม่รับรู้	61 (30.2)	141 (69.8)	1.00	1.00
	รับรู้	75 (37.5)	125 (62.5)	0.72 (0.48-1.09)	0.74 (0.46-1.20)
จิตวิทยา	ไม่รับรู้	64 (28.7)	159 (71.3)	1.00	1.00
	รับรู้	73 (39.2)	113 (60.8)	0.62 (0.41-0.94)	0.66 (0.41-1.06)

ตาราง 32 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ในการวิเคราะห์แบบ Binary Logistic Regression นั้นพบระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสถิติ ในปัจจัยการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพและปัจจัยการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม

ปัจจัยการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มมีการรับรู้การสัมผัส (OR 0.56, 95 % CI 0.31-0.99) กับกลุ่มไม่มีการรับรู้การสัมผัส

ปัจจัยการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มมีการรับรู้การสัมผัส (OR 0.62, 95 % CI 0.41-0.94) กับกลุ่มไม่มีการรับรู้การสัมผัส

หลังจากควบคุมปัจจัยรบกวน โดยพิจารณาเลือกปัจจัยที่ต้องการศึกษาเข้าสู่การวิเคราะห์ ปัจจัยด้านอายุ การศึกษา รายได้ โรคประจำตัว อายุครรภ์ ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงานที่ทำการเจ็บป่วยจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน ค่า Adjusted Odds ratio ที่ได้สำหรับปัจจัยการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้าน พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปัจจุบันการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีการรับรู้การสัมผัส (OR 0.47, 95 % CI 0.22-0.98) กับกลุ่มไม่มีการรับรู้การสัมผัส

ตอนที่ 4.5 เพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้วในส่วนที่ 1 ต่อจากนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มใหญ่คือ พนักงานหญิงตั้งครรภ์จำนวน 11 คน และตัวแทนผู้ประกอบการโรงงาน จำนวน 11 โรงงาน

ตาราง 33 ข้อมูลทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์

คนที่	อายุ (ปี)	การศึกษา	อายุครรภ์ (สัปดาห์).	ประเภทกิจการโรงงาน	รายได้(บาท) ต่อเดือน
1	30	มัธยมศึกษา	6	ผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	8000
2	31	มัธยมศึกษา	24	ผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	12000
3	26	มัธยมศึกษา	32	ผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	9000
4	32	มัธยมศึกษา	34	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ อะไหล่ยานยนต์	8000
5	32	มัธยมศึกษา	8	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ อะไหล่ยานยนต์	5600
6	38	มัธยมศึกษา	32	สิ่งทอด้วยหรือเส้นใยที่มีใยหิน	5000
7	28	มัธยมศึกษา	34	สิ่งทอด้วยหรือเส้นใยที่มีใยหิน	4500
8	23	มัธยมศึกษา	23	ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีใยปุ๋ย	4200
9	19	ป.วิชาชีพชั้นต้น	24	ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีใยปุ๋ย	4200
10	21	มัธยมศึกษา	24	รับส่งและจำหน่ายก๊าซ	5000
11	27	มัธยมศึกษา	20	อาหารแปรรูป แซ่แข็ง ตัดแต่งชิ้นเนื้อ	6000

ลักษณะข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์

กลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 11 คน อายุอยู่ในช่วง 19-38 ปี อายุเฉลี่ย 28 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีเพียง 1 คนที่มีการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น มีอายุครรภ์เฉลี่ย 24 สัปดาห์ อายุครรภ์ต่ำสุด 6 สัปดาห์ อายุครรภ์มากที่สุด 34 สัปดาห์ ส่วนมากทำงานใน โรงงานการผลิตชิ้นส่วนประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6,500 บาท รายได้ต่อเดือนต่ำสุด 4,200 บาท รายได้ต่อเดือนสูงสุด 12,000 บาท

ตาราง 34 ข้อมูลทั่วไปตัวแทนผู้ประกอบการโรงงาน

ประเภทกิจการโรงงาน	จำนวน (โรงงาน)
ผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	3
ประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีใยหิน	3
ประกอบกิจการ ผลิตภัณฑ์พลาสติกและเมลามีน	2
ประกอบกิจการอาหารแปรรูป แขนงแข็ง ตัดแต่งชิ้นเนื้อ	2
ประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ อะไหล่ยานยนต์	1

ลักษณะข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างตัวแทนผู้ประกอบการ

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างตัวแทนผู้ประกอบการโรงงาน จำนวน 11 คน ส่วนใหญ่เป็นโรงงานการผลิตชิ้นส่วนประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีใยหิน

2. ลักษณะงานของพนักงานหญิงตั้งครรรค์ก่อนแจ้งการตั้งครรรค์

ลักษณะงานที่ทำของพนักงานหญิงตั้งครรรค์ เป็นสภาพงานของหญิงตั้งครรรค์ที่ทำปัจจุบันขณะสัมภาษณ์ โดยทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรรค์แต่เดิมทำงานเป็นพนักงานในฝ่ายผลิต ลักษณะงานจะมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่ประเภทของกิจการโรงงาน จากการสัมภาษณ์แบ่งลักษณะงานได้เป็น 6 กลุ่ม

กลุ่ม 1 พนักงานหญิงตั้งครรรค์ ที่ทำงานในโรงงานผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ พนักงานในโรงงานมีหน้าที่แบ่งออกเป็นหลายลักษณะงาน แยกตามสายของการผลิต จากการสัมภาษณ์พนักงานหญิงตั้งครรรค์ทำหน้าที่ประกอบชิ้นงาน พนักงานจะได้รับชิ้นงานที่มีลักษณะเป็นแผงวงจรสี่เหลี่ยม ภายในแผ่นแผงวงจร พนักงานแต่ละจุดจะต้องประกอบชิ้นส่วนของแผงวงจรใส่เข้าไปในแผ่นสี่เหลี่ยมแล้วแต่จุดใดใส่ชิ้นส่วนงานชนิดใด จุดทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของแผ่นชิ้นงานในการต่อสายไฟว่าถูกต้องหรือไม่ โดยใช้แผงวงจรเสียบต่อการติดไฟเป็นตัวเช็ค จุดทำหน้าที่เช็คชิ้นงาน โดยใช้ผ้าชุบน้ำยาเคมีไอพีแอล ซึ่งเป็นน้ำยาที่ใช้เช็คอุปกรณ์ในอุตสาหกรรมประเภทโรงงานผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เช็คที่แผ่นชิ้นงานเพื่อทำความสะอาดชิ้นงาน

“ นั่งตรวจสอบชิ้นงาน ชิ้นงานจะส่งต่อมาเรื่อยๆ ตามลักษณะงานตามแถวการผลิต นั่งตรวจสอบความถูกต้องของแผ่นชิ้นงานในการต่อสายไฟแล้วก็ส่งงานต่อ ” (หญิงตั้งครรรค์คนที่5)

กลุ่ม 2 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซไยหิน พนักงานส่วนมากจะทำหน้าที่เป็นพนักงานเย็บจักร นั่งเย็บจักรตลอดแปดชั่วโมงการทำงาน จักรที่ใช้ในการเย็บเป็นจักรอุตสาหกรรมมีมอเตอร์ช่วยเสริมแรงในการเย็บจักร ในทุกๆเช้าพนักงานจะได้รับชิ้นงานตามคำสั่งเพื่อมานั่งเย็บและต้องทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย

“ เย็บผ้า นั่งเย็บผ้าทั้งวัน แล้วแต่วันไหนเย็บผ้าอะไรมีหลายส่วน ใช้จักรอุตสาหกรรมเป็นจักรโพบเย็บสองขาเย็บ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่2)

กลุ่ม 3 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการผลิต ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีโซไย เป็นโรงงานผลิตเครื่องสำอาง สบู่ และเครื่องปรุงแต่งร่างกาย พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำหน้าที่ในฝ่ายผลิต ลักษณะงานจะมีชิ้นงานเคลื่อนมาตามราง เป็นขวดที่บรรจุน้ำยา และพนักงานหญิงตั้งครรภ์จะทำหน้าที่ปิดฝาขวดผลิตภัณฑ์ หลังจากบรรจุและปิดฝาขวดผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้วพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จุดถัดไปทำหน้าที่ตรวจสอบความเรียบร้อยผลิตภัณฑ์ เช็ค นับผลิตภัณฑ์ จุดถัดไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีหน้าที่จ่ายบรรจุภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า ในจุดจ่ายผลิตภัณฑ์พนักงานต้องทำหน้าที่ยกถังหรือถุงบรรจุภัณฑ์ที่หนัก

“ ทำหน้าที่ปิดฝาขวดผลิตภัณฑ์ที่บรรจุน้ำยาที่เลื่อนมาตามรางผลิต ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

กลุ่ม 4 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์ อะไหล่ยานยนต์ ลักษณะงานจะทำหน้าที่เป็นพนักงานคุมเครื่องผลิตชิ้นงาน โดยนำชิ้นงานใส่เข้าไปในเครื่องจักร และผลิตชิ้นงานโดยเครื่องจักร ทำการควบคุมเปิดปิดสวิทช์เครื่องจักร ในบางจุดงานขณะเครื่องจักรเดินเครื่องจะมีการฉีดของเหลวเพื่อเป็นการหล่อลื่นชิ้นงาน อีกลักษณะพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ทำหน้าที่เอาชิ้นงานชุบในอ่างน้ำมันกันสนิม โดยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ สวมถุงมือและหยิบเอาชิ้นงานลงไปจุ่มในอ่างน้ำมันกันสนิม จุดถัดไปลักษณะงานพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ทำหน้าที่ตะไบชิ้นงาน โดยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ใส่ถุงมือและหยิบชิ้นงานมาเพื่อใช้ตะไบงานที่ขอบชิ้นงานไม่เรียบร้อยออก จะมีฝุ่นออกมาขณะตะไบชิ้นงาน มีพัดลมช่วยเป่าฝุ่น ไม่มีที่ดูดฝุ่น เสร็จจากการตะไบ พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะจัดชิ้นงานที่เรียบร้อยแล้วส่งเข้าคลังสินค้า พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ต้องเข้ากะทำงานเป็นผลัด เช้า บ่าย อยู่กับเครื่องจักร ต้องทำงานสัมพันธ์สารเคมี

“ ทำหน้าที่ชุบชิ้นงานในอ่างน้ำมันกันสนิม เอาชิ้นงานลงไปจุ่ม โดยสวมถุงมือ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

กลุ่ม 5 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการการรับส่งและจำหน่ายแก๊ส พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำหน้าที่เดินจุดบันทึก เช็ครายการถังแก๊ส นับจำนวนถังแก๊สในคลังสินค้า ตรวจสอบจำนวน และชนิดของถังแก๊ส เพื่อเตรียมความพร้อมร้อยความพร้อมสำหรับการจำหน่าย

“ อยู่โรงแก๊สบรรจุถังรถขนส่ง ที่เก็บถังเป็นห้องโล่งคล่องไสวไว้ มีพวกแก๊สทางการแพทย์ แก๊สอุตสาหกรรม ถังตั้งอยู่ไม่เคย ตั้งแต่ท้องหนูไม่ค่อยได้ออกไปเช็คลังแก๊ส” (หญิงตั้งครรภ์คนที่ 1)

กลุ่ม 6 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการอาหารแปรรูป แซ่แข็ง ตัดแต่งชิ้นเนื้อ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำหน้าที่ล้างชิ้นเนื้อ หั่นชิ้นเนื้อ

การทำงานในโรงงานของพนักงานทุกคนจะมีลักษณะของงานเป็นไปตามลักษณะของอุตสาหกรรมนั้นๆ และเมื่อพนักงานในโรงงานมีการตั้งครรภ์ ในแต่ละโรงงานจะมีแนวทางในการปฏิบัติของการแจ้งการตั้งครรภ์ การปรับเปลี่ยนงานที่แตกต่างกันไป

3. การแจ้งการตั้งครรภ์และการปรับเปลี่ยนงาน

หลังจากพนักงานหญิงตั้งครรภ์เข้าทำงานในโรงงาน และมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้น โดยทั่วไป พนักงานหญิงตั้งครรภ์แต่เดิมทำงานเป็นพนักงานในฝ่ายผลิต ลักษณะงานจะมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่ประเภทของกิจการโรงงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการแจ้งการตั้งครรภ์ตามแนวทางของแต่ละโรงงาน จากการสัมภาษณ์แบ่งลักษณะของการแจ้งการตั้งครรภ์ได้เป็น 6 กลุ่ม

กลุ่ม 1 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ลักษณะงานต้องสัมผัสไอระเหยของสารเคมีที่ใช้เช็ดชิ้นงาน เวลาสูดดมหายใจเข้าไปจะมีอาการแสบจมูก มีอาการเวียนศีรษะ ต้องใส่ผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันกลิ่นเหม็น พนักงานที่เป็นหญิงตั้งครรภ์คิดว่าการสัมผัสหน้างานเป็นอันตรายต่อบุตรในครรภ์ จะแจ้งฝ่ายบุคคลทันทีที่ทราบว่าตั้งครรภ์ หลังจากมีการแจ้งการตั้งครรภ์โรงงานได้มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ปัจจุบันหน้าที่ในการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ได้ปรับเปลี่ยนจุดทำงาน โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะงาน

ลักษณะงานที่ 1 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ได้ปรับเปลี่ยนงานมาทำหน้าที่นั่งจัดแผ่นชิ้นงานส่งเข้าฝ่ายผลิตเพื่อการประกอบชิ้นงาน

ลักษณะงานที่ 2 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ได้ปรับเปลี่ยนงานมานั่งในห้องต่างหาก แยกส่วนจากจุดผลิต จะมีหน้าที่ติดสติ๊กเกอร์บาร์โค้ดที่กล่องของชิ้นงาน ช่วยจัดเอกสารสมุดคู่มือใส่ถุง เรียงสายไฟใส่กล่อง ประกอบงานเป็นชุดเพื่อเตรียมบรรจุใส่ของ

ลักษณะงานที่ 3 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำหน้าที่ช่วยเสริมจุดต่างๆ ที่ขาดพนักงานประจำจุด หรือช่วยเสริมจุดที่มีงานเร่ง ทำงานไม่ทัน ช่วยงานทั่วไป นั่งทำงานอยู่นอกฝ่ายผลิต

“ ก็คนท้องเหนื่อยง่าย เดินทั้งวันไม่ได้ ถ้าทำงานเดิมต้องเดิน ลากรถ พอท้องก็จะให้ออกมาอยู่อีกห้อง เปลี่ยนงานให้ ไม่ให้เจออะไรหนักๆ เลย งานเก่าก็มีอันตราย ต้องยืนทั้งวันเหนื่อย เมื่อย

ต้องเดิน หน้างานก็ยืนไม่ได้ห้องมันค้ำ หน้างานที่เซ็คฟังก์ชันก็มีแต่ไฟ คนท้องต้องออกไปข้างนอกเลย ”
(หญิงตั้งครรภ์คนที่3)

กลุ่ม 2 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีไซโยนิน ในกลุ่มนี้พนักงานที่เป็นหญิงตั้งครรภ์ทำงานเย็บจักร ส่วนมากจะมีการแจ้งการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์ได้ประมาณ 16 สัปดาห์ เหตุผลในการแจ้งการตั้งครรภ์ช้า เพราะคิดว่าตนทำงานไหว ครรภ์ยังเล็กๆ อยากรั้งจักรเย็บ พอแจ้งการตั้งครรภ์โรงงานจะให้ออกจากการทำงานล่วงหน้า เมื่อไปฝากครรภ์จะเอาสมุดฝากครรภ์ไปให้ฝ่ายบุคคล ฝ่ายบุคคลจะปรับงานให้ทำหน้าที่นั่งตัดด้ายที่ขึ้นงาน เลาะงานที่เสีย โดยนั่งทำงานที่ทำยาก ไม่ต้องเดิน และมีหน้าที่ช่วยงานทั่วไป

“ ก่อนท้องเย็บผ้า นั่งเย็บผ้าใช้จักรอุตสาหกรรมเป็นจักรโปกเหยียบสองขา พอไปแจ้งการตั้งครรภ์ โรงงานจะให้เลิกเย็บ ไปนั่งตัดเศษด้ายแทน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

กลุ่ม 3 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการผลิต ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีไซโยนิน หลังจากพนักงานมีการตั้งครรภ์ และเข้ารับการฝากครรภ์ได้มีการแจ้งการตั้งครรภ์กับฝ่ายบุคคล จะได้รับการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงาน จากเดิมเป็นพนักงานทำงานตามจุดงานต่างๆ ในฝ่ายผลิต จะได้มาทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเอกสาร เดินเอกสารในแผนก นั่งตรวจสอบคุณภาพสินค้า ตรวจสอบความเรียบร้อยบรรจุภัณฑ์ที่ทำยาก

“ เปลี่ยนหน้าที่ ไปเลย จากเป็นคนยกของหนัก เปลี่ยนไปเป็น ทำเอกสาร นั่งในห้องทำงานเอกสารทั่วไป ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่8)

กลุ่ม 4 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์ อะไหล่ยานยนต์ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ต้องทำงานสัมผัสสารเคมี สูดดมกลิ่นน้ำมัน สัมผัสฝุ่นสารเคมี เมื่อตั้งครรภ์เข้ารับการฝากครรภ์ และแจ้งฝ่ายบุคคลจะมีการปรับงานให้ การปรับเปลี่ยนงานในแต่ละโรงงานจะมีลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันไป

ลักษณะงานที่ 1 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงานหน้าที่เดิม งานน้อยลง งานเบา ลง โรงงานรับพนักงานมาช่วยทำ เดิมทำงานทุกอย่าง ยกชิ้นงาน เข็นงาน หลังจากตั้งครรภ์โรงงานจัดพนักงานมาช่วย เวลายกชิ้นงานจะใช้พนักงานชายช่วยยก ให้พนักงานชายช่วยเข็นงาน

ลักษณะงานที่ 2 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ได้ปรับเปลี่ยนงานมานั่งส่วนท้ายของฝ่ายผลิต จะมีหน้าที่ตรวจสอบชิ้นงาน ที่ผลิตเป็นชิ้นแล้วให้เรียบร้อย

ลักษณะงานที่ 3 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ได้รับการปรับเปลี่ยนงานมาทำงานนอกฝ่ายผลิต นั่งทำงานอยู่โรงอาหารที่โล่ง ทำงานที่โต๊ะรวมกัน มีงานไม่มาก เป็นงานเอกสาร

“ ทำหน้าที่เดิม แต่น้อยลง เบาลง ก็ไม่ต้องทำมาก งานเบาลงน้อยลงนิดหนึ่ง เค้ารับคนมาช่วยทำ เมื่อก่อนทำทุกอย่าง ยกงาน เข็นงาน เมื่อก่อนจะอยู่คนเดียวพอห้องโรงงานจัดคนมาช่วย เวลาจะยกงานที่จะใช้ผู้ชายยก ช่วยเข็น งานเบาๆ เราก็ทำ อยู่ทำฝ่ายผลิต นั่งทำไปเรื่อยๆ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

กลุ่ม 5 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการรับส่งและจำหน่ายแก๊ส เมื่อมีการตั้งครรภ์หลังจากแจ้งการตั้งครรภ์ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ได้รับการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานจากเดิมแต่ไม่มากนัก เนื่องจากเป็นโรงงานที่ทำงานอยู่เป็นโรงงานขนาดเล็ก มีพนักงานในแต่ละจุดไม่มาก ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานมาทำหน้าที่เป็นเสมียน นั่งออกบิลสินค้า เดินดูแลความเรียบร้อยงานต่างๆ ไป โดยพยายามหลีกเลี่ยงไม่เดินมากนัก หลีกเลี่ยงไม่เดินเข้าไปในคลังสินค้า เนื่องจากกลัวมีอันตรายต่อครรภ์ อันตรายต่อการเกิดอุบัติเหตุ

กลุ่ม 6 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารแปรรูปแช่แข็ง ตัดแต่งชิ้นอาหาร พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำหน้าที่ล้าง หั่นชิ้นอาหาร เมื่อมีการตั้งครรภ์หลังจากแจ้งการตั้งครรภ์ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ได้รับการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานมานั่งเตรียมเครื่องปรุง ชั่งน้ำหนักเครื่องปรุง

“ หนูเปลี่ยนงานไม่มาก เมื่อก่อนงานหนูต้องเดินเข้าไปตรวจ นับถังแก๊สในโกดัง พอห้องไม่เดินมาด นั่งออกบิลสินค้าที่โต๊ะ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

จากข้อมูลผู้วิจัยพบว่ามีแนวทางดำเนินการพอจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 พนักงานได้รับมอบหมายหน้าที่ใหม่ ในสิ่งแวดล้อมการทำงานใหม่ อาจเป็นหน่วยใหม่หนึ่งทำงานแยกห้องไปต่างหาก หรือในบางโรงงาน บางประเภทกิจการโรงงานไม่มีห้องทำงานสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์แยกต่างหากจะได้มานั่งทำงานในบริเวณโรงอาหาร ในพนักงานกลุ่มนี้ถือได้ว่าได้มาอยู่ในสิ่งแวดล้อมการทำงานใหม่ การสัมผัสสิ่งคุกคามเปลี่ยนไป เช่น ได้รับมอบหมายให้ทำงานเอกสารในสำนักงาน การจัดเรียงจดหมาย เก็บกระเป๋า นั่งบรรจุเอกสารในห้องแยกต่างหาก

“ มีการปรับงานทำงานที่เบา ไม่ต้องอยู่ในฝ่ายผลิต นั่งแยกออกมาต่างหาก ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

ลักษณะที่ 2 พนักงานได้รับมอบหมายหน้าที่ใหม่ ในสิ่งแวดล้อมเดิม พนักงานจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ใหม่ ให้มานั่งทำงานอยู่ต้นหรือท้ายฝ่ายผลิต นั่งทำงานในห้องทำงานเดิม ในสิ่งแวดล้อมการทำงานเดิม พนักงานในกลุ่มนี้อาจมีการสัมผัสสิ่งคุกคามที่เปลี่ยนไปจากเดิมได้บ้าง ซึ่งลักษณะงานน่าจะมีการสัมผัสสิ่งคุกคามน้อยลง ไม่ต้องทำงานกับเครื่องจักร ไม่สัมผัสสารเคมีโดยตรง การสัมผัสสิ่งคุกคามยังคงได้จากสิ่งแวดล้อมเดิม ลักษณะงานได้รับมอบหมายให้นั่งตัดเศษ

ด้ายอยู่ท้ายแถว นั่งตรวจสอบคุณภาพชิ้นงาน นับชิ้นงาน ในอีกลักษณะโรงงานจะจัดพนักงานมาเสริมช่วยในการทำงานจุดนั้นๆ ช่วยผ่อนแรง ปรับงานโดยให้ทำงานน้อยลง ในลักษณะงานที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ไม่สามารถทำได้ พนักงานในกลุ่มนี้อาจมีการสัมผัสสิ่งคุกคามที่เปลี่ยนไปจากเดิมได้บ้างเล็กน้อย การสัมผัสสิ่งคุกคามในด้านการเคลื่อนไหว ท่าทางการทำงานน้อยลง เช่น ได้รับมอบหมายให้ทำงานเดิมแต่เวลาต้องยกของหนัก การเคลื่อนย้ายของหนักมีพนักงานอื่นๆ มาช่วย

“นั่งตรวจสอบชิ้นงาน ชิ้นงานจะส่งต่อมาเรื่อยๆ ตามลักษณะงานส่งต่อมาตามจุดงาน นั่งตรวจสอบเฉยๆ แล้วก็ส่งงานต่อ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่2)

4. การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เมื่อพิจารณาการสัมผัสสิ่งคุกคามเป็นรายด้าน

ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับการสัมผัสสิ่งคุกคามดังนี้

- 4.1 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพ
- 4.2 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี
- 4.3 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพ
- 4.4 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน
- 4.5 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคม

การสัมผัสสิ่งคุกคามในสิ่งแวดล้อมการทำงานพนักงานหญิงตั้งครรภ์ แต่ละคนจะสัมผัสสิ่งคุกคามแตกต่างกันไปตามประเภทของกิจการโรงงาน ตามสภาพงาน ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่งาน ลักษณะงาน ช่วงเวลาการทำงาน ระยะเวลาการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ และการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน เป็นการประเมินการสัมผัส ด้วยตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เป็นการรับรู้ เป็นความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยินและบอกได้ถึง การสัมผัสสิ่งหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วยจากการทำงานในแต่ละงานซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพได้ และแบ่งการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน เป็นรายด้าน 5 ด้าน ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน และด้านจิตวิทยาสังคม เมื่อพนักงานตั้งครรภ์ และมีการแจ้งการตั้งครรภ์กับฝ่ายบุคคลของโรงงาน พนักงานจะได้รับการปรับเปลี่ยนงาน เพื่อลด หรือขจัดสิ่งคุกคามออกไปตามแนวทางของโรงงานในทันที

4.1 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพ (Physical Exposure)

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์สะท้อนออกมาประกอบไปด้วย เรื่องของเสียงรบกวน เสียงดัง ฝุ่น ความร้อน แสงสว่าง ในสิ่งแวดล้อมการทำงาน

เสียง โดยทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานพบได้มากที่สุดในเรื่องของเสียง เสียงสามารถแบ่งออกได้เป็น

เสียงรบกวน ซึ่งจะหมายถึงเสียงที่ดังไม่มากแต่ดังพอรำคาญ ดังเรื่อยๆ ดังเกือบตลอดเวลา การทำงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์ส่วนมากมีการสัมผัสเสียงรบกวนได้ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซไยอิน ในสภาวะที่มีการรีบเร่งงาน พนักงานต้องการผลิตชิ้นงานให้ได้จำนวนมากซึ่งจะส่งผลถึงค่าตอบแทนที่ได้รับ ในแผนงานที่ต้องใช้เครื่องจักรในการผลิตชิ้นงาน การเร่งเหยียบจักรเย็บผ้าหลายๆ จักรพร้อมๆ กันด้วยความเร็วทำให้เกิดเสียง ซึ่งพนักงานคิดว่าเป็นเพียงเสียงรบกวน ในบางครั้งในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซไยอิน พนักงานบางคนสัมผัสเสียงรบกวนจากการสร้างสภาพแวดล้อมให้ผ่อนคลายของโรงงาน ในขณะที่โรงงานมีเจตนาต้องการที่จะสร้างความเพลิดเพลินโดยการเปิดเสียงเพลงตามสายให้พนักงานฟัง การเปิดเพลงให้พนักงานฟัง เพลงที่เปิดมีหลากหลาย บางครั้งพนักงานหญิงตั้งครรภ์ไม่ชื่นชอบเนื่องจากทัศนคติ ความชอบส่วนบุคคล ทำให้เสียงเพลงกลายเป็นเสียงรบกวนของพนักงานในกลุ่มที่ไม่ชอบแนวเพลงนั้นๆ

เสียงดัง หมายถึง เสียงที่ดังมากๆ อาจดังเป็นจังหวะ หรือเสียงดังเป็นช่วง สำหรับการสัมผัสเสียงดัง พบได้ในจุดที่มีเครื่องจักรที่ใช้ในกระบวนการผลิตชิ้นงานแต่ละจุด จุดเครื่องเจีย เครื่องตัด เครื่องฉีดล้าง อาจเป็นเสียงจากจุดหน้างานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เองหรือเสียงจากจุดข้างเคียงของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ในโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์ และอะไหล่ยานยนต์ จากสภาพโดยทั่วไปของโรงงานที่มีวางเรียงรายอยู่ทั่วไปในแผนกผลิต จุดเครื่องเจีย เครื่องตัด เครื่องฉีดล้าง

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพในเรื่องของเสียงพบได้ในเกือบทุกโรงงาน การสัมผัสแปรเปลี่ยนไปตามความคิด ทัศนคติ การรับรู้ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เสียงดังก่อความรำคาญ เสียงรบกวนในพนักงานหญิงตั้งครรภ์บางคนอาจเป็นเสียงที่ชื่นชอบของพนักงานหญิงตั้งครรภ์บางคน

“ เสียงดังรบกวนเป็นบางครั้ง จากเพลง บางทีเปิดเพลงเสียงดัง จะมีคนโทรไปบอกฝ่ายบุคคลให้เบาบางที่ก็ใช้ชาวด์เบาอุดหูฟังเพลงที่ตัวเองชอบ ถ้ามีคนเหมางาน ทำงานหลายๆ งานเร่งเหยียบจักรแรงเสียงก็ดัง ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

“ ก็มีเสียงดังรำคาญบ้างเวลาจักรใหญ่เหยียบมากๆ เร่งงาน ต่างคนต่างเร่งงานต่างเหยียบก็ปั่นเอาบ้าง แล้วยังไม่มีที่อุดหูให้ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

“ เสียงดังจากเครื่องจักร จากเครื่องที่เป่างาน เป็นเครื่องเป่าลม แต่ก็ใส่ที่อุดหูตลอดไม่ได้ ถอด ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

ฝุ่น การสัมผัสสิ่งคุกคามรองลงมาเป็นการสัมผัสในเรื่องของการสัมผัสฝุ่น ฝุ่นในที่นี้คือ ฝุ่นที่มาจากลมพัดพาเข้ามา ฝุ่นจะพบได้ในโรงงานที่เป็นลักษณะโรงงานแบบเปิด มีประตูหน้าต่าง สามารถเปิดโล่งได้ โรงงานที่เป็นโกดัง มีชั้นสำหรับวางเก็บสินค้ามากมายหลายชั้น มีการวางสินค้าเป็นชั้นๆ ฝุ่นที่สัมผัสมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายในที่มีลมพัดพา ฝุ่นดินจากลมพัดพาฝุ่นเข้ามาและตกลงบนชั้นที่มีสินค้าและผลิตภัณฑ์วางอยู่เป็นจำนวนมาก พบได้ในโรงงานประกอบกิจการผลิต ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีใช้ปุ๋ย และอีกส่วนฝุ่นมาจากสภาพแวดล้อมในโรงงานเอง ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ต่างๆ และในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีใช้ใยหิน พบฝุ่นได้มากจากการเทผ้าออกจากถุง ฝุ่นของเศษด้าย ฝุ่นผ้า

“ มีลักษณะเป็นโกดัง บรรจุภัณฑ์ จะมีของมากของที่อยู่บนชั้นจะมีฝุ่นมาก ฝุ่นเยอะมากสัมผัสตลอด ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่9)

ความร้อน นอกจากการสัมผัสสิ่งคุกคามในเรื่องของเสียงและฝุ่นแล้ว พนักงานหญิงตั้งครรภ์ยังมีการสัมผัสความร้อน แหล่งของความร้อนในโรงงาน ในสภาพการทำงานมาจาก 2 แหล่ง แหล่งความร้อนจากสภาพอากาศทั่วไป และแหล่งความร้อนจากการเดินเครื่องจักรในโรงงาน

ความร้อนจากสภาพอากาศ โดยทั่วไปที่ส่งผลต่อความรู้สึกของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ พบได้ในพนักงานที่นั่งทำงานในโรงงานประกอบกิจการ ผลิต ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีใช้ปุ๋ย โรงงานประกอบกิจการสิ่งทอด้ายหรือเส้นใยที่มีใช้ใยหิน โรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ โรงงานซึ่งมีลักษณะเป็นโกดังขนาดใหญ่ ปิดมิดชิดทุกด้าน มีช่องให้ลมเข้าได้บ้าง แม้ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอด้ายหรือเส้นใยที่มีใช้ใยหิน มีพัดลมติดตั้งเป็นจุดๆ แต่ไม่ทั่วถึง โรงงานผลิตชิ้นส่วนประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในบางโรงงานมีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ หรือในบางโรงงานมีการปูแผ่นกันความร้อนที่ฝ้าเพดาน แต่ไม่เพียงพอในสภาพโดยรวมปัญหาด้านความร้อนยังไม่หมดไปทำให้มีอากาศร้อนบ้างในบางจุด โดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะรู้สึกร้อนมากกว่าพนักงานทั่วไป เนื่องจากสภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป จากอายุครรภ์ที่มากขึ้น ขนาดครรภ์ที่ใหญ่ขึ้น

ความร้อนจากการเดินเครื่องจักรในโรงงาน พบได้ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ ความร้อนมาจากการเดินเครื่องจักรเพื่อการผลิตชิ้นงานที่มีวางอยู่เรียงรายทั่วไปในโรงงานที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตชิ้นงาน การเดินเครื่องเพื่อการผลิตชิ้นงานตลอดเวลา ก่อให้เกิดความร้อนจากการเผาไหม้ จากสภาพร่างกายที่เปลี่ยนไปมีทารกในครรภ์ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ อาจมีผลทำให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์รู้สึกอึดอัด ไม่สบายตัว ร้อนได้มากกว่าพนักงานทั่วไป ยิ่งขนาดอายุครรภ์ที่มากขึ้น จะส่งผลต่อความรู้สึกของความไม่สบายตัวได้มากขึ้น

“ เป็นห้องพัดลม พัดลมห่างๆ กัน เป็นโกดังร้อนมาก พัดลมไม่ถึงเรา ต้องเดินเข้าห้องน้ำ ล้างหน้าบ่อยๆ เอา ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

แสง นอกจากนี้การสัมผัสสิ่งคุกคามเรื่องแสง พบได้ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซไยหีน เป็นโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่ต้องใช้ความละเอียดของชิ้นงาน ต้องมีการใช้แสงช่วยในการผลิตชิ้นงาน โรงงานจะมีการติดตั้งไฟไว้ที่โต๊ะทำงานของพนักงานทุกคน พนักงานจะมีการสัมผัสในเรื่องของการได้รับแสงที่จ่มาก จากที่ต้องเปิดไฟคอมที่โต๊ะในขณะที่ผลิตชิ้นงาน ซึ่งในบางจุดพนักงานจะไม่เปิดไฟในขณะที่ทำงาน เนื่องจากการเปิดไฟส่งผลกระทบต่อได้รับความร้อนจากแสงไฟคอม จึงทำให้มีการเปิดปิดไฟตามเงื่อนไขของสภาวะหลายๆ อย่าง เช่น เปิดไฟคอมเมื่อมีการตรวจเยี่ยมของโรงงาน เปิดไฟคอมเมื่อต้องเย็บผ้าที่มีสีผ้าและสีด้ายเป็นสีเดียวกันต้องใช้การเพ่งสายตามาก

“ เวลาเย็บผ้ายาก จะมีไฟคอมหน้าจักรให้ทุกโต๊ะ เปิดกันมากๆ ก็ร้อน แต่โรงงานจะเน้นให้เปิดไฟคอม เพราะกลัวงานไม่ตรง ตะเข็บไม่สวย บางคนก็เปิด บางคนก็ไม่เปิด เค้าแผลอกก็ปิดอาศัยไฟโต๊ะเพื่อน แต่คนท้องก็เย็บแค่ 4 เดือนเท่านั้น ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

โดยสรุปการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพ มีการสัมผัสสิ่งคุกคามได้ทั้งจากสิ่งแวดล้อมหน้างานจุดที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงาน และการสัมผัสสิ่งคุกคามจากสิ่งแวดล้อมข้างเคียงในจุดหน้างานของเพื่อนพนักงานซึ่งอาจส่งผลถึงกันได้ ประเภทของการสัมผัสสิ่งคุกคามเสียงรบกวนพบได้ในประเภทโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซไยหีน เสียงดังพบได้ในประเภทโรงงานกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ ผู้พบได้ทั่วไปเกือบทุกประเภทโรงงาน จะเป็นลักษณะของโรงงานแบบเปิด มีประตูหน้าต่างสามารถเปิดโล่งได้ โรงงานที่เป็นโกดัง มีชั้นสำหรับวางเก็บสินค้ามากมายหลายชั้น ผู้สัมผัสมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายในที่มีลมพัดพาเข้ามา ในเรื่องของความร้อนจากสภาพอากาศ พบได้ในโรงงานซึ่งมีลักษณะเป็นโกดังขนาดใหญ่ ปิดมิดชิดทุกด้าน ความร้อนจากการเดินเครื่องจักร พบได้ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ต่างๆ และในเรื่องของการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านแสงจําพบน้อย พบได้บ้างแต่ไม่มากนักในโรงงานประเภทโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซไยหีน

4.2 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี (Chemical Exposure)

จากการศึกษา พบการสัมผัสสารเคมีในรูปของ ฝุ่น ของเหลวและก๊าซ ส่วนมากมีการสัมผัสสารเคมีในรูปของฝุ่น

ฝุ่นสารเคมี พบได้ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ต่างๆ เป็นฝุ่นอนุภาคนิยม มาจากการใช้ตะไบตัดแต่งชิ้นงานที่เป็น

ส่วนเกินเป็นฝุ่นขึ้นไม่เล็กมาก ฝุ่นจากการเจียชิ้นส่วนของงานเพื่อการตกแต่งชิ้นงานให้ได้รูปเป็นฝุ่นละเอียด

สารเคมีในรูปของเหลวและก๊าซ การสัมผัสสารเคมีในรูปของเหลวที่ใช้ขัดชิ้นงาน ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วน ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โดยทั่วไปมีการสัมผัสสารเคมีในลักษณะที่สารเคมีปนเปื้อนมากับชิ้นงาน การใช้สารเคมีน้ำยาทำความสะอาดชิ้นงานก่อนผลิตชิ้นงาน ในกระบวนการขั้นต่อไป การสัมผัสแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำความสะอาดมือก่อนปฏิบัติงาน โรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ มีการใช้สารเคมีในการหล่อลื่นเครื่องจักรในการผลิตชิ้นงาน หรือในโรงงานที่มีกระบวนการของการใช้สารเคมีที่เป็นของเหลวชุบชิ้นงาน ทำให้มีคราบน้ำมันติดชิ้นงาน หรือสารเคมีที่เป็นของเหลวหกที่พื้นบริเวณที่ต้องยืนทำงานทำให้มีการสัมผัสได้ โรงงานประกอบกิจการผลิต ผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีใช้ปุ๋ย สัมผัสสารเคมีในรูปของเหลวที่ใช้ในกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ การบรรจุผลิตภัณฑ์ลงขวดที่เป็นของเหลว การปิดฝาขวดผลิตภัณฑ์ซึ่งมีโอกาสหกหรือกระเด็นใส่ โรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยที่มีโซ่ใยหิน สัมผัสสารเคมีที่ปนเปื้อนมากับชิ้นงาน เป็นดีที่ใช้ย้อมผ้าจะรู้สึกสัมผัสเหนียวๆ ติดมือในขณะที่จับผ้า ในขณะที่เดียวกันพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานจะมีการรับสัมผัสไอระเหยของสารเคมีนั้นๆ ได้โดยการสัมผัสกลิ่น

“ น้ำยาไอทีแอล เป็นน้ำสารเคมี ใช้ขัดชิ้นงาน เวลาสูดดมเข้าไป มีกลิ่น แสบจมูก ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่9)

“ ก็มีเรื่องสารเคมี ตอนทำงานบางที่มีเหนียวๆ ติดมือจากผ้า เพราะผ้ามีหลายสีจะเหนียวเหนอะมือ แต่โรงงานมีสบู่เหลวให้ล้างมือตลอดแอลกอฮอล์ให้เช็ดถุงมือทุกครั้ง ก่อนจะทำงาน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

“ ทำหน้าที่ชุบชิ้นงานในอ่างน้ำมันกันสนิม โดยสวมถุงมือและเอาชิ้นงานลงไปจุ่มทำอย่างนี้มาตลอด” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีโอกาสสัมผัสได้ตามลักษณะการทำงาน การใช้สารเคมีเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต การสัมผัสสารเคมีในกระบวนการจัดเก็บ สัมผัสสารเคมีที่รอผลิตชิ้นงาน หรือสารเคมีที่ออกมาจากกระบวนการผลิต การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี พบได้ทั่วไปในโรงงานเกือบทุกประเภทโรงงาน

4.3 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพ (Biological Exposure)

ในการศึกษาครั้งนี้พบได้ไม่มากนัก เป็นการสัมผัสแหล่งเชื้อโรคในสิ่งแวดล้อมการทำงานเข้าสู่ร่างกาย อาจผ่านทางระบบผิวหนัง ระบบหายใจ จากการสัมผัสบริเวณที่เป็นแหล่งโรคที่มีที่เปียกชื้นและ มีสัตว์หรือแมลงนำโรค หนู แมลงสาบ บริเวณที่มีสิ่งเน่าเสีย น้ำขังและ การสัมผัสสิ่ง

คุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพ พบได้ในโรงงานที่มีการผลิตอาหารแปรรูป การผลิตชิ้นส่วนอาหารแช่แข็งที่ต้องมีกระบวนการทำงานในเรื่องของการล้างทำความสะอาดวัตถุดิบ การตัดแต่งชิ้นส่วนอาหาร โดยทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานในพื้นที่หน้างาน พื้นที่เปียกชื้นและจากน้ำที่อาจก่อให้เกิด มือ เท้าเปื่อย เกิดเชื้อรา ส่วนในสภาพอื่นๆ ของสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ เช่น สภาพความสะอาดโดยทั่วไป สัตว์หรือแมลงนำโรคในสิ่งแวดล้อมการทำงานพบได้ในโรงงานแบบเปิด ที่มีลักษณะเป็นโกดังขนาดใหญ่ มีชั้นวางวัตถุดิบ วางสินค้าที่รอผลิต หรือวางสินค้าที่รอบรรจุอยู่เป็นจำนวนมาก ในมุมที่เป็นที่อับ ที่มีดส่งผลให้มีสัตว์หรือแมลงนำโรค หนู แมลงสาบนำโรคได้

“ มีพวกหนูบ้าง แมลงสาบบ้างวิ่งตามพื้น ตามซอกที่มีชั้นเก็บของ มีบ้างแต่ไม่มาก ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่8)

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพในการศึกษาคั้งนี้ พบได้น้อยเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่พบปัจจัยเสี่ยงด้านนี้มีเฉพาะในโรงงานผลิตอาหารแปรรูปเท่านั้น

4.4 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน (Injury and Ergonomic Exposure)

เป็นการสัมผัสกับสภาพการทำงานในด้านท่าทางการทำงาน การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การยกของ หรือการเกิดการบาดเจ็บจากการทำงาน

สภาพงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสได้จากท่าทางการทำงานที่ทำเป็นประจำ การผลิตชิ้นงานเป็นเวลานานตลอดระยะเวลาการทำงาน ท่าทางการทำงานที่ทำซ้ำๆ ท่าทางการทำงานที่ยืนนาน การทำงานอย่างรีบเร่ง การใช้แรงในการทำงาน การยกของหนัก ที่ส่งผลกระทบต่อความสะดวกสบายหรือ ความเมื่อยล้าของร่างกาย ปัจจัยหนึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านนี้เนื่องจากหญิงตั้งครรภ์มีขนาดของร่างกายที่ใหญ่ขึ้น น้ำหนักมากขึ้น มีการเคลื่อนไหวร่างกายที่ช้าลง

การเกิดอุบัติเหตุ พบได้จากสภาพโดยทั่วไปของโรงงาน ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้ายหรือเส้นใยที่มีใช้ใยหิน มีลักษณะของการจัดวาง การใช้พื้นที่ในการทำงานอย่างหนาแน่น มีลักษณะของคนและเครื่องจักรอยู่รวมกันโดยจัดเป็นแถวตลอดทุกพื้นที่ โดยแบ่งพื้นที่ว่างของช่องทางเดินไว้ไม่มากนัก ทำให้อาจเกิดการชน หรือการกระแทกได้หากเดินโดยรีบเร่งหรือเดินไม่ระมัดระวัง โดยเฉพาะในพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ครรภ์มีขนาดใหญ่ ลักษณะการเดินไม่คล่องตัว อาจเกิดการชนการกระแทกได้ง่ายกว่าพนักงานทั่วไป การเกิดอุบัติเหตุจากการใช้ของมีคมเป็นเครื่องมือในการผลิตชิ้นงาน การเกิดอุบัติเหตุกรรไกรตกละเท้า เข็มตำมือ ในขณะที่ทำงาน ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ ในจุดงานที่ต้องมีการฉีดล้างชิ้นงาน ทำให้อาจมีน้ำหกมีพื้นที่เปียกชื้นและที่เสี่ยงต่อการลื่นล้มในหน้างานได้ ในบางครั้ง การเกิดอุบัติเหตุเกิดจากการรีบเร่งในการผลิตชิ้นงานให้ได้ทันเวลา ให้ได้ตามเป้าหมายงานของพนักงานเอง เพื่อให้ได้ค่าตอบแทนที่มากพอ ทำให้เกิดความพลอเรือ หรืออาจเกิดจากความอ่อนล้า

ของร่างกายจากการทำงานหนัก จากสภาพร่างกายที่ไม่พร้อม โดยเฉพาะในพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการของการแพ้ท้อง มีการอาการอ่อนเพลียเดิมอยู่แล้ว

“ ก็เคยเกือบโดนรถเข็นกล่องชน กล่องมันสูง ที่มันแคบมองไม่เห็น เข็นมาเร็วมาก เราก็เดินไป ทำงานคนก็ร้องให้ระวังคนท้อง รถเลยหยุดทัน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

“ คำก็มีการดูแลเบื้องต้น ตอนยังไม่แจ้งว่าท้องต้องเหยียบจักร จักรก็มีการป้องกัน แต่ก็กันอะไรไม่ได้ แล้วก็ผ้าปิดจมูก เราเย็บไป เพื่อเราผลอ เราด่วนๆ มือหลักผ้าเข้าไปตอนช่วง 2 เดือน เคยโดนเข็มตำนิ้ว การ์ดมันสูง กันมือไม่ได้ เร่งวงเราเร่งงานเลยเข็มตำนิ้ว ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

“ ก็ระวังเรื่องการเดิน การลุก การนั่ง เพราะว่าในแถวผลิตมีจักรวางมาก มีทางเดินแคบๆ พอเดินได้ คนท้องต้องระวัง บางทีก็มีรถเข็นผ้าสวนมาเกือบชนก็ร้องกันอะอะอะ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

“ พี่จะแฉะ เพราะหน้างานมีน้ำมันจะกระเด็นเวลายกเวลาเท มีบ้างหกบ้าง ต้องหาถังกระดาษเก่าๆ มารอง ป้องกันการลื่น หมาเอง ต้องเดินระวัง ตอนที่ไม่ต้องต้องยกถายน้ำมันเอง พอท้องก็ให้ผู้ชายยกให้ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

โดยสรุปในสภาพของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงานในพนักงานทั่วไปอาจไม่เกิดปัญหามากนัก แต่ในพนักงานหญิงตั้งครรภ์อาจเป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากการมีสภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป มีอาการของความอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย เวียนศีรษะ การมีขนาดร่างกายที่ใหญ่ขึ้น การมีความคล่องตัวที่น้อยลง อาจเพิ่มความเป็นปัจจัยเสี่ยงมากขึ้น

4.5 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Exposure)

เป็นการสัมผัสสภาพแวดล้อมการทำงานในเรื่องของ อารมณ์ สังคม ความรู้สึก บรรยากาศ สัมพันธภาพ ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความเครียด ความยินดี ความสุขในการทำงาน การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคมพนักงานหญิงตั้งครรภ์สะท้อนการสัมผัสสิ่งคุกคาม แบ่งได้เป็น 3 ด้าน

ภาระงาน ในเรื่องของภาระงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีความเครียดกับหน้าที่ความรับผิดชอบในงานที่ต้องทำให้สำเร็จและทันตามกำหนดเวลา ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้ายหรือเส้นใยที่มีใยหิน เข้าเริ่มงานพนักงานหญิงตั้งครรภ์จะได้รับงานเพื่อมาทำให้เสร็จตามเป้าหมายงาน ถ้างานยาก งานที่ต้องใช้ความละเอียด ความพยายามในการทำงานจะเพิ่มความเครียดได้ ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ พนักงานจะ

ได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนชิ้นของงานที่ทำสำเร็จและการทำงานให้ได้จำนวนชิ้นงานที่มากจะส่งผลในเรื่องของค่าตอบแทนในแต่ละวัน ทำให้มีความรีบเร่ง และเกิดความเครียดในการทำงาน

สัมพันธภาพ เรื่องของสัมพันธภาพในที่ทำงาน สัมพันธภาพกับหัวหน้างาน สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ในบรรยากาศการทำงานพบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์บางส่วนไม่ได้รู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีค่าในเรื่องของ อารมณ์ ความรู้สึก บรรยากาศ หรือสัมพันธภาพ ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ แต่กลับพบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีความวิตกกังวลในเรื่องของข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับหัวหน้างาน หรือข้อขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน โดยทั่วไปพบได้ทุกประเภทโรงงาน ทุกลักษณะงาน

“ธรรมดาที่มีบ้างที่ขัดแย้งกัน จำค่าอยู่บ้างเวลาจักรใหญ่เหยียบมาก ๆ เรงงาน ก็บ่นเอา ไม่มีที่อุดหนุนให้ เถียงกัน ทะเลาะกันบ้างแต่ก็ไม่มาก พูดไม่ดีกัน ต่างคนต่างไป ก็เดินหนี วันใหม่ก็หาย” (หญิงตั้งครรภ์คนที่ 6)

ความวิตกกังวล จะพบได้ว่าในหลายครั้งความรู้สึกของความวิตกกังวลที่ส่งผลต่อจิตใจพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ในบางครั้งไม่ทันได้คำนึงถึงปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวลนั้น ปัจจัยที่เกิดจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านอื่น ในเรื่องของเสียงรบกวน เสียงดัง ฝุ่น ความร้อน แสงสว่าง สารเคมี ที่เป็ยกขึ้นแฉะ มีสัตว์หรือแมลงนำโรค หนู แมลงสาบ บริเวณที่มีสิ่งนำเสีย น้ำขัง ท่าทางการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุ ภาระงานหรือสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ บางครั้งอาจไม่ได้สัมผัสสิ่งคุกคามมากนักแต่ส่งผลต่อเนื่อง เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้น

“ ไซ้ต้องทำงานตามใบสั่ง แต่ละเช้าต้องรีบไปงาน งานต้องทำตามเป้าให้ได้ จะมีหัวหน้างานมาเช็ค บางครั้งงานยากก็ต้องเร่งมือ ยิ่งถ้าผ้าสีต่างๆ จะเย็บยาก ต้องเพ่งสายตา กังวล เครียด ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่ 7)

การสัมผัสสภาพแวดล้อมการทำงานในเรื่องของ อารมณ์ สังคม ความรู้สึก บรรยากาศ และสัมพันธภาพ สามารถพบได้ทั่วไปในสภาพการทำงาน บางครั้งจากสภาพของการตั้งครรภ์ การมีฮอร์โมนในร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป อาจส่งผลให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างไปจากพนักงานทั่วไป อาจรู้สึกหงุดหงิด น้อยใจได้ง่ายกว่าพนักงานทั่วไป หรือรู้สึกเป็นกังวลในเรื่องเนื้อหาของการทำงานที่จำกัดบางอย่างของตนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นลักษณะของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ พนักงานหญิงตั้งครรภ์แต่ละคนจะมีการสัมผัสสิ่งคุกคามที่แตกต่างกันไป ตามสภาพงาน ลักษณะงาน ประเภทโรงงาน ซึ่งเมื่อหญิงตั้งครรภ์ได้แสดงให้เห็นว่ามีการสัมผัสสิ่งคุกคามอะไรบ้างแล้ว และต่อไปนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ต่อไป

5. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ผู้วิจัยจะนำเสนอเพื่อให้สอดคล้องกับการสัมผัสสิ่งคุกคาม โดยแบ่งพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เป็นรายด้าน 5 ด้าน

5.1 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ

5.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี

5.3 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ

5.4 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน

5.5 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม

พฤติกรรมการป้องกันตนเองในการวิจัยนี้ เป็นพฤติกรรมที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเอง จากสภาพหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย เป็นพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ เป็นความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ การสนใจ รวมทั้งการกระทำ การปฏิบัติ ที่สามารถสังเกตเห็นและได้ยิน

5.1 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ

เป็นพฤติกรรมการป้องกันตนเองในเรื่องของการสัมผัสเสียงรบกวน เสียงดัง ฝุ่น ความร้อน แสงสว่าง ในสิ่งแวดล้อมการทำงาน โดยทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานพบได้มากที่สุดในเรื่องของการสัมผัสเสียง

การป้องกันเสียง การสัมผัสเสียงสามารถแบ่งออกได้เป็น เสียงรบกวนและเสียงดัง การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพในเรื่องของเสียงพบได้ในเกือบทุกโรงงาน ในโรงงานที่มีชุดให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ใส่ก่อนเข้าทำงาน มีชุดฟอร์ม หมวก ที่ปิดปาก ถุงมือ รองเท้า จะมีอุปกรณ์ใส่ป้องกันเสียงให้ โรงงานบังคับให้พนักงานใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตลอดเวลา และใส่ทุกคน จากข้อค้นพบในโรงงานที่มีเสียงดังจะมีบางโรงงานเท่านั้นที่มีการแจกอุปกรณ์ใส่ป้องกันเสียงให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ใส่ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่สัมผัสเสียงดัง มีความตระหนักจะใส่อุปกรณ์ป้องกันเสียงตลอดเวลาการทำงาน ในพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีการรับรู้ว่ามีเสียงดังเพียงเล็กน้อย เพียงรำคาญก็จะมีไม่ใส่อุปกรณ์ใส่ป้องกันเสียง หรือใส่อุปกรณ์ใส่ป้องกันเสียง บางครั้ง ใส่บ้างไม่ใส่บ้าง ในขณะที่บางโรงงานเป็นการขอความร่วมมือกับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ในการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ไม่ออกเป็นกฎระเบียบเคร่งครัด ทำให้พบว่าการป้องกันเสียงดังบางครั้งพนักงานหญิงตั้งครรภ์ไม่ใส่อุปกรณ์ใส่ป้องกันเสียงแต่ใช้วิธีการใส่หูฟังซาวนด์เบทท์ฟังเพลงที่ตนเองชอบแทน ในขณะที่บางโรงงานพนักงานหญิงตั้งครรภ์คิดว่าตนเองสัมผัสเสียงดังแต่ไม่มีอุปกรณ์ใส่ป้องกันเสียงแจกให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ จนทำให้บางครั้งพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสเสียงจนเป็นความเคยชิน

“ เสียงดังรบกวนเป็นบางครั้งจากเพลง บางทีเปิดเพลงเสียงดัง จะมีคนโทรไปบอกฝ่ายบุคคลให้เบาบางทีก็ใช้ซาวน์เบาที่อุดหูฟังเพลงที่ตัวเองชอบ ถ้ามีคนเหมางาน ทำงานหลายๆ งานเร่งเหยียบจักรแรงเสียงก็ดัง ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

การป้องกันฝุ่น การสัมผัสร่องลงมาเป็นการสัมผัสในเรื่องของฝุ่น ฝุ่นจะพบได้ในพื้นที่หน้างาน ในกระบวนการทำงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการป้องกันตนเอง โดยส่วนมากจะใส่ผ้าปิดจมูก หรือบางคนใส่เสื้อแขนยาวป้องกันฝุ่น ใส่หมวกคลุมผม นอกจากนี้ในจุดที่มีฝุ่นมากพนักงานบางคนในช่วงที่ไม่เร่งงานหรือช่วงเวลาพักเบรก พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะใช้ช่วงเวลานี้ในแต่ละวันทำความสะอาดพื้นที่บริเวณหน้างาน ใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดฝุ่นบนโต๊ะที่ทำงานบริเวณที่ตนเองอยู่ บางคนใช้ไม้กวาดปัดกวาดพื้นบริเวณที่มีฝุ่น โดยทำร่วมกับเพื่อนๆ ในแถวผลิตเดียวกัน

“ ก็ทำ 5ส ทำกันบ่อยมาก ว่างก็ทำ ช่วงพักช่วงเบรก บางทีก็ทำทั้งวันตลอดวัน ช่วยกันกวาด ช่วยกันปัดหรือไม้ก็เอาผ้าชุบน้ำมาเช็ดบริเวณที่ทำงาน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่5)

การป้องกันความร้อน การสัมผัสความร้อน แหล่งของความร้อนในโรงงาน ในสภาพการทำงานมาจาก 2 แหล่ง แหล่งความร้อนจากสภาพอากาศทั่วไปและแหล่งความร้อนจากการเดินเครื่องจักรในโรงงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์ใช้วิธีการลุกเข้าห้องน้ำเพื่อล้างหน้า ล้างแขนเป็นการผ่อนคลายความร้อน ในขณะที่ตั้งครรภ์พนักงานหญิงตั้งครรภ์สามารถลุกเข้าห้องน้ำได้ตลอดไม่จำกัดเวลา แตกต่างจากพนักงานทั่วไป ในบางประเภทกิจการโรงงาน บางจุดงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์ใช้วิธีไม่เข้าใกล้จุดที่มีแหล่งความร้อน พยายามหลีกเลี่ยงแหล่งความร้อน หรือการผ่อนคลายความร้อนด้วยการเปิดพัดลม การนั่งอยู่ใกล้หน้าต่างที่มีลมพัดผ่าน มีช่องลมให้ลมเข้าได้บ้าง โรงงานประกอบกิจการสิ่งทอด้วยหรือเส้นใยที่มีไยหีน มีพัดลมติดตั้งเป็นจุดๆ แต่ไม่ทั่วถึง โรงงานผลิตชิ้นส่วนประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์บางโรงงานมีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ หรือในบางโรงงานมีการปูแผ่นกันความร้อนที่ฝ้าเพดาน แต่ไม่เพียงพอในสภาพโดยรวมทำให้มีอากาศร้อนบ้างในบางจุด โดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อน

“ มีแอร์แต่ก็ไม่ได้เย็นทั่วถึง คนท้องก็จะร้อนกว่าปกติ เดินไปห้องน้ำล้างหน้าบ่อยๆ เอาเดินไปใกล้หน้าต่างมีลมพัด พอลายร้อนบ้าง ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่8)

การป้องกันแสง การสัมผัสสิ่งคุกคามเรื่องแสง แสงจ้าพบได้ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้วย หรือเส้นใยที่มีไยหีน เป็นโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่ต้องใช้ความละเอียดของชิ้นงาน ต้องมีการใช้แสงช่วยในการผลิตชิ้นงาน โรงงานจะมีการติดตั้งโคมไฟไว้ที่โต๊ะทำงานของพนักงานทุกคน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการสัมผัสในเรื่องของการได้รับแสงที่จ้ามาก จากที่ต้องเปิดไฟโคมที่โต๊ะในขณะที่ผลิตชิ้นงาน ซึ่งในบางจุดพนักงานหญิงตั้งครรภ์ป้องกันตนเองโดยจะไม่เปิดไฟในขณะที่ทำงาน

เนื่องจากการเปิดไฟส่งผลกระทบลึงถึงการได้รับความร้อนจากแสงไฟโคม จึงทำให้มีการเปิดปิดไฟตามเงื่อนไขของสภาวะหลายๆ อย่าง เช่น เปิดไฟโคมเมื่อมีการตรวจเยี่ยมของโรงงาน เปิดไฟโคมเมื่อต้องเย็บผ้าที่มีสีผ้าและสีด้ายเป็นสีเดียวกันต้องใช้การฟุ้งสายตามาก พนักงานบางคนอาศัยใช้แสงไฟจากโต๊ะเพื่อนข้างๆ พนักงานในบางโรงงาน บางจุดงานใช้วิธีการใส่แว่นเพื่อลดแสงจ้า การใช้กระดาษบังแสงจ้า

“ เวลาเย็บผ้ายากจะมีไฟโคมหน้าจักรให้ทุกโต๊ะ เปิดกันมากๆ ก็ร้อน แสงจ้ามาก แต่โรงงานจะเน้นให้เปิดไฟโคม เพราะกล้งงานไม่ตรง ตะเข็บไม่สวย บางคนก็เปิด บางคนก็ไม่เปิด เค้าผลอกก็ปิด อาศัยไฟโต๊ะเพื่อน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า พนักงานมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองด้านกายภาพแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ใช้วิธีการใส่อุปกรณ์การป้องกันตนเอง และอีกกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์เลือกที่จะหลีกเลี่ยงไม่เข้าใกล้สิ่งคุกคามนั้นด้วยวิธีของตนเอง

5.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี

เป็นพฤติกรรมป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์จากการสัมผัสสารเคมีในรูปแบบต่างๆ ฝุ่น ของเหลว ก๊าซ ในสิ่งแวดล้อมการทำงาน ที่รับสัมผัสได้ในกระบวนการผลิต การเก็บหรือการรอผลผลิตของชิ้นงาน การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมี พบได้ทั่วไปในโรงงานเกือบทุกประเภทโรงงาน โดยทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านเคมีพบได้มากที่สุดในรูปแบบฝุ่น

การป้องกันฝุ่นสารเคมี ฝุ่นพบได้ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ ฝุ่นมาจากการตัด การเจียชิ้นส่วนของงานที่เป็นของแข็งเป็นฝุ่นอนุภาคนิยม พนักงานหญิงตั้งครรภ์ป้องกันตนเองโดยการใส่หมวกคลุมผม ใส่แว่นตาเพื่อป้องกันการกระเด็นเข้าตา ใส่ผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันการสูดฝุ่นที่ละเอียดเข้าทางลมหายใจ ใส่ปลอกแขนชนิดที่ทำจากผ้าเพื่อช่วยลดการสัมผัส และใส่ถุงมือผ้าเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุการบาดเจ็บ

การป้องกันสารเคมีในรูปของเหลว และก๊าซ โดยทั่วไปมีการสัมผัสสารเคมีในลักษณะที่สารเคมีปนเปื้อนมากับชิ้นงาน การใช้น้ำยาสารเคมีไอพีแอลทำความสะอาดชิ้นงานก่อนผลิตชิ้นงานในกระบวนการขั้นต่อไป พนักงานหญิงตั้งครรภ์ป้องกันตนเองโดยการใส่ถุงมือในขณะทำงาน และใส่ผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันกลิ่นระเหยซึ่งทำให้แสบจมูก โรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้ายหรือเส้นใยที่มีไซโยนิน สัมผัสสารเคมีที่ปนเปื้อนมากับชิ้นงาน เป็นสิ่งที่ใช้ย้อมผ้าจะรู้สึกสัมผัสเหนียวๆ ติดมือในขณะที่จับผ้า พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการใส่ผ้าปิดจมูกป้องกันกลิ่นระเหยซึ่งทำให้แสบจมูก ใส่ถุงมือเพื่อป้องกันการสัมผัสสารเคมีโดยตรงในบางครั้ง โรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ มีการใช้สารเคมีในการหล่อลื่นเครื่องจักรใน

การผลิตชิ้นงาน หรือในโรงงานที่มีกระบวนการของการใช้สารเคมีที่เป็นของเหลวชุบชิ้นงาน ทำให้มีคราบน้ำมันติดชิ้นงาน หรือสัมผัสสารเคมีที่เป็นของเหลวหกที่พื้นบริเวณที่ต้องยืนทำงานทำให้มีการสัมผัสได้ พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะใส่รองเท้าบูทป้องกัน ใส่ถุงมือป้องกัน แต่ในบางครั้งการใช้ถุงมือที่สั้น หรือถุงมือที่ปลายไม่รัดทำให้ยังมีการสัมผัสมาถึงส่วนที่ถุงมือไม่คลุม โรงงานประกอบกิจการผลิตผลิตภัณฑ์เคมี สารเคมี ซึ่งมีไซปุย สัมผัสสารเคมีในรูปของเหลวที่ใช้ในกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ การบรรจุผลิตภัณฑ์ลงขวดที่เป็นของเหลว การปิดฝาขวดผลิตภัณฑ์ซึ่งมีโอกาสหกหรือกระเด็นใส่ โดยมากพนักงานหญิงตั้งครรภ์ใช้วิธีใส่ถุงมือป้องกัน ใส่ผ้าปิดจมูกป้องกันกลิ่นไอระเหย

“ ก็มีแต่อาการแพ้ มือ แขน จะมีผื่นมาก คัน เมื่อก่อนยังไม่ท้องจะไปหาหมอฉีดยาแก้คัน พอท้องก็ทาแต่ยา มีไอน้ำมัน มันร้อนผื่นก็ขึ้น การป้องกันใส่ถุงมือก็ใส่ตลอด แต่ปลายมันไม่รัด ก็มีไอเข้าไปได้บ้าง ก็ร้อนแล้วก็เกา ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

“ ก็เดินหนี เวลาล้างตู้ แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่ตะกั่วแล้ว ใช้ดีบุกแทน เพราะลูกค้าไม่ให้เอาเข้าประเทศ เค้าก็เลยเปลี่ยน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่5)

“ ก็มีเรื่องสารเคมี ตอนทำงานบางที่มีเหนียวๆ ติดมือจากผ้า เพราะผ้ามีหลายสี เหนียว เหนอะมือแต่โรงงานมีสบู่เหลวให้ล้างมือตลอด ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่8)

5.3 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ

เป็นพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์จากการสัมผัสแหล่งเชื้อโรคในสิ่งแวดล้อมการทำงานเข้าสู่ร่างกาย ที่อาจผ่านทางระบบผิวหนัง ระบบหายใจ การสัมผัสบริเวณที่เป็นแหล่งโรค มีสัตว์หรือแมลงนำโรค หนู แมลงสาบ บริเวณที่มีน้ำขังเน่าเสีย การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านชีวภาพ พบได้ชัดในโรงงานที่มีการผลิตอาหารแปรรูปที่ต้องมีกระบวนการทำงานในเรื่องของการล้างทำความสะอาดวัตถุดิบ การตัดแต่งชิ้นส่วนอาหาร โดยทั่วไปพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานในพื้นที่หน้างาน พื้นที่เปียกชื้นและจากน้ำที่อาจก่อให้เกิด มือ เท้าเปื่อย เกิดเชื้อรา พนักงานหญิงตั้งครรภ์ในจุดนี้จะมีการป้องกันตนเองโดย ใส่หมวก ใส่ถุงมือ ใส่รองเท้าบูท ใส่ชุดกันเปื้อนเพื่อป้องกันการสัมผัสน้ำกระเด็น

“ พื้นจะแฉะ เพราะหน้างานมีน้ำมันจะกระเด็นเวลายกเวลาเท มีบ้างหกบ้าง ต้องหาล้าง กระดาษเก่าๆ มารอง ป้องกันการลื่น หามาเอง ต้องเดินระวัง ตอนที่ไม่ต้องต้องยกถ้ายน้ำมันเอง พอท้องก็ให้ผู้ชายยกให้ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

5.4 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน

เป็นพฤติกรรมการป้องกันตนเองในเรื่องของการสัมผัสจากสภาพการทำงาน ท่าทางการทำงาน การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การยกของ การจัดอุปกรณ์เครื่องมือ การเกิดการบาดเจ็บ การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน

จากสภาพงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสได้จากท่าทางการทำงานที่ทำเป็นประจำ การผลิตชิ้นงานเป็นเวลานานตลอดระยะเวลาการทำงาน ท่าทางการทำงานที่ทำซ้ำๆ พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการปฏิบัติป้องกันตนเองโดยการพัก การเปลี่ยนท่าทางการทำงาน การขยับท่าทางการทำงาน การนั่งทำงานแทนการยืนนาน การลดทำงานอย่างรีบเร่ง การหาพนักงานอื่นมาช่วยในงานที่ไม่สามารถทำเองได้ การให้เพื่อนพนักงานช่วยยกของหนักแทน พยายามหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีอันตราย บริเวณที่มีความเสี่ยง การไม่เข้าไปใกล้ในบริเวณที่มีเสียงดัง ไม่เข้าไปในบริเวณที่มีฝุ่นมาก มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเพื่อความปลอดภัยของตนเองและทารกในครรภ์

การเกิดอุบัติเหตุ พบได้จากสภาพโดยทั่วไปของโรงงาน ในโรงงานประกอบกิจการสิ่งทอ ด้ายหรือเส้นใยที่มีใช้ใยหิน มีลักษณะของการจัดวาง การใช้พื้นที่ในการทำงานอย่างหนาแน่น มีลักษณะของคนและเครื่องจักรอยู่รวมกันโดยจัดเป็นแถวตลอดทุกพื้นที่ โดยแบ่งพื้นที่ว่างของช่องทางเดินไว้ไม่มากนัก พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการปฏิบัติเพิ่มความระมัดระวังในการเดิน การระมัดระวังการชนหรือการกระแทกมากขึ้น การระมัดระวังการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้ของมีคมที่เป็นเครื่องมือในการผลิตชิ้นงาน การผูกกรรไกรไว้กับโต๊ะทำงานเพื่อป้องกันการตกใส่เท้า การเพิ่มความระมัดระวังเหยียบจักรให้ช้าลงเพื่อป้องกันเข็มตำมือในขณะที่ทำงาน ในโรงงานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ รถแทรกเตอร์และอะไหล่ยานยนต์ ในจุดงานที่ต้องมีการขีดล้างชิ้นงาน ทำให้อาจมีน้ำหกมีพื้นที่เปียกชื้นและที่เสี่ยงต่อการลื่นล้มในหน้างานได้ พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะใช้แผ่นกระดาษหนาๆ เป็นแผ่นกระดาษกล่องมาวางรองพื้นหน้างานเพื่อดูดซับน้ำป้องกันการลื่น การใส่รองเท้าบู๊ท

“ ตอนไม่ท้องเดินเช็ดถังแก๊ส เข้าไปในคลังสินค้า พอท้องไม่เดินมาก ไม่เข้าไปในคลังสินค้าเลย ดูแลตนเองมากขึ้น ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่10)

“ ก็ระวังเรื่องการเดิน การลุก การนั่ง เพราะว่าในฝ่ายผลิตมีจักรวางมาก มีทางเดินแคบๆ พอเดินได้คนท้องต้องระวัง บางทีก็มีรถเข็นผ้าสวนมาเกือบชนก็ร้องกันอะอะระวัง ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

“ ใช้เพื่อนช่วย ไม่ทำเอง ใช้เพื่อน เรียกหัวหน้า โรงงานบอกว่าถ้ามีปัญหาให้เรียกหัวหน้า หนูก็เรียกหัวหน้า พอเปลี่ยนหน้างานก็ไม่ต้องป้องกัน ไม่อันตราย ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

5.5 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคม

เป็นพฤติกรรมการป้องกันตนเองในเรื่องของอารมณ์ สังคม ความรู้สึก สัมพันธภาพ ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความเครียด ความยินดี ความสุขในการทำงาน การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านจิตวิทยาสังคมพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน แบ่งได้เป็น 3 ด้าน

ภาระงาน ในเรื่องของภาระงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีความเครียดกับหน้าที่ความรับผิดชอบในงานที่ต้องทำให้สำเร็จและทันตามกำหนดเวลา ทำงานให้เสร็จตามเป้าหมายงาน ถ้างานยาก งานที่ต้องใช้ความละเอียดความพยายามในการทำงานจะเพิ่มความเครียด ในโรงงานที่พนักงานจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนชิ้นของงานที่ทำสำเร็จและการทำงานให้ได้จำนวนชิ้นงานที่มากจะส่งผลในเรื่องของค่าตอบแทนในแต่ละวัน ทำให้มีความรีบเร่ง และเกิดความเครียดในการทำงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการป้องกันตนเองโดยการทำงานตามกำลังความสามารถไม่รีบเร่ง จนเกินไป การแจ้งการตั้งครรภ์และขอปรับเปลี่ยนงานจะพบในพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่คิดว่าการทำงานอาจส่งผลถึงทารกในครรภ์ หรืออาจส่งผลให้เกิดการแท้งบุตรได้

สัมพันธภาพ เรื่องของสัมพันธภาพในที่ทำงาน สัมพันธภาพกับหัวหน้างาน สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ในบรรยากาศการทำงานพบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์บางส่วนไม่ได้รู้สึกว่าตนเองสัมผัสสิ่งคุกคามในเรื่องของ อารมณ์ ความรู้สึก บรรยากาศ หรือสัมพันธภาพ ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ แต่พบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีความวิตกกังวลในเรื่องของข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับหัวหน้างาน หรือข้อขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการป้องกันตนเองโดยการปรับตัว หลีกเหลี่ยงการโต้เถียงกับเพื่อนร่วมงาน พยายามไม่เครียด ฟังเพลง พยายามควบคุมอารมณ์ ทำความเข้าใจกัน วางแผนงานล่วงหน้า และใช้การพูดคุยเพื่อการผ่อนคลายความเครียด

ความวิตกกังวล จะพบได้ว่าในหลายครั้งความรู้สึกของความวิตกกังวลที่ส่งผลต่อจิตใจ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ในบางครั้งไม่ทันได้คำนึงถึงปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวลนั้น ปัจจัยที่เกิดจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านอื่น ในเรื่องของเสียงรบกวน เสียงดัง ฝุ่น ความร้อน แสงสว่าง สารเคมี ที่เป็ยกขึ้นและ มีสัตว์หรือแมลงนำโรค หนู แมลงสาบ บริเวณที่มีสิ่งนำเสีย น้ำขัง ท่าทางการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุ ภาระงานหรือสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้น พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีความวิตกกังวลมากจะแจ้งการตั้งครรภ์และขอปรับเปลี่ยนงาน

“ มีบางครั้งงานมาก งานยากหัวหน้าก็เครียด ลูกน้องก็เครียด หัวหน้าจะเอาแต่เป้าหมายงาน เอาแต่เป้า เพื่อเหนื่อยก็พูดไม่ดีบ้าง ทะเลาะกันบ้างก็บอกให้ไปไกลๆ บางทีก็เฉยๆ ไปเลยไม่อยากรู้ แต่วันใหม่ก็หาย ไม่มีอะไรกัน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่ 7)

“ ธรรมชาติก็มีบ้างที่ขัดแย้งกัน ราคายางเวลาจากรใหญ่เหยียบมากๆ แรงงาน ก็บ่นเอา ไม่มีที่อุดหนุนให้ เกียงกัน ทะเลาะกันบ้างแต่ก็ไม่มาก พูดไม่ดีกัน ต่างคนต่างไป ก็เดินหนี วันใหม่ก็หาย” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ มีความแตกต่างกันไปตามการรับสัมผัสสิ่งคุกคาม และการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองได้นั้นมีปัจจัยหลายอย่างมาเกี่ยวข้องที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติได้

6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยนำเสนอการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เป็นรายด้านของการสัมผัส เมื่อพิจารณาตามเหตุปัจจัยการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานมีทั้งปัจจัยในระดับบุคคลและปัจจัยในระดับโรงงาน ซึ่งผู้วิจัยขอแนะนำตามลำดับ ดังนี้

6.1 ปัจจัยระดับบุคคล

การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามในระดับบุคคลของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จะแตกต่างกันไปตามการตัดสินใจของการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ สามารถพิจารณาได้จากหลายปัจจัย หลายสาเหตุของการซึ่งนำไปให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง ผู้วิจัยขอแนะนำ แบ่งได้เป็น 2 ประเด็น

6.1.1 การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกิดจากความตระหนักของพนักงาน โดยแบ่งประเภทพฤติกรรม ดังนี้

พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

กลุ่ม 1 พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม รู้ว่าหน้าที่การทำงาน ลักษณะงานมีความเสี่ยง จำเป็นต้องมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดนั้นๆ ตามลักษณะความเสี่ยง และพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอ

กลุ่ม 2 พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม รับรู้ว่าหน้าที่การทำงาน ลักษณะงานมีความเสี่ยง จำเป็นต้องมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดนั้นๆ แต่ไม่ได้รับอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หรือได้รับอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไม่ตรงตามการสัมผัสสิ่งคุกคามของตน พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดนั้นๆ ตามที่ได้รับการสนับสนุนมา

การแจ้งการตั้งครรภ์

ทั้งนี้พบว่าพนักงานจะมีการแจ้งการตั้งครรภ์ตามเงื่อนไข และการตัดสินใจแจ้งการตั้งครรภ์โดยใช้เงื่อนไขและความจำเป็นส่วนบุคคล พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการของการแพ้ท้อง อาการคลื่นไส้ อาเจียน อากาศเวียนศีรษะ อ่อนเพลียมาก พนักงานกลุ่มนี้เมื่อทราบว่าเป็นตนเองตั้งครรภ์พร้อมๆ กับมีอาการแพ้ท้องมาก จนส่งผลกระทบต่ออาการดำรงชีวิตประจำวัน และการทำงานที่ทำอยู่

ในขณะนั้น และในงานที่ทำนั้นพนักงานรับรู้ว่างานอาจมีการสัมผัสสิ่งคุกคามมีผลต่อการตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ของตนได้ พนักงานจะรีบดำเนินการแจ้งการตั้งครรภ์ที่ฝ่ายบุคคลในทันที

“ เวลาสุดคมเข้าไปมีอาการเวียนศีรษะ และคิดว่าเป็นอันตรายต่อบุตรจึงแจ้งฝ่ายบุคคลทันทีที่ทราบว่าตั้งครรภ์ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

ทั้งนี้การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่เกิดจากการตระหนักถึงการตั้งครรภ์ของตน การตระหนักถึงความปลอดภัยของทารกในครรภ์ มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ดี จะมีการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ต่อเนื่อง และกลายเป็นความเคยชินในการปฏิบัติ

“ ส่วนมากก็ทำปกติ อยู่แล้ว ระวังกันอยู่แล้ว สำนึกของเรา ก็ไม่ยากเจ็บ โรงงานก็อ้อมกฏ ยิ่งถ้ามีการเกิดอุบัติเหตุ กฎก็ยิ่งเพิ่มกฎ ระวังกันอีก ห้ามอย่างโน้นอย่างนี้ ป้องกันดีกว่า ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่3)

“ ดูแลตนเองมากขึ้น ไม่เข้าไปในฝ่ายผลิตเลย เมื่อก่อนทำงาน 12 ชั่วโมง เหม็นก็ทน แต่ตอนท้องหนูหลีกเลี่ยง เข้าไปในฝ่ายผลิตใส่ผ้าปิดจมูกแต่ไม่ค่อยเข้าไปเดินก็ระวัง ไม่เดินเร็ว หนูเหนื่อยแพ้มากหลีกเลี่ยง ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่10)

การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เกิดจากการมีประสบการณ์เดิมของพนักงานที่เคยได้ประสบเหตุการณ์มา จากการเห็นเพื่อนร่วมงานเคยเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ตนรู้สึกกลัวการเกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำได้ ทำให้มีความตระหนัก และรับรู้โอกาสเสี่ยงมากขึ้น จึงมีการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

“ บางที่ถ้าไม่มีอะไรเกิดขึ้นก็ปล่อยไปบ้าง เผลอเผลอบ้าง ถ้าเห็นเพื่อนเกิดอุบัติเหตุจะกลัว จะป้องกันมากขึ้น ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่2)

6.1.2 การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกิดจากกฎข้อบังคับ โดยแบ่งประเภทพฤติกรรม ดังนี้

พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โรงงานที่มีการสนับสนุนก่อให้เกิดความตระหนักในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุผลของกฎข้อบังคับของโรงงาน พนักงานต้องปฏิบัติเหมือนกันทุกคน ในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล แบบฟอร์ม หมวก แว่นตา ที่ปิดจมูก ถุงมือ รองเท้า อุปกรณ์ป้องกันเสียง พนักงานทุกคนจะมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้งและสม่ำเสมอ

ในโรงงานประเภทกิจการผลิตชิ้นส่วนประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนเข้างาน พนักงานต้องใส่ชุดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้อย่างครบถ้วน และใส่ชุดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้ตลอดระยะเวลาการทำงาน ทำให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มนี้ สามารถใส่อุปกรณ์การป้องกันอันตรายส่วนบุคคลได้ครบทุกชนิด ตามความเสี่ยงที่ได้รับการประเมินแล้วของโรงงาน ทำให้มีการใส่ชุดป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนี้ได้อย่างสม่ำเสมอ

“ โรงงานสั่งเป็นกฎ ต้องใส่อยู่แล้ว ไม่ใส่ไม่ได้เพราะมีหัวหน้าคอยดู ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่2)

การแจ้งการตั้งครรภ์

พนักงานหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มที่ไม่มีอาการของการแพ้ท้อง ไม่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ อ่อนเพลีย หรือมีอาการของการแพ้ท้อง อาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ อ่อนเพลีย เพียงเล็กน้อย เมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ และการตั้งครรภ์ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประจำวัน การทำงานที่ทำอยู่ในขณะนั้นมากนัก ในงานนั้นพนักงานหญิงตั้งครรภ์เองรับรู้ว่าการสัมผัสสิ่งคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและทารกในครรภ์ของตนได้บ้าง พนักงานจะไม่ดำเนินการแจ้งการตั้งครรภ์ในทันที เหตุผลที่พบได้มี 2 เหตุผล

1. **ด้วยเหตุผลด้านการเงิน** พนักงานมีความจำเป็นในการหารายได้เพื่อจุนเจือครอบครัว จากภาระค่าใช้จ่ายทางบ้าน ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ในความจำเป็นด้านปัจจัยสี่ทั้งหลาย และยังมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร การศึกษาเล่าเรียนของบุตร ภาระหนี้สินซึ่งอาจมีมาแต่เดิม หรือแม้กระทั่งการเก็บออมเพื่อการเตรียมตัวสำหรับการคลอดบุตรในครั้งนี้ ในโรงงานที่มีการปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน เมื่อใดที่มีการแจ้งการตั้งครรภ์ฝ่ายบุคคลจะทำหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงในงาน เมื่อพบมีความเสี่ยงในงานจะมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทันทีที่มีการแจ้งการตั้งครรภ์พร้อมกับการยืนยันด้วยใบรับรองแพทย์ และพบว่าจะมีการให้งดทำงานช่วงเวลาทันที ซึ่งมีผลให้รายรับของพนักงานลดน้อยลงจากเดิมเกือบครึ่ง ส่วนมากพนักงานหญิงตั้งครรภ์จะมีการแจ้งการตั้งครรภ์เมื่อครรภ์เห็นได้ชัดอายุครรภ์ได้ประมาณ 16 สัปดาห์

“ พอตั้งครรภ์ใหม่ๆ จะไม่มีใครบอกเนื่องจากกลัวขาดโอที เพราะทางบริษัทห้ามทำงานในวันหยุด ถ้าตั้งครรภ์จะเสียโอกาส ไม่ค่อยยอมแจ้ง โอทีจะไม่ได้ เป็นการจ้างรายวัน ต้องเค้น ต้องถามจะทราบต่อเมื่อนำใบรับรองแพทย์มาลงงานไปฝากห้องหรือเห็นใส่ชุดคลุมจึงทราบ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

“ แล้วแต่คนบางคน บางคนห่วงโอทีจะขาดรายได้ แจ้งตอน 4-5 เดือน ท้องโตแล้ว ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

2. **ด้วยเหตุผลด้านหน้าทำงาน** พนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ส่วนหนึ่ง หากไม่ได้คิดถึงเรื่องรายรับหรือค่าตอบแทนเป็นหลัก แต่ด้วยเหตุผลของหน้าที่การทำงาน ในการที่ตนเองต้องย้ายงานจากจุดที่เคยทำงานมานาน อีกทั้งมีความชำนาญในลักษณะงาน มีความเคยชินในหน้าที่เดิม มีความคุ้นเคยกับพนักงานข้างเคียง ไม่ต้องการการปรับตัวใหม่ ไม่ต้องการย้ายงานใหม่ จึงทำให้มีการชลอการแจ้งการตั้งครรภ์ จนเมื่ออายุครรภ์มากขึ้น ครรภ์มีขนาดใหญ่ขึ้น ต้องใส่ชุดคลุมท้องจึงได้แจ้งการตั้งครรภ์ที่ฝ่ายบุคคลตามเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของโรงงานนั้นๆ

“ แจ้งฝ่ายบุคคล ถ้าอยากออกไปนอกฝ่ายผลิตอยากมีลูกกลัวลูกหลุดก็รีบแจ้ง บางคนก็ไม่แจ้ง ไม่อยากเปลี่ยนงานเพราะไม่อยากออกไปนอกฝ่ายผลิต ต้องไปอยู่กับคนใหม่ ปรับตัวใหม่ อยู่ในฝ่ายผลิตเดิม ก็คุ้นกันอยู่แล้ว บางทีก็ไม่เกี่ยวกับค่าทำงานล่วงเวลา ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่5)

6.2 ปัจจัยระดับโรงงาน

แนวทางของโรงงานในการสนับสนุนในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง และการดูแลพนักงาน แบ่งได้เป็น 3 แนวทาง

แนวทางการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

โรงงานมีนโยบายเป็นข้อบังคับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โรงงานมีการสนับสนุนก่อให้เกิดความตระหนักในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัด พนักงานต้องปฏิบัติเหมือนกันทุกคน ในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ใส่แบบฟอร์ม หมวก แวนตาที่ปิดจมูก ถุงมือ รองเท้า อุปกรณ์ป้องกันเสียง พนักงานทุกคนจะมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้งและสม่ำเสมอ

โรงงานขอความร่วมมือกับพนักงานในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ทำให้มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไม่สม่ำเสมอ บางครั้งพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการรับรู้ว่หน้าที่การทำงาน ลักษณะงานมีการสัมผัสสิ่งคุกคามแต่คิดว่ามีโอกาสเสี่ยงน้อย มีความรุนแรงน้อย หรือไม่มีอันตรายใดๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อที่รุนแรง ทำให้ในบางส่วนการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ถูกละเลยไปบ้าง จากการที่คิดว่าการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเป็นอุปสรรคในการทำงาน ไม่สะดวกในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หรือด้วยความไม่ชอบ ใช้แล้วรู้สึกรำคาญ จึงไม่ใช้ และเลือกใช้วิธีระมัดระวัง หรือใช้วิธีหลีกเลี่ยงจุดที่เป็นอันตราย หรือการขอเปลี่ยนหน้างานแทน เป็นไปตามความเคยชินจากการที่ทำงานมานาน หรือมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของพนักงานหญิงตั้งครรภ์เมื่อมีการตรวจเยี่ยม

“ คิดว่าไม่มีอะไร ไม่อันตราย ก็ทำมาตั้งนานไม่เห็นเป็นอะไร อันตรายก็คิดว่ามีพื้นที่สั้น เวลาเดินต้องระวัง ใส่รองเท้ายางตลอด เป็นรองเท้าเซฟตี้มาเปลี่ยนที่ทำงาน ที่อุดหูก็ใส่ทั้งวันเพราะเสียงดัง แล้วก็ใส่ผ้ากันเปื้อนใส่ตลอด พอดตอนท้อง รองเท้าก็ไม่ค่อยใส่ แล้วแต่เรา แวนไม่ใส่ คนท้องในฝ่ายผลิตไม่ค่อยมี มีแต่ในสำนักงาน แค่อีกเลยไม่ค่อยเข้ามาดู.” (หญิงตั้งครรภ์คนที่4)

“ เวลาเกิดอันตรายจะโดนถาม ไล่ถามจนตอบไม่ถูก ทุกคนก็จะระวัง จะเป็นเรื่องใหญ่มาก ค่าจะถามให้รู้ว่าทำไมถึงเกิด เกิดได้อย่างไร จะได้ป้องกันไม่ให้เกิดอีก ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่3)

แนวทางการแจ้งการตั้งครรภ์ของโรงงาน

หลังจากพนักงานมีการตั้งครรภ์ การดำเนินการแจ้งการตั้งครรภ์เป็นไปในหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่เป็นที่ทราบกันดีในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ถึงแนวทางปฏิบัติของโรงงานว่าพนักงานต้องมีกระบวนการอย่างไรในการปฏิบัติ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ต้องนำไปรับรองแพทย์แสดงการตั้งครรภ์ แจ้งต่อฝ่ายบุคคลทันทีที่พบว่าตนตั้งครรภ์ ฝ่ายบุคคลจึงดำเนินการในขั้นต่อไปให้กับพนักงาน มีการประเมินความเสี่ยงในหน่วยงาน และมีการปรับงานให้พนักงาน โดยทั่วไปพบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จะได้รับการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงาน เมื่อมีการแจ้งยืนยันพร้อมมีใบรับรองจากแพทย์กับฝ่ายบุคคลว่ามีการตั้งครรภ์ จากข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการดำเนินการแจ้งการตั้งครรภ์ เมื่ออายุครรภ์ได้ประมาณ 4-5 เดือน

“ ต้องมีหนังสือการฝากครรภ์ไปแจ้งฝ่ายบุคคลก่อน บางคนก็รีบไปแจ้ง บางคนอยากทำงานล่วงเวลา จะไม่แจ้งเพราะมีค่าใช้จ่ายรอ 5-6 เดือนถึงไปแจ้ง บางคนบ้านไกลก็จะรีบไปแจ้งว่าตัวเองท้อง บางคนอยากทำงานล่วงเวลา ก็แจ้งช้าหน่อย ต้องมีสมุดฝากท้องไปให้ฝ่ายบุคคล ฝ่ายบุคคลจะรอให้เราไปแจ้งเองพนักงานที่มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่นี้ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

“ ประเมินหน้าที่ว่าทำอะไร ส่วนมากหญิงตั้งครรภ์มีอยู่ในฝ่ายผลิตจะแยกออกมาเลย ย้ายงานให้ตามกฎหมาย พนักงานต้องแจ้งฝ่ายบุคคล ฝ่ายบุคคลจะย้ายงานที่ทำให้ ไม่ได้มาหาเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ไปตามแนวทางการจัดการให้ทำงานที่เหมาะสมมีอยู่ 3 งาน ตัดพอยด์ ตกแต่ง แยกชิ้นงาน “ (โรงงานที่10)

แนวทางการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

เป็นแนวทางการดำเนินการ การบริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่โรงงานจัดให้แก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานอยู่ในโรงงานนั้นๆ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน ความสะดวกสบาย นอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับประจำ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจเกิดแรงจูงใจในการทำงานแก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ การปรับเปลี่ยนงานให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ การดูแลด้านสุขภาพ ด้านความปลอดภัย ให้

“ นโยบายเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับหญิงตั้งครรภ์ กรณีตั้งครรภ์ทางฝ่ายบุคคลทราบจะมีการปรับหน้าที่ ให้ย้ายจากในหน่วยผลิต มานั่งตัดริบบิ้น ผู้ริบบิ้นแทน ไม่มีการกำหนดชิ้นงาน ต่างจากพนักงานจุดอื่นที่มีการกำหนดชิ้นงาน ไม่มีเป้าหมายของงาน “ (โรงงานที่9)

การจัดอบรมความรู้

โดยทั่วไปการจัดอบรมจะมีการจัดอบรมก่อนเข้างานให้กับพนักงานใหม่ทุกคน ให้ความรู้ในการปฏิบัติงานในจุดงานต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ดีในการปฏิบัติงาน ส่วนการอบรมให้กับพนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ จะมีการจัดให้เป็นช่วงๆ โดยเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เรื่องการตั้งครรภ์ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์กับการทำงาน มีน้อย เรื่องของการตั้งครรภ์กับการทำงานมีในโรงงานบางแห่งเท่านั้น

“ อบรม เกี่ยวกับความปลอดภัยกับการทำงาน อบรมทุกปี ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

“ มีการจัดอบรมทุกปี พนักงานในฝ่ายผลิตไม่ได้อบรมทุกคน จำกัดด้วยภาระงาน แต่อบรมหัวหน้าครบทุกคน หัวหน้างานจะมาบอกต่อ” (โรงงานที่5)

“ การจัดอบรมก่อนเข้างานทั่วไปตามกฎหมาย จัดอบรมทั่วไป ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การทำงานไม่ระบุลงลึกไปถึงคนท้อง ” (โรงงานที่7)

การประเมินความเสี่ยงและการสื่อสารความเสี่ยง

การแจ้งข้อมูลข่าวสารเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานขณะตั้งครรภ์ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการโรงงานพบว่า จะมีการดำเนินการประเมินความเสี่ยง สิ่งแวดล้อมในหน่วยงานตามระบบเป็นประจำทุกปี โดยจะมีการเดินสำรวจปีละหนึ่งครั้ง และเมื่อมีการแจ้งการตั้งครรภ์ ฝ่ายบุคคลและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยโรงงานจะมีการประเมินความเสี่ยงในจุดงานที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงาน และพนักงานหญิงตั้งครรภ์ทำงานจะได้รับการปรับงานให้ตามความเหมาะสมเมื่อพนักงานมีการแจ้งการตั้งครรภ์ตามระบบของโรงงาน ในขณะที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานหญิงตั้งครรภ์มี 2 กลุ่ม

กลุ่ม 1 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ทราบว่าการประเมินความเสี่ยงและมีการรับรู้กระบวนการประเมินความเสี่ยงในการทำงานของโรงงาน

กลุ่ม 2 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ไม่ทราบว่าการประเมินความเสี่ยงหรือไม่มีการรับรู้กระบวนการประเมินความเสี่ยงในการทำงานของโรงงาน แต่พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะรับรู้ได้จากการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานเมื่อมีการตั้งครรภ์

ในเรื่องของการสื่อสารความเสี่ยง มีให้ความรู้ โรงงานบางแห่งช่วงเช้าจะมีการพูดคุยผ่านเสียงตามสาย มีการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ โดยรวม เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยจะดำเนินการในลักษณะของการพูดคุย การแจ้งเตือนในช่วงของการพูดคุยช่วงเช้าก่อนปฏิบัติงานในภาพรวมทั่วไป พนักงานสามารถรับรู้การดำเนินการในกระบวนการเหล่านี้ได้เป็นส่วนมาก

“ ถ้ามีคนท้องฝ่ายบุคคลจะเข้าไปดู เดินไปทักทาย มีเอกสารอะไรก็เอาไปให้คนท้องดู ก็จะแนะนำเรื่องการเดิน เรื่องทั่วไป กลัวล้ม ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

การจัดช่วงเวลาพักให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์

การรับประทานอาหารกลางวัน การพักเบรก จากการสัมภาษณ์พนักงานหญิงตั้งครรภ์และตัวแทนผู้ประกอบการโรงงาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกโรงงานให้เวลาพักพร้อมกันทั้งในช่วงเวลาพักเบรกและเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน และลักษณะที่สองโรงงานที่ให้พักต่างจากพนักงานทั่วไป โดยจะให้พักก่อนเพื่อนร่วมงานไม่มากนัก ประมาณ 3-5 นาทีทั้งในช่วงพักเบรกและพักรับประทานอาหารกลางวัน

“ ด้านอาหาร การหิว มีห้องในเบรก ให้คนท้องก็ไม่จำกัด ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

“ ไม่มีเลย เวลาเข้าออกเหมือนกัน ถ้าเวลาเลิกงาน คนจะวิ่งชนกันมาก เค้เลยให้คนท้องออกก่อน 5 นาที 3 นาที มารอที่ตอกบัตรก่อน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่6)

“ ลักษณะงานที่ทำเท่านั้น ปรึ้บงานให้ เวลาก็ไม่ต่าง พักพร้อมกัน เบรกพร้อมกัน ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่7)

“ ให้พักเบรก พักเที่ยงก่อนเพื่อนร่วมงาน 5-10 นาที แล้วแต่ช่วงเวลาพัก ” (โรงงานที่8)

การปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการทำงาน

การทำงานเข้ากะ การเข้างานของโรงงานโดยทั่วไป ลักษณะงานแบ่งเป็นผลัด ผลัดเช้า ผลัดกลางคืน หรือ เป็นกะเช้า กะบ่าย กะดึก พนักงานจะเข้างานผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เมื่อพนักงานมีการแจ้งการตั้งครรภ์ โรงงานจะมีการปรับช่วงเวลาการทำงานให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ โดยพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีจะทำงานในเฉพาะกะเช้า

การทำงานล่วงเวลา ส่วนมากโรงงานไม่มีนโยบายให้ทำงานล่วงเวลาเมื่อพนักงานมีการแจ้งการตั้งครรภ์ตามระบบของโรงงาน แต่พบข้อมูลในโรงงานบางประเภทที่อนุญาตให้ทำงานล่วงเวลาได้ในลักษณะของงานเอกสารแต่อนุญาตให้ทำงานล่วงเวลาได้ไม่เกิน 4 ชั่วโมง

“ ถ้าท้องก็ไม่ให้เข้ากะ แต่ถ้าไม่แจ้งก็เข้ากะต่อไป บางคนไม่แจ้งอยากทำงานต่อ อยากได้เงินล่วงเวลา ฝ่ายบุคคลให้พนักงานแจ้งเอง ถึงปรับงานให้ ” (หญิงตั้งครรภ์คนที่1)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไป สภาพงาน ปัจจัยด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

สมมติฐานเชื่อว่า การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 79 ข้อ เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 409 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบระบุกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ และยินดีเข้าร่วมการศึกษา ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ กำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นคลินิกฝากครรภ์และหอผู้ป่วยหลังคลอดโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

รายละเอียดผลการศึกษารายงานในส่วนต่างๆ สามารถสรุปแยกได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง จากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 409 คน

พบพนักงานหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 128 คน ร้อยละ 31.3 มีอายุเฉลี่ย 28 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 17 ปี และอายุสูงสุด 45 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 272 คน ร้อยละ 66.5 สิทธิการรักษาพยาบาลเป็นประเภทประกันสังคม จำนวน 407 คน ร้อยละ 99.5 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 374 คน ร้อยละ 91.4 โดยผู้ที่มีโรคประจำตัวจำนวน 35 คน เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 17 คน ร้อยละ 48.6 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท จำนวน 212 คน ร้อยละ 51.8 รายได้เฉลี่ย 6,321.8 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 4,000 บาท และรายได้สูงสุด 20,000 บาท รายได้ต่อเดือนพอใช้ จำนวน 217 คน ร้อยละ 53.1 พนักงานหญิงตั้งครรภ์ยังไม่

คลอดบุตร จำนวน 358 คน ร้อยละ 87.5 โดยมีอายุครรภ์ 25-36 สัปดาห์ จำนวน 137 คน ร้อยละ 38.3 และมีอายุครรภ์ที่ยังไม่คลอดบุตร เฉลี่ย 24 สัปดาห์ โดยมีอายุครรภ์ต่ำสุด 2 สัปดาห์ และมีอายุครรภ์มากที่สุด 45 สัปดาห์ มีหญิงตั้งครรภ์คลอดแล้ว จำนวน 51 คน ร้อยละ 12.5 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประวัติการแท้งบุตรมาก่อน จำนวน 364 คน ร้อยละ 89.0 โดยหญิงตั้งครรภ์ที่มีประวัติการแท้งบุตรมีอายุครรภ์ 2-12 สัปดาห์ จำนวน 38 คน ร้อยละ 84.5

ตอนที่ 5.1 เพื่อศึกษาสภาพงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์จากลักษณะงานที่ทำเป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม

ลักษณะงาน

ขณะตั้งครรภ์พบส่วนใหญ่พนักงานทำงานโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วนประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 142 คน ร้อยละ 34.7 ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน ทำหน้าที่นับสินค้า แพ็คสินค้า ตัดฉลาก ช่วยงานทั่วไป จำนวน 171 คน ร้อยละ 40.6 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานที่มีพนักงาน 1000-4999 คน จำนวน 160 คน ร้อยละ 39.1 มีพนักงานเฉลี่ย 2,658 คน มีพนักงานต่ำสุด 4 คน และมีพนักงานสูงสุด 10,000 คน ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 397 คน ร้อยละ 97 มีอายุงาน 1-5 ปี จำนวน 205 คน ร้อยละ 50.1 อายุงานเฉลี่ย 4 ปี 1 เดือน มีอายุงานต่ำสุด 2 เดือน และอายุงานสูงสุด 20 ปี ส่วนใหญ่ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 379 คน ร้อยละ 92.7 มีวันทำงานเฉลี่ย 6 วันต่อสัปดาห์ โดยมีวันทำงานน้อยที่สุด 4 วัน และวันทำงานมากที่สุด 7 วัน ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 349 คน ร้อยละ 85.3 ระยะเวลาทำงานเฉลี่ย 8 ชั่วโมงต่อวัน มีระยะเวลาทำงานต่ำสุด 7 ชั่วโมงต่อวัน และมีระยะเวลาสูงสุด 10 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่ขณะที่ตั้งครรภ์ในปัจจุบันไม่ได้ทำงานล่วงเวลา จำนวน 364 คน ร้อยละ 89.0 มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานอันเนื่องจากการตั้งครรภ์ จำนวน 221 คน ร้อยละ 54.0 ช่วงเวลาการทำงานเดิมก่อนย้ายงานอยู่ในกะเช้า จำนวน 266 คน ร้อยละ 65.0 ขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบันไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน จำนวน 346 คน ร้อยละ 84.6 ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน จำนวน 396 คน ร้อยละ 96.8

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำ

พบว่า พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพมากที่สุด คือ สัมผัสเสียงรบกวน จำนวน 182 คน ร้อยละ 44.5 รองลงมา สัมผัสเสียงดัง จำนวน 162 คน ร้อยละ 39.6 ด้านเคมีสัมผัสฝุ่นสารเคมี จำนวน 149 คน ร้อยละ 36.4 ด้านชีวภาพ สัมผัสกับน้ำงานที่มีน้ำเปื้อกขึ้นและจำนวน 41 คน ร้อยละ 10 ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน สัมผัสกับการทำงานที่ก้มๆ เงยๆ ที่

ต่ำกว่าระดับหัวเข้าตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมงการทำงาน จำนวน 109 คน ร้อยละ 26.7 ด้านจิตวิทยาสังคม สัมผัสกับการทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำงานไม่สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่อชิ้นงาน จำนวน 146 คน ร้อยละ 35.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 5.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา โรคประจำตัว รายได้ อายุครรภ์ สถานะการตั้งครรภ์ ประวัติการแท้งบุตร

สภาพงาน ได้แก่ ประเภทโรงงาน ลักษณะงาน ขนาดโรงงาน อายุงาน ทำงานวันต่อสัปดาห์ เจ็บป่วยจากการทำงาน บาดเจ็บจากการทำงาน

ด้านกายภาพ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยข้อมูลทั่วไป อายุ การศึกษา และอายุครรภ์ ปัจจัยสภาพงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน

ปัจจัยอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุ 17-25 ปี (OR 2.33, 95 % CI 1.16-4.66) กับกลุ่มอายุ 35-45 ปี

ปัจจัยการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา (OR 0.41, 95 % CI 0.19-0.89) กับกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยอายุครรภ์ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ (OR 0.33, 95 % CI 0.12-0.91) กับกลุ่มอายุครรภ์เท่ากับหรือมากกว่า 37 สัปดาห์

ปัจจัยสภาพงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน (OR 0.32, 95 % CI 0.15-0.70) กับกลุ่มเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ด้านเคมี พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยข้อมูลทั่วไป การศึกษาและรายได้ ปัจจัยสภาพงาน การบาดเจ็บจากการทำงาน

ปัจจัยการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (OR 0.60, 95 % CI 0.36-0.98) กับกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยรายได้ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท (OR 7.09, 95 % CI 2.04-24.69) และกลุ่มรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท (OR 5.85, 95 % CI 1.67-20.47) กับกลุ่มรายได้มากกว่า 10,000 บาท

ปัจจัยสภาพงาน การบาดเจ็บจากการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยบาดเจ็บจากการทำงาน (OR 0.16, 95 % CI 0.04-0.75) กับกลุ่มเคยบาดเจ็บจากการทำงาน

ด้านชีวภาพ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยข้อมูลทั่วไป สถานะการตั้งครรภ์และอายุครรภ์ ปัจจัยสภาพงาน ลักษณะงาน การบาดเจ็บจากการทำงาน

ปัจจัยสถานะการตั้งครรภ์ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคลอดแล้ว (OR 2.57, 95 % CI 1.27-5.22) กับกลุ่มยังไม่คลอด

ปัจจัยอายุครรภ์ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุครรภ์ 25-36 สัปดาห์ (OR 0.31, 95 % CI 0.12-0.83) และกลุ่มอายุครรภ์ 2-12 สัปดาห์ (OR 0.18, 95 % CI 0.05-0.66) กับกลุ่มอายุครรภ์ เท่ากับหรือมากกว่า 37 สัปดาห์

ปัจจัยสภาพงาน ลักษณะงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มงานทั่วไป งานตรวจสอบคุณภาพ (OR 0.30, 95 % CI 0.10-0.96) งานฝ่ายผลิต (OR 0.30, 95 % CI 0.09-0.99) และกลุ่มงานเอกสาร (OR 0.20, 95 % CI 0.04-0.86) กับกลุ่มลักษณะงานแม่บ้าน

ปัจจัยการบาดเจ็บจากการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยบาดเจ็บจากการทำงาน (OR 0.12, 95 % CI 0.04-0.37) กับกลุ่มเคยบาดเจ็บจากการทำงาน

ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยข้อมูลทั่วไป การศึกษา ปัจจัยสภาพงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน

ปัจจัยการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา (OR 0.50, 95 % CI 0.25-1.01) กับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยสภาพงาน การเจ็บป่วยจากการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน (OR 0.49, 95 % CI 0.28-0.86) กับกลุ่มเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ปัจจัยการบาดเจ็บจากการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยบาดเจ็บจากการทำงาน (OR 0.19, 95 % CI 0.04-0.88) กับกลุ่มเคยบาดเจ็บจากการทำงาน

ด้านจิตวิทยาสังคม พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยข้อมูลทั่วไป การศึกษา โรคประจำตัว และอายุครรภ์ ปัจจัยสภาพงาน ด้านการเจ็บป่วยจากการทำงาน

ปัจจัยการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา (OR 0.51, 95 % CI 0.25-1.01) กับกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส./ปริญญาตรี

ปัจจัยโรคประจำตัว เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่มีโรคประจำตัว (OR 0.46, 95 % CI 0.23-0.94) กับกลุ่มมีโรคประจำตัว

ปัจจัยอายุครรภ์ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุครรภ์ 25-36 สัปดาห์ (OR 0.29, 95 % CI 0.12-0.67) และกลุ่มอายุครรภ์ 13-24 สัปดาห์ (OR 0.26, 95 % CI 0.11-0.62) กับกลุ่มอายุครรภ์ เท่ากับหรือมากกว่า 37 สัปดาห์

ปัจจัยสภาพงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน (OR 0.57, 95 % CI 0.33-0.99) กับกลุ่มเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ตอนที่ 5.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา โรคประจำตัว รายได้ อายุครรภ์ สถานะการตั้งครรภ์ ประวัติการแท้งบุตร และปัจจัยสภาพงาน ได้แก่ ประเภทโรงงาน ลักษณะงาน ขนาดโรงงาน อายุงาน ทำงานวันต่อสัปดาห์ เจ็บป่วยจากการทำงาน บาดเจ็บจากการทำงาน กับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้านจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ในการวิเคราะห์แบบ Binary Logistic Regression นั้นพบระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ และปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม

ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มรับรู้การสัมผัส (OR 0.56, 95 % CI 0.31-0.99) กับกลุ่มไม่มีการรับรู้การสัมผัส

ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคม เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มมีการรับรู้การสัมผัส (OR 0.62, 95 % CI 0.41-0.94) กับกลุ่มไม่มีการรับรู้การสัมผัส

หลังจากควบคุมปัจจัยรบกวน โดยพิจารณาเลือกปัจจัยที่ต้องการศึกษาเข้าสู่การวิเคราะห์ ปัจจัยด้านอายุ การศึกษา รายได้ โรคประจำตัว อายุครรภ์ ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงานที่ทำให้การเจ็บป่วยจากการทำงาน การบาดเจ็บจากการทำงาน ค่า Adjusted Odds ratio ที่ได้ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ

ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มมีการรับรู้การสัมผัส (OR 0.47, 95 % CI 0.22-0.98) กับกลุ่มไม่มีการรับรู้การสัมผัส

ตอนที่ 5.5 เพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

พนักงานหญิงตั้งครรภ์ ทำงานในสภาพงานที่มีความเสี่ยง ทำงานในสภาวะที่ไม่เหมาะสม มีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน การปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ใช้วิธีการใส่อุปกรณ์การป้องกันตนเอง และกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์เลือกที่จะหลีกเลี่ยงไม่เข้าไปใกล้สิ่งคุกคามนั้นด้วยวิธีของตน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามการรับสัมผัสสิ่งคุกคาม และการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองได้นั้นมีปัจจัยหลายอย่างมาเกี่ยวข้องที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติได้

ปัจจัยระดับบุคคล สามารถพิจารณาสาเหตุของการขึ้นนำให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง แบ่งได้เป็น 2 ประเด็น

1. พฤติกรรมการป้องกันตนเองเกิดจากความตระหนักของพนักงานหญิงตั้งครรภ์
2. พฤติกรรมการป้องกันตนเองเกิดจากกฎข้อบังคับของโรงงาน

การแจ้งการตั้งครรภ์ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์แบ่งได้เป็น 2 เหตุผล ด้วยเหตุผลการตั้งครรภ์เป็นหลัก ก้าวทาร์กในครรภ์สัมผัสสิ่งคุกคาม การแท้งบุตร และเหตุผลของความจำเป็นในปัจจัยรายได้ ความคุ่นชินในหน้างาน เพื่อนร่วมงาน

ปัจจัยระดับโรงงาน แนวทางของโรงงานในการสนับสนุนการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง และการดูแลพนักงาน แบ่งได้เป็น 3 แนวทาง

1. แนวทางการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยใช้กฎข้อบังคับของโรงงาน และโรงงานขอความร่วมมือกับพนักงาน

2. แนวทางการแจ้งการตั้งครรภ์ของโรงงาน

3. แนวทางการดูแลด้านสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ เป็นแนวทางการดำเนินการ การบริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่โรงงานจัดให้แก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน ความสะดวกสบาย นอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับประจำ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจเกิดแรงจูงใจในการทำงาน การปรับเปลี่ยนงาน การดูแลด้านสุขภาพ และความปลอดภัย ได้แก่ การจัดอบรมความรู้ การประเมินความเสี่ยง การสื่อสารความเสี่ยง การจัดช่วงเวลาพักให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ การปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการทำงาน ทำให้เกิดการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

รายละเอียดผลการศึกษาวิจัยในส่วนต่างๆ สามารถสรุปแยกได้ดังนี้

ลักษณะข้อมูลทั่วไป

อายุหญิงตั้งครรภ์

ลักษณะอายุหญิงตั้งครรภ์ (ตาราง 3) ผลการศึกษาวิจัยพบ ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างพนักงานหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีอายุ 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.3 และมีอายุเฉลี่ย 28 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 17 ปี และอายุสูงสุด 45 ปี พบพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ในช่วงวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี (Teenage Pregnancy) ร้อยละ 4.2 และพบพนักงานหญิงตั้งครรภ์ มีอายุ 17 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ซึ่งในพนักงานกลุ่มนี้ต้องมีการขออนุญาตการจ้างงานจากแรงงานจังหวัด⁽⁵¹⁾ การตั้งครรภ์ในวัยนี้มีปัญหาเรื่องของการฝากครรภ์ช้า มีภาวะโลหิตจาง^(52,53) ควรเน้นหนักในเรื่องโภชนาการ การได้รับอาหารที่เพียงพอ เรื่องของจิตสังคมที่ต้องให้ความสนใจ พนักงานในกลุ่มนี้ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องของการตั้งครรภ์กับการทำงาน การดูแลครรภ์ การทำงานกับความปลอดภัย ซึ่งจะสามารถหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายของปัญหาสุขภาพระหว่างตั้งครรภ์ และปัญหาของการคลอดก่อนกำหนดได้

การศึกษาของหญิงตั้งครรภ์

การศึกษาของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (ตาราง 3) มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.5 ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2553⁽⁵²⁾ พบผู้มีงานทำเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 28.7 และจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มากเป็นลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.6 ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ⁽⁵⁴⁾ ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ พ.ศ. 2553 พบพนักงานหญิงมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 30.1 จะเห็นว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการศึกษามีความรู้ในระดับหนึ่ง จากการศึกษาของโอเซกิ (Osei)⁽⁵⁵⁾ พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างรวมถึงการศึกษา และการรับรู้ภาวะเสี่ยงอาจส่งผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองได้ การมีการศึกษาที่ดีเป็นโอกาสที่ดีให้กับพนักงาน สามารถสร้างเสริมพฤติกรรมการทำงานที่ถูกต้องและปลอดภัยได้

สิทธิการรักษาพยาบาลของหญิงตั้งครรภ์

สิทธิการรักษาพยาบาล (ตาราง 3) เป็นประเภทประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 99.0 พบสิทธิการรักษาพยาบาลเป็นสิทธิบัตรทอง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ในกรณีเช่นนี้ มีผลทำให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ เสียสิทธิประโยชน์ในการรับเงินค่าชดเชยการหยุดงาน การได้รับค่าคลอดบุตร ซึ่งเป็นไปได้ว่าพนักงานในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เพิ่งเข้างานอาจอยู่ในช่วงทดลองงาน หรือเป็นพนักงานในกลุ่มผู้เหมาจ่ายดูแล (Sub Contract) ตามข้อกำหนดของกฎหมาย นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปจะต้อง

ขึ้นทะเบียนนายจ้าง พร้อมกับขึ้นทะเบียนลูกจ้างเพื่อเป็นผู้ประกันตนภายใน 30 วัน และเมื่อมีการรับลูกจ้างใหม่เพิ่มขึ้นต้องแจ้งขึ้นทะเบียนลูกจ้างใหม่ภายใน 30 วัน และพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่คลอดบุตรจะได้รับสิทธิประโยชน์เงินค่าคลอดบุตรเหมาจ่ายจำนวน 13,000 บาทต่อการคลอดบุตรหนึ่งคนเมื่อส่งเงินสมทบครบ 7 เดือน⁽⁵¹⁾

สภาพงานและการสัมผัสสิ่งคุกคามของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

สภาพงานของหญิงตั้งครรภ์

สภาพงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (ตาราง 4-6) พบข้อมูลไม่มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานอื่นเนื่องจากการตั้งครรภ์ ร้อยละ 46.0 มีการทำงานสูงสุด 7 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 1.7 ทำงาน 10 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 7.3 ในกลุ่มที่ทำงาน 10 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งเป็นกลุ่มทำงาน 4 วันต่อสัปดาห์ ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2552⁽⁵⁶⁾ พบผู้มีงานทำจำแนกตามปัญหาจากการทำงาน ชั่วโมงทำงานมากเกินไป ร้อยละ 1.9 ในข้อมูลนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะพบได้ในกลุ่มของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่เมื่อมีการตั้งครรภ์และไม่มีอาการของการแพ้ท้อง หรือมีอาการแพ้ท้องเพียงเล็กน้อย คิดว่าตนเองไม่สัมผัสสิ่งคุกคาม และมีความจำเป็นในเรื่องของการหารายได้ ความจำเป็นของการใช้จ่ายมีมากขึ้นในเรื่องของการเตรียมตัวเพื่อการคลอด ภาระการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด ซึ่งเป็นที่มาเหตุผลของการแจ้งการตั้งครรภ์ช้า จะมีการแจ้งการตั้งครรภ์หลังจากอายุครรภ์ 4 เดือน ในช่วงอายุครรภ์ 1-4 เดือน ยังคงต้องการการทำงานล่วงเวลาเพื่อหารายได้ในการจุนเจือครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลด้านสภาพงาน การทำงาน การได้รับการปรับเปลี่ยนงาน พบข้อมูลของประวัติการแท้งบุตรจากการตั้งครรภ์ครั้งก่อน จำนวน 45 ราย อยู่ในช่วงอายุครรภ์ 4 เดือนแรก จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.33 สัมพันธ์กับข้อมูลเรื่องของการไม่แจ้งการตั้งครรภ์และทำให้ไม่ได้รับการปรับงาน และเมื่อแจ้งการตั้งครรภ์พบว่าจะมีการปรับเปลี่ยนลักษณะงาน และไม่ให้ทำงานล่วงเวลา ตามข้อบังคับของโรงงานที่อิงตามกฎหมายกำหนดมาตรา 38, 39⁽⁴⁰⁾

การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของหญิงตั้งครรภ์

จากการสำรวจพนักงานหญิงตั้งครรภ์ 409 คน (ตาราง 7-11) พบข้อมูลการสัมผัสสิ่งคุกคามสภาพงานของหญิงตั้งครรภ์มีความเสี่ยง ทำงานในสภาวะที่ไม่เหมาะสม การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านกายภาพ เสียงรบกวน ร้อยละ 44.5 เสียงดัง ร้อยละ 39.6 แสงจ้า ร้อยละ 35.7 ด้านเคมี พบสัมผัสฝุ่นสารเคมี ร้อยละ 36.4 ด้านชีวภาพ สัมผัสกับน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อ ร้อยละ 10 การบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน พบพนักงานทำงานที่ก้มๆเงยๆ ที่ต่ำกว่าระดับหัวเข่า ทำซ้ำๆ ตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมงการทำงาน ร้อยละ 26.7 ด้านจิตใจวิตกหยาสังคม พบพนักงานทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำงานไม่สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่อชิ้นงาน ร้อยละ 35.7 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

พนักงานหญิงตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามด้านจิตวิทยาสังคมพบว่าการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านอื่นๆ ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวล นอกเหนือจากภาระงานหรือสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน โดยที่ในบางครั้งไม่ทันได้คำนึงถึงปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2552⁽⁵⁶⁾ พบผู้มีงานทำจำแนกตามปัญหาจากสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานคับแคบ ร้อยละ 38.7 สถานที่ทำงานไม่สะอาด ร้อยละ 28.9 สถานที่ทำงานอากาศไม่ถ่ายเท ร้อยละ 12.8 อิริยาบถการทำงาน ร้อยละ 8.2 ผู้นละออง ควัน กลิ่น ร้อยละ 4.9 เสียงดัง ร้อยละ 2.3 แสงสว่างไม่เพียงพอ ร้อยละ 2.2 อื่นๆ ร้อยละ 2.0 และเมื่อจำแนกข้อมูลตามปัญหาจากความไม่ปลอดภัย ด้านสารเคมี ร้อยละ 47.8 เครื่องจักร เครื่องมือที่เป็นอันตราย ร้อยละ 28.1 ทางตา ทางหู ร้อยละ 10.7 ทำงานในที่สูง ใต้น้ำ ใต้ดิน ร้อยละ 6.4 อื่นๆ ร้อยละ 7 จากข้อมูลของการศึกษาวิจัยและข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2552 พบมีความเหมือนกันและแตกต่างกันในข้อมูลบางส่วน อาจแตกต่างกันในด้านของการจำแนกข้อมูล การเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของการรายงาน แต่จะพบว่าเหมือนกันในลักษณะของพนักงานในโรงงานยังคงสัมผัสความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการความเสี่ยง พนักงานหญิงตั้งครรภ์และนายจ้างต้องรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานและความเสี่ยงในที่ทำงาน และหญิงตั้งครรภ์ต้องรับรู้ข้อมูลความเสี่ยง นายจ้าง ลูกจ้างต้องสามารถทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสมภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ข้อมูลการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

พบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์รับรู้ว่ามีปัญหาความเสี่ยงโรงงานไม่มีการจัดการกับความเสี่ยงที่พบ ร้อยละ 15.2 ไม่มีการแจ้งข้อมูลให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยงที่พบ ร้อยละ 21.0 ไม่มีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นสำหรับหญิงตั้งครรภ์ ร้อยละ 43.8 ไม่มีการจัดอบรมความรู้ด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและพฤติกรรมกรป้องกันตนเองจากความเสี่ยง ร้อยละ 52.8 ไม่มีจัดห้องน้ำให้เพียงพอและอยู่ใกล้ ร้อยละ 29.6 จัดช่วงเวลาพักเหมือนพนักงานทั่วไป ร้อยละ 55.7 ไม่จัดที่พักร้อนให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์ ร้อยละ 69.7 ไม่จัดการสถานที่ป้อนนมและเก็บนมน้ำนมหลังคลอด ร้อยละ 84.8 เคยมีการเลิกจ้างพนักงานหญิงเพราะเหตุมีครรภ์ ร้อยละ 8.8 จากข้อมูลจะเห็นว่าในสิ่งที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์สะท้อนออกมา สิทธิขั้นพื้นฐานที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ต้องการ และควรได้รับในด้านสวัสดิการยังไม่เพียงพอและทั่วถึง การแจ้งเตือนความเสี่ยง การทำงานภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ได้รับการควบคุม งานมีสวัสดิการน้อย มีการคุ้มครองด้านสังคมน้อย ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจเกิดขึ้นกับแรงงานในระบบ และแรงงานที่รับเหมาช่วงงานต่อ ซึ่งขัดต่อกฎหมาย ในพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554⁽⁴¹⁾ มาตรา 4 พูดยถึง “ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มาตรา 6 ให้นายจ้างมีหน้าที่จัดและดูแล

สถานประกอบการกิจการและลูกจ้างให้มีสภาพ การทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ มาตรา 14 ให้นายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการ ทำงานและแจกคู่มือปฏิบัติงานให้ลูกจ้างทุกคนก่อนที่ลูกจ้างจะเข้าทำงาน เปลี่ยนงาน หรือเปลี่ยน สถานที่ทำงาน

ความสัมพันธ์ของปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของ พนักงานหญิงตั้งครรภ์

พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านอายุ การศึกษา รายได้ โรค ประจำตัว สถานการณ์ตั้งครรภ์ อายุครรภ์ ลักษณะงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุ หรือการบาดเจ็บจากการทำงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ปัจจัยด้านอายุ อายุเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการรับรู้ภาวะเสี่ยง แบบแผน ความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเกอร์ (Becker)⁽²⁸⁾ กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยร่วมไม่มีผลโดยตรงต่อ พฤติกรรมสุขภาพ แต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลไปถึงการรับรู้และการปฏิบัติ มีหลายการศึกษา พบว่า อายุมีความเกี่ยวเนื่องกับการรับรู้ภาวะเสี่ยงในสภาพแวดล้อม อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการ ตัดสินใจการปฏิบัติพฤติกรรม อายุที่แตกต่างกันจึงมีพฤติกรรมต่างกัน⁽⁵⁷⁾ จากการศึกษา (ตาราง 20) พบว่า กลุ่มอายุ 17-25 ปี มีการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานมากกว่ากลุ่มอายุ 35-45 ปี ไม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ นภาพร มัทย์พงษ์ถาวร⁽⁵⁸⁾ ในด้านการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความ ปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คนงานก่อสร้างที่มีอายุ มากกว่าจะมีการรับรู้ภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพสูงกว่าคนงานก่อสร้างที่มีอายุน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ในการศึกษาครั้งนี้ พนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มี อายุมากอาจทำงานมานาน และการตั้งครรภ์ในครั้งนี้อาจไม่ใช่การตั้งครรภ์ในครรภ์แรก ทำให้การรับรู้ อาจกลายเป็นความเคยชิน จึงมีการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามที่น้อยกว่า หรือด้วยเหตุผลของพนักงาน หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุน้อยเป็นพนักงานที่มีการศึกษามากกว่า ทำให้มีความตระหนักในการรับรู้การสัมผัส สิ่งคุกคามได้ดีกว่า

ปัจจัยด้านการศึกษา จากการศึกษาของโอเซกิ (Osei)⁽⁵⁵⁾ พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายอย่างรวมถึงการศึกษา และการรับรู้ภาวะเสี่ยงอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการ ป้องกันตนเองได้ การมีการศึกษาที่ดีเป็นโอกาสที่สามารถสร้างเสริมพฤติกรรมการทำงานที่ถูกต้องและ ปลอดภัยได้เป็นอย่างดีให้กับพนักงาน แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model)⁽²⁷⁾ กล่าวว่า การศึกษาเป็นปัจจัยร่วมไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมสุขภาพ แต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผล ไปถึงการรับรู้และการปฏิบัติ จากการศึกษาครั้งนี้ (ตาราง 20, 21, 23, 24) พบผู้มีการศึกษาสูงกว่ามี

การรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามมากกว่า ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูชาติ จุลพันธ์⁽⁵⁹⁾ พบการศึกษาที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยไม่ต่างกัน การศึกษาของพิมพ์จันทร์ เทียมเสวต⁽⁶⁰⁾ พบพนักงานฝ่ายบริการลานจอดอากาศยานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายไม่แตกต่างกัน การศึกษาของอริศรา ปาดแมน⁽⁶¹⁾ พบการศึกษาที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายไม่ต่างกัน ความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ต่างกันอาจเนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่ศึกษาในเพศหญิงล้วน ส่วนการศึกษาของชูชาติ จุลพันธ์⁽⁵⁹⁾ มีปัจจัยด้านเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ร้อยละ 57.17 กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย และมีความแตกต่างในเรื่องของสภาพแวดล้อมการทำงาน ลักษณะงาน อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านการศึกษา เป็นปัจจัยที่สามารถนำมาพิจารณาในการปรับเปลี่ยนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โรงงานควรมีการสร้างเสริมความตระหนัก ของการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามเพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมป้องกันตนเองที่ดี

ปัจจัยด้านอายุครรภ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านจิตวิทยาสังคม (ตาราง 20, 22, 24) จากข้อมูลของการศึกษา พบพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์มากมีการรับรู้การสัมผัสมากกว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์น้อย ทั้งนี้จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ในขณะที่อายุครรภ์ยังน้อย ครรภ์ยังเห็นไม่ชัด จะพบว่าพนักงานคิดว่าอายุครรภ์ยังน้อยไม่มีอันตรายใดๆ สามารถทำงานได้ตามปกติ เมื่ออายุครรภ์มากขึ้น ขนาดครรภ์ใหญ่ขึ้น ความคล่องตัวน้อยลง เหนื่อยง่ายขึ้น อาจเป็นสาเหตุให้พนักงานมีความตระหนักมากขึ้นการรับรู้ความเสี่ยงได้มากขึ้น

สภาพงาน จากการศึกษาพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านลักษณะงาน การเจ็บป่วยจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงาน กับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (ตาราง 20-24) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกพนักงานหญิงตั้งครรภ์ จากข้อค้นพบเรื่องประสบการณ์เดิมในการทำงานจะมีความตระหนักมากขึ้นในเรื่องของการรับรู้ความเสี่ยง โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์ได้รับอันตรายของเพื่อนพนักงานใหม่ๆ จะมีการหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตราย มีการระมัดระวังมากขึ้น ทั้งนี้คิดว่าตนเองมีโอกาสได้รับอันตรายเหมือนเพื่อนพนักงาน สอดคล้องกับการศึกษาของชูชาติ จุลพันธ์⁽⁵⁹⁾ พบประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุมีผลกระทบต่อกรรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของพิมพ์จันทร์ เทียมเสวต⁽⁶⁰⁾ พบลักษณะงานของพนักงานฝ่ายบริการลานจอดอากาศยานมีการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายไม่แตกต่างกัน แต่พบความสัมพันธ์ของพนักงานฝ่ายบริการลานจอดอากาศยานที่มีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุแตกต่างกันมีการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของอริศรา ปาดแมน⁽⁶¹⁾ พบแผนงานที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายไม่ต่างกัน ทั้งนี้ความเหมือนและความต่างก็น่าจะมีสาเหตุมาจากสถานะของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของสภาพแวดล้อมในโรงงาน แนวทางการบริหารจัดการตามระบบของโรงงาน ลักษณะงานที่แตกต่างกันส่งผลให้มีกลุ่มตัวอย่างในแต่ละการศึกษาที่มีการรับรู้ต่างกัน การสรุปบทเรียนของการเจ็บป่วยจากการทำงานและบาดเจ็บจากการทำงาน เป็นประสบการณ์ที่พนักงานสามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดความตระหนักในการสร้างเสริมพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการทำงาน เบคเกอร์ ไมแมน⁽²⁸⁾ (Becker, Maiman) กล่าวว่า สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติเป็นสิ่งชักนำภายนอกหรือสิ่งกระตุ้นภายนอก ได้แก่ การให้ข่าวสารจากสื่อหรือการเตือนจากบุคคลที่เป็นที่รักหรือนับถือเป็นปัจจัยร่วมไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมสุขภาพ แต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลไปถึงการรับรู้และการปฏิบัติได้

ความสัมพันธ์ของปัจจัยข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

จากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ในปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไป สภาพงานกับการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (ตาราง 29, 30) การศึกษาของชูชาติ จุลพันธ์⁽⁵⁹⁾ พบ อายุ กลุ่มงาน และประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุในที่ทำงานของพนักงานของสายการผลิตต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของ บุญชู ชาวเชียงขวางและคณะ⁽³³⁾ พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัย และการศึกษาของสันติ ใจจ้องและคณะ⁽⁶²⁾ พบว่าอายุไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคประสาทรูเลียม และการศึกษาของอริศรา ปาดแมน⁽⁶¹⁾ พบอายุที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยไม่ต่างกัน ทั้งนี้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันอาจเป็นไปได้ในเรื่องของสภาพแวดล้อมการทำงาน ลักษณะงาน และประเภทโรงงานที่แตกต่าง รวมถึงปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่ต่างกัน ในภาพรวมของโรงงานควรมีนโยบายการประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยง การจัดการงานให้เหมาะกับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ควรมีความตระหนัก มีการประเมินความเสี่ยงด้วยตนเองในเบื้องต้น มีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในการดูแลครรภ์

ความสัมพันธ์ของการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

ผลการวิจัยข้อมูลในด้านการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม พบเมื่อทราบที่ตั้งครรภ์มีการดำเนินการแจ้งให้ทางโรงงานทราบทันทีเพื่อการปรับเปลี่ยนงานที่เหมาะสม ร้อยละ 78.7 รองลงมา ขณะตั้งครรภ์มีการดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น ร้อยละ 77.8 แต่พนักงานมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงงานอย่างเคร่งครัดเพียงร้อยละ 68 และมีการปฏิบัติในลักษณะของการกระทำที่ไม่ค่อยสม่ำเสมอ ร้อยละ 22.2 มีถึงร้อยละ 52.6 เมื่ออยู่

ในภาวะเร่งรีบจะไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สันติ ใจจ้องและคณะ⁽⁶²⁾ พบว่าการปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของคนงานในโรงงานแปรรูปไม้ยางพารามีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง และพบว่ามีผู้ปฏิบัติเป็นประจำในพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล มีเพียงร้อยละ 38.54 และ มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 25 และการศึกษาการประเมินการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในกลุ่มเกษตรกรภาคตะวันตกของอเมริกา⁽³⁸⁾ พบเกษตรกรมีความพอใจกับอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่มี แต่ยังคงมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในระดับต่ำ และในการศึกษาครั้งนี้พบพฤติกรรมการป้องกันตนเองด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามความเสี่ยงของลักษณะงานที่ทำแตกต่างกัน ชนิดที่มีการใช้มากคือ ผ้าปิดจมูก คิดเป็นร้อยละ 85.8 ชนิดที่มีการใช้น้อยคือ แวนตา คิดเป็นร้อยละ 33.7 สอดคล้องกับการศึกษาการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในเรือนเพาะชำ ของประเทศอิตาลี⁽³⁷⁾ พบหญิงตั้งครรภ์ส่วนมากใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างน้อยหนึ่งชิ้นซึ่งจะแตกต่างกันในชนิดของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายแต่ละงาน แต่ในภาพรวมยังไม่เพียงพอโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามรายด้าน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (ตาราง 32) พบระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปัจจัยด้านชีวภาพ และปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม หลังจากควบคุมปัจจัยรบกวน โดยนำตัวแปรที่พบระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P \leq 0.02$ ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ การศึกษา รายได้ โรคประจำตัว อายุครรภ์ ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงานที่ทำ การเจ็บป่วยจากการทำงาน การบาดเจ็บจากการทำงานแล้ว ค่า Adjusted Odds Ratio ที่ได้พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจัยด้านชีวภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤตธีภา เครื่องันตา⁽³¹⁾ ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากฝุ่นผ้าของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า การรับรู้ภาวะเสี่ยงอันตรายจากฝุ่นโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมาก กับพฤติกรรมการป้องกันโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางเสียงของพนักงานบริษัทท่าอากาศยานไทย ของสมเกียรติ ไหลน้ำเจริญ⁽³⁴⁾ พบพนักงานมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางเสียงในระดับต่ำ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ ชั่วโมงการทำงาน และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ อายุงาน กฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับการศึกษาของ สุสันหา ยิ้มแย้ม และสุจิตรา เทียมสวัสดิ์⁽³⁶⁾ ศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ทำงานไม้แกะสลัก พบผู้ทำงานรับรู้ถึงภาวะเสี่ยงและทราบถึงวิธีป้องกันตนเองแต่ในทางปฏิบัติยังมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลน้อย และใช้ไม่สม่ำเสมอ และการศึกษาของ ฟาร์ตันน์ สมแสน⁽⁶³⁾ พบการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการ

ทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้าง ในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ของการรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง อาจแตกต่างกันไป ทั้งนี้จากสภาพทั่วไป นโยบายของโรงงาน หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคล การแลกเปลี่ยนข้อมูลของพนักงาน ความแตกต่างเรื่องเพศ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

รายได้หญิงตั้งครรภ์

การสัมภาษณ์เชิงลึกพนักงานหญิงตั้งครรภ์ในเรื่องของข้อมูลทั่วไป จะประสบปัญหารายได้ไม่พอใช้เนื่องจากรายได้น้อย สอดคล้องกับข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม พนักงานมีรายได้ (ตาราง 3) ต่อเดือนประมาณ 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6,310 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 4,000 บาท มีรายได้สูงสุด 20,000 บาทต่อเดือน จะเห็นว่ามีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,550 บาท ซึ่งเป็นค่าแรงขั้นต่ำของจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 196 คน ร้อยละ 47.9 จากการศึกษาในครั้งนี้พบข้อมูลได้ในทุกประเภทของกลุ่มตัวอย่างโรงงาน การศึกษาของ บุญชู ชาวเชียงขวางและคณะ⁽³³⁾ พบกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,781 บาท การศึกษาของ รัตตินันท์ โภควินภูติสินนท์ และคณะ ปี พ.ศ.2552⁽²⁹⁾ พบกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,732 บาท และพบข้อมูลรายได้ไม่พอใช้ ร้อยละ 46.9 พบได้ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5000 บาทเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาของ สันติ ใจจ้องและคณะ⁽⁶²⁾ พบพนักงานร้อยละ 54.97 รายได้ไม่พอใช้ ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2552⁽⁶⁶⁾ พบลูกจ้างภาคการผลิตได้รับค่าจ้างเฉลี่ย 7,383 บาทต่อเดือน และพบผู้มีงานทำมีปัญหาจากการทำงานในเรื่องการได้รับค่าตอบแทนน้อย มากที่สุด ร้อยละ 52.7 จังหวัดนครราชสีมาปี พ.ศ. 2553 มีค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ 185 บาทต่อวัน จะเห็นว่าข้อมูลที่พบเป็นรายได้ที่ต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำทั้งประเภทค่าแรงขั้นต่ำรายวันและรายเดือน จากข้อมูลพบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีค่าเฉลี่ยของรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของรายได้ทั่วประเทศ

เมื่อตั้งครรภ์การตัดสินใจแจ้งการตั้งครรภ์กับโรงงานจึงมีปัจจัยด้านรายได้เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลในเรื่องของสภาพงานและการสัมผัสสิ่งคุกคาม ในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่คิดว่าตนไม่สัมผัสสิ่งคุกคาม หรือสัมผัสสิ่งคุกคามเพียงเล็กน้อยไม่มีอันตรายใดๆ และในขณะที่ปัญหาด้านค่าครองชีพมีความสำคัญยิ่งกว่าเงื่อนไขของสภาพร่างกายและอายุครรภ์ ตามทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model)⁽²⁷⁾ ระบุว่าคนที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมป้องกันปัญหาสุขภาพนั้นจะต้องมีความพร้อมด้านจิตใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมอันสัมพันธ์กับเงื่อนไขนั้นๆ โดยถูกกำหนดจาก การรับรู้ของบุคคล การรับรู้โอกาสเสี่ยง ในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่คิดว่าตนไม่มีโอกาสสัมผัสสิ่งคุกคาม หรือการรับรู้

ความรุนแรงในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่คิดว่าสัมผัสสิ่งคุกคามเพียงเล็กน้อยไม่มีอันตรายใดๆ การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากการเป็นโรคจะต้องมีความเชื่อซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้ถึงประโยชน์ในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง และการรับรู้ต่ออุปสรรค ในการศึกษาพบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์มีอุปสรรคในเรื่องของรายได้เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นประเด็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีการตัดสินใจในเรื่องของการแจ้งการตั้งครรภ์ช้า การที่พนักงานหญิงตั้งครรภ์จะไม่รีบแจ้งการตั้งครรภ์ในทันที ทั้งนี้การแจ้งการตั้งครรภ์จะมีผลทำให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ขาดรายได้ไปส่วนหนึ่ง แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเกอร์ (Becker)⁽²⁸⁾ กล่าวว่า รายได้เป็นปัจจัยพื้นฐานหนึ่งในการดำรงชีวิต มีอิทธิพลต่อการตอบสนองความสามารถในการดูแลตนเอง

ข้อค้นพบเรื่องประสบการณ์เดิม พฤติกรรมการป้องกันตนเองหลังจากพนักงานตั้งครรภ์ การดูแลตนเองจะปรากฏอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน โดยให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพโดยรวม การรับประทานอาหารมากกว่าในเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ในการทำงานจะมีความตระหนักมากขึ้นในเรื่องของการรับรู้ความเสี่ยง โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์ได้รับอันตรายของเพื่อนพนักงานใหม่ๆ จะมีการหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตราย มีการระมัดระวังมากขึ้น ทั้งนี้คิดว่าตนเองมีโอกาสได้รับอันตรายเหมือนเพื่อนพนักงาน ตามทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model)⁽²⁷⁾ ระบุว่าความเชื่อของบุคคลมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติตาม และภาวะปกติบุคคลจะมีความเชื่อในระดับที่ไม่เท่ากัน จึงหลีกเลี่ยงต่อการเป็นโรคด้วยการปฏิบัติตามเพื่อป้องกันและรักษาสุขภาพที่แตกต่างกัน บัมเบิร์ต⁽²⁶⁾ (Blumberg) อธิบายว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเอง (Self-Protective Behavior) ที่ถูกกระตุ้นโดยความกลัว จะทำให้เกิดความกังวล และลดความกังวล โดยการแสดงพฤติกรรมแบบชั่วคราว ไม่ใช่เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ลดการเสี่ยงต่อการเกิดโรคถาวร

ข้อค้นพบเรื่องความคุ้นชินในหน่วยงานเดิม ทั้งในเรื่องของลักษณะงาน เพื่อนร่วมงาน ทำให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์ เลือกที่จะไม่แจ้งการตั้งครรภ์ในทันทีที่ทราบที่ตั้งครรภ์ รอเมื่ออายุครรภ์มาก จึงมีการแจ้งการตั้งครรภ์ตามระบบ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเกอร์ (Becker)⁽²⁸⁾ กล่าวว่า ปัจจัยทางด้านสังคมจิตวิทยา เช่น บุคลิกภาพ กลุ่มเพื่อน ค่านิยมทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานทำให้เกิดการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคที่แตกต่างกัน ไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมสุขภาพ แต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลไปถึงการรับรู้และการปฏิบัติ

ปัจจัยกฏข้อบังคับของโรงงาน กลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่มีพฤติกรรมป้องกันตนเองที่ดี ส่วนมากพบในโรงงานขนาดใหญ่ที่พนักงานต้องใส่ชุดที่โรงงานจัดให้ซึ่งเป็นข้อกำหนด กฏข้อบังคับของโรงงานที่พนักงานทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันตนเองยังไม่ได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกัน ซึ่งต้องมีความเชื่อว่าเป็นการกระทำที่ดีมีประโยชน์และ

เหมาะสมที่จะทำให้ไม่มีความเสี่ยง⁽²⁷⁾ ในลักษณะเช่นนี้การกระตุ้นโดยใช้กฎเกณฑ์บังคับให้พนักงานมีการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง เป็นการกระทำที่พนักงานหญิงตั้งครวักรเน้นเพื่อปฏิบัติตามกฎของโรงงานเป็นหลัก โดยยังไม่ได้นึกถึงประโยชน์ของตนเป็นหลัก อาจไม่เห็นประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง เมื่อเวลาผ่านไปพฤติกรรมที่ดีจะลดน้อยลง ในเหตุผลเช่นนี้บางครั้งทำให้พนักงานหญิงตั้งครวักรปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีได้ไม่นานและไม่สม่ำเสมอ แต่ถ้าพนักงานหญิงตั้งครวักรมองเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีก็จะมีกรปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ต่อเนื่องต่อไป

ข้อค้นพบด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมี เป็นที่น่าวิตกกังวล พนักงานหญิงตั้งครวักรในบางจุดงานของโรงงาน พนักงานเองไม่ทราบว่าตนเองสัมผัสสิ่งคุกคามประเภทใด เป็นสารเคมีชนิดไหน ทั้งๆ ที่พนักงานนั้นทำงานกับสารเคมีชนิดนี้มาแทบตลอดระยะเวลาของการทำงาน ในกรศึกษา นี้พนักงานหญิงตั้งครวักรมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในเกือบทุกจุดที่คิดว่ามีกรสัมผัสสิ่งคุกคาม แต่ในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจากกรสัมผัสสิ่งคุกคามด้านเคมีนั้น จากกรสัมภาษณ์พนักงานหญิงตั้งครวักรบางส่วนมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลไม่ตรงตามลักษณะของความเสี่ยงที่พบจากการทำงาน ซึ่งทำให้อาจไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้ ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model)⁽²⁷⁾ อธิบายว่า กรรับรู้ความรุนแรงเป็นการประเมินปัญหาสุขภาพหรือผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความพิการหรือเสียชีวิต กรประเมินความรุนแรงนั้นอาศัยระดับต่างๆ ของการกระตุ้นเร้าของบุคคล เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้ความรุนแรงของโรคหรือการเจ็บป่วยแล้วจะมีผลทำให้บุคคลปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อกรป้องกันโรค ซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมกรป้องกันตนเอง

การปฏิบัติพฤติกรรมกรป้องกันตนเอง และกรใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พบว่ามีปัจจัยหลายอย่างเข้ามามีอิทธิพลในการปฏิบัติพฤติกรรมกรป้องกันตนเอง พฤติกรรมที่มีความสลับซับซ้อนเป็นกลุ่มของพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ เช่น กรป้องกันอันตรายเป็นผลเกี่ยวเนื่องจากหลายๆ พฤติกรรม เช่น แรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึกต่อประโยชน์และผลลัพธ์ของการป้องกันอันตราย กรบังคับตนเอง รูปแบบวิธีการป้องกันอันตราย กรยอมรับสนับสนุนของคนในที่ทำงาน⁽²⁶⁾ เป็นต้น นอกจากนี้ กรศึกษาในสถานประกอบการเกี่ยวกับการรับรู้ภาวะเสี่ยงจากกรสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพในสภาพแวดล้อมการทำงานที่ผ่านมาของอาร์เชสและมิถุเอล⁽⁶⁴⁾ พบว่า กรฝึกอบรมมีความสำคัญในการส่งเสริมให้คนงานมีการรับรู้ภาวะเสี่ยงจากกรสัมผัสเสี่ยงเพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นจะเห็นว่าความสำคัญควรเริ่มที่การสร้างความตระหนักต่อการรับรู้ รับรู้ว่สภาพแวดล้อมอย่างไรที่เริ่มมีการสัมผัสสิ่งคุกคาม และสิ่งคุกคามอย่างไรมีความรุนแรงตามลำดับความสำคัญ จะนำมาสู่การโน้มน้าวให้เกิดความตระหนัก การปฏิบัติพฤติกรรมกรป้องกันตนเอง กรใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองที่ดี

สรุปผล

1. สิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่พบบ่อย ได้แก่ เสี่ยงรบกวน เสียงดัง แสงจ้า ฝุ่นสารเคมี หน้าที่ที่มีน้ำเปียกชื้นและ ทำงานที่ก้มๆเงยๆ ต่ำกว่าระดับหัวเข่า และทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูง

2. พบพนักงานหญิงตั้งครรภ์สัมผัสกับสภาพการทำงานที่มีความเสี่ยง ไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ผลการศึกษาพบข้อมูล สิทธิการรักษาพยาบาลเป็นสิทธิบัตรทอง การทำงาน 10 ชั่วโมงต่อวัน ทำงาน 7 วันต่อสัปดาห์ ข้อมูลการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการในด้านสวัสดิการยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด มีการเลิกจ้างพนักงานหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

3. พบความสัมพันธ์ปัจจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามด้านชีวภาพ กับพฤติกรรมก่อกำเนิดตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม หลังจากควบคุมปัจจัยรบกวน ด้านอายุ การศึกษา รายได้ โรคประจำตัว อายุครรภ์ ประเภทกิจการโรงงาน ลักษณะงานที่ทำ การเจ็บป่วยจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน

4. ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมก่อกำเนิดตนเองของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ได้แก่ ปัจจัยตัวพนักงานหญิงตั้งครรภ์ (1) ระดับการศึกษา (2) รายได้ (3) ความคุ้นเคยกับลักษณะงานเดิม ความคุ้นเคยกับเพื่อนร่วมงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีรับรู้การสัมผัสสิ่งคุกคาม แต่ด้วยเงื่อนไขของความจำเป็น เป็นเหตุผลของการเลือกที่จะเผชิญกับความเสี่ยงในการทำงานขณะที่ตั้งครรภ์ โดยมีพฤติกรรมก่อกำเนิดตนเองเพิ่มความระมัดระวัง แทนการแจ้งการตั้งครรภ์ทันทีที่ทราบว่าตั้งครรภ์ ทำให้ยังทำงานหน้างานเดิมจนมีอายุครรภ์มากจึงแจ้งการตั้งครรภ์ตามระบบ และปัจจัยระดับโรงงาน (1) นโยบายที่ชัดเจน (2) กฎข้อบังคับ (3) ความพร้อมของโรงงานในการสนับสนุนการปฏิบัติพฤติกรรมก่อกำเนิดตนเอง (4) การสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เพียงพอและถูกต้อง

5. การแจ้งการตั้งครรภ์ของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ แบ่งได้เป็น 2 เหตุผล เหตุผลสุขภาพครรภ์เป็นหลัก กลัวทารกในครรภ์สัมผัสสิ่งคุกคาม กลัวการแท้งบุตร และเหตุผลด้านรายได้ ความคุ้นเคยในลักษณะงาน เพื่อนร่วมงาน

ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พนักงานหญิงตั้งครรภ์จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพนักงานหญิงตั้งครรภ์ในการให้ข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลอาจคิดว่าเป็นความลับของโรงงาน อุตสาหกรรม การให้ข้อมูลอาจไม่เป็นผลดี ส่งผลเสียต่อหน้าที่การงานได้ เกิดความไม่มั่นคงในงาน วิธีการแก้ไขปัญหาคือ ผู้วิจัยขอความร่วมมือพนักงานหญิงตั้งครรภ์ โดยอธิบายให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์เข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนินการศึกษา การรักษาความลับของข้อมูลและสร้างความสัมพันธ์อันดี

สร้างความน่าเชื่อถือ การพูดคุยสัมภาษณ์พนักงานหญิงตั้งครรภ์มากกว่าหนึ่งครั้ง การสัมภาษณ์เพื่อนพนักงานหญิงตั้งครรภ์เพื่อยืนยันข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์

จากการศึกษานี้พบว่าพนักงานหญิงตั้งครรภ์เกือบครึ่งไม่ทราบหรือไม่เข้าใจถึงกิจกรรมในการดำเนินการด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของโรงงาน พนักงานหญิงตั้งครรภ์ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน การมีความตระหนักต่อการรับรู้ รับรู้สภาพแวดล้อมอย่างไรที่เริ่มมีการสัมผัสสิ่งคุกคาม และสิ่งคุกคามอย่างไรมีความรุนแรงตามลำดับความสำคัญ และควรมีความตระหนักเห็นความสำคัญในเรื่องของการแจ้งการตั้งครรภ์ทันที นำมาสู่ให้เกิดการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันตนเอง การใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองที่ดีที่สุด

2. ข้อเสนอแนะที่ควรดำเนินการในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์สำหรับโรงงาน

2.1 ด้านการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยโรงงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินการ และชักชวนพนักงานหญิงตั้งครรภ์เข้าร่วมกิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย พนักงานหญิงตั้งครรภ์บางส่วนที่สภาพแวดล้อมการทำงานมีการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือการถ่ายทอดให้ความรู้แก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ รวมทั้งการสร้างความตระหนักแก่พนักงานหญิงตั้งครรภ์ในเรื่องของการแจ้งการตั้งครรภ์ทันที มีการจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร มีแนวทางการดำเนินการในการดูแลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับหญิงตั้งครรภ์ และการประกาศให้ทราบโดยทั่วกันชัดเจน

2.2 กระบวนการควบคุมความเสี่ยง (Risk Control)

การเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Monitoring) ควรมีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ โดยจัดทำเป็นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับหญิงตั้งครรภ์

การเฝ้าระวังด้านสุขภาพ (Health Monitoring) เมื่อพบสิ่งคุกคามต้องมีการประเมินว่ามีความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยหรือไม่ ให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างความตระหนัก สังเกตอาการความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพตั้งแต่ระยะเริ่มแรก มีการประเมินความเครียดสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ควรมีการเก็บข้อมูลด้านสุขภาพของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการดูแลสุขภาพได้ต่อไป

การลดความเสี่ยงจากการทำงาน (Risk Reduction) ควรมีการดำเนินการที่เป็นแนวทาง เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนสำหรับหญิงตั้งครรภ์

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเริ่มต้นสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรม จากการเก็บข้อมูลที่พบ โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีนโยบายการดูแลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับพนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ตามกฎหมายกำหนด แต่ในทางปฏิบัติควรมีการ นำกฎข้อบังคับต่างๆ ลงสู่การปฏิบัติแจ้งให้พนักงานหญิงตั้งครรภ์มีการปฏิบัติที่ชัดเจน หน่วยงานใน ภาครัฐควรมีการสนับสนุนให้เห็นความสำคัญในนโยบายส่วนนี้ พนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ควรทำงานใน สภาพการทำงานที่ปลอดภัย และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จำนวนชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม การ แจ้งเตือนความเสี่ยง และอนุญาตให้หยุดงานได้เมื่อมีภาวะคุกคามจากการตั้งครรภ์ เป็นต้น

4. การศึกษาวิจัยที่ควรทำต่อไป

4.1 ควรมีการเฝ้าระวัง (Monitoring) การเจ็บป่วย การบาดเจ็บจากการทำงานที่ชัดเจน ยิ่งขึ้นไปในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ เพื่อติดตามแนวโน้มและขนาดของปัญหา

4.2 ควรมีการศึกษาถึงการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ใน กลุ่มตัวอย่างตามประเภทอุตสาหกรรมที่มีความครอบคลุมประเภทของโรงงานได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ใน โรงงานที่ต่างกันมีการสัมผัสสิ่งคุกคามที่ต่างกัน และการสัมผัสความรุนแรงต่างกัน เช่น โรงงานผลิต เฟอร์นิเจอร์ไม้ โรงงานประเภทปิโตรเคมี

4.3 ควรมีการศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่ เป็นแรงงานนอกระบบ ทั้งนี้เนื่องจากในกลุ่มพนักงานหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นแรงงานนอกระบบไม่มีระบบ ในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย เหมือนพนักงานในโรงงาน

บรรณานุกรม

1. กระทรวงแรงงาน สำนักงานประกันสังคม. รายงานประจำปี 2553. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
2. Lemasters, Grace Kawas. Maternal Occupational Exposures and Adverse Pregnancy Outcome. Encyclopaedia of Occupational Health and Safety. 4th ed. Safe Work Bookshelf; 2005.1(Pt 1) CD-ROM.
3. นันทวรรณ วิจิตรวาทการ. การศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพจากอุตสาหกรรม 2009. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2554. จาก http://www.researchgate.net/publication/39029364_
4. Makowiec-Dabrowska T, Hanke W, Radwan-Wodarczyk Z, Koszada-Wodarczyk W, Sobala W. Working Condition of Pregnant Women. Departures from Regulation on Occupations Especially Noxious or Hazardous to Women. Article in Polish. Med Pr. 2003; 54(1): p 33-43.
5. พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ. การประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพ. ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทไซเบอร์เพรส จำกัด; 2547.
6. อุดุลย์ บัณฑิตกุล. คู่มืออาชีพเวชศาสตร์ 2000. กรุงเทพฯ: บริษัทประชาชน; 2544.
7. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1999. A Guide for New & Expectant Mothers Health & Safety Executive Publication. November 2007.
8. วิทยา อยู่สุข. อาชีวอนามัยและความปลอดภัย. ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. พิมพ์ครั้งที่ 3 หจก.เบสท์ กราฟิค เพรส; 2549.
9. Jamieson DG et al. H1N1 2009 influenza virus infection during pregnancy in the USA. Lancet. 2009 Aug 8;374(9688):429-30 ; published online July 29, 2009.
10. แนวทางการดูแลรักษาหญิงตั้งครรภ์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าเป็นไข้หวัดใหญ่โดย สมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย สิงหาคม 2552.
11. ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล. พิษวิทยาและอาชีวเวชศาสตร์ การดำเนินงานอาชีวเวชกรรมในสถานประกอบการ หน่วยที่ 15.4 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2553.
12. Health and Safety Executive. (HSE) New & Expectant Mothers-Frequently Asked Questions. Retrieved June 22, 2009, from <http://www.hse.gov.uk/mothers/faqs.htm>

13. Health and Safety Executive. (HSE) New and Expectant Mothers at Work. Risk Management Health and Safety Procedure October 2007.
14. Kyyrönen P, Taskinen H, Lindbohm ML, Hemminki K, Heinonen OP. Spontaneous Abortions and Congenital Malformations Among Women Exposed to Tetrachloroethylene in Dry Cleaning. *J Epidemiol Community Health*. Institute of Occupational Health. Helsinki, Finland. 1989 Dec; 43(4): p 346-51.
15. Hanke W, Kalinka J, Makowiec-Dabrowska T, Sobala W, *Am J Ind Med*. Heavy Physical Work During Pregnancy a Risk Factor for Small for Gestational Age Babies in Poland. 1999 Jul; 36(1): p 200-05.
16. Makowiec-Dabrowska T, Siedlecka J. Physical exertion at work and the course and outcome of pregnancy. Article in Polish. 1996; 47(6): p 629-49.
17. Biernacka JB, Hanke W, Makowiec-Dabrowska T, Makowska Z, Sobala W. Occupation related psychosocial factors in pregnancy and risk of preterm Delivery. Article in Polish. 2007;58(3):p 205 -14.
18. Warsaw, Leon J. Pregnancy and US work Recommendations. *Encyclopaedia of Occupational Health and Safety*. 4th ed. Safe Work Bookshelf. 2005; 1(Pt 1) CD-ROM.
19. Irene Figà-Talamanca. Occupational Risk Factors and Reproductive Health of Women. *Occupational Medicine*. 2006; 56(8): p 521-31.
20. Silvaggio, Teresa, Mattison, Donald R. Setting Occupational Health Standards: Toxicokinetic Differences Among and Between Men and Women. [Article] *Journal of Occupational Medicine*. 1994 Aug; 36(8): p 849-54.
21. Hood J. AAOHN J. The Pregnant Health Care Worker an Evidence Based Approach to Job Assignment and Reassignment. 2008 Aug; 56(8): p 329-33.
22. J S Feinberg and C R Kelley. Pregnant Workers. A Physician's Guide to Assessing Safe Employment. Department of Internal Medicine, School of Medicine, University of California, San Francisco, USA. *West J Med*. 1998 Feb; 168(2): p 86–92.
23. Pregnant in The Workplace. (2007 August). Retrieved June 7, 2552, from <http://www.welfareatwork.pregnant-workplace.html.co.uk/>

24. Hood J, Larrañaga M. Employee Health Surveillance in the Health Care Industry. AAOHN J. 2007 Oct; 55(10): p 423-31.
25. ปิติ พูนไชยศรี. การบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย. หน่วยที่ 7 พฤติกรรมมนุษย์และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2550.
26. สุปรียา ตันสกุล. กระบวนการเรียนรู้กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ. วารสารการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม ปีที่ 24 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2544.
27. มงคลชัย แก้วเอี่ยม. การรับรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ตำบลหนองกลางนา อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. [ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสุขภาพศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี] นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2550.
28. ปิยะนุช แก้วเรือง, อัมพามร์ ศิริโต. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมดอกคำดวน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. [ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสุขภาพศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี] นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2550.
29. รัตตินันท์ โภควินภูติสนันท์, ชวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์, วันเพ็ญ ทรงคำ. การรับรู้ภาวะเสี่ยงอันตรายจากฝุ่นและพฤติกรรมการป้องกันของ คนงานโรงงานเซรามิก. วารสารวิชาการสาธารณสุข ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม 2552.
30. สุภาพร ธารเปี่ยม. สมรรถภาพการได้ยินและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากเสียงในคนงานโรงงานผลิตน้ำตาลทราย. [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย]. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2548.
31. กฤตธิภา เครื่องนันทา. ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากฝุ่นผ้าของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า. [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย]. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2548.
32. ศิริชัย มุ่งวิริยะ. การศึกษาสภาพและความต้องการของคนงานก่อสร้าง ในงานก่อสร้างประเภทอาคารสูง เขตกรุงเทพมหานคร. ศูนย์เครือข่ายองค์ความรู้สาธารณะด้านการจัดการทุนมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. พฤษภาคม 2542. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2552. จาก <http://www.thaihrhub.com/index.php/archives/research-view/research-394/>

33. บุญชู ชาวเชียงใหม่และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้างในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2544.
34. สมเกียรติ ไหลน้ำเจริญ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางเสียงของพนักงานบริษัททำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) [วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.สิ่งแวดล้อม]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2553.
35. Robert H. Peters. Encouraging Self Protective Employee: What Do We Know. U.S. Bureau of Mines Pittsburgh Research Center Pittsburgh, PA. Journal of Safety Research, Volume 22, Issue 2, Summer 1991, Pages 53-70. Retrieved June 7, 2553, from www.cdc.gov/niosh/mining/pubs/pdfs/espeb.pdf
36. สุสันหา ยิ้มแย้ม, สุจิตรา เทียนสวัสดิ์. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ทำงานไม้แกะสลัก. พยาบาลสารปีที่ 34 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2550. หน้า 58-69.
37. Fabrizio Giannandrea, Laura Settimi and Irene Figa Talamanca. The Use of Personal Protective Equipment in Pregnant Greenhouse Workers. Published by Oxford University Occupational Medicine 2008; 58: p 52-57.
38. W. Scott Carpenter, Barbara C. Lee, Paul D. Gunderson, and Dean T. Stueland, Assessment of Personal Protective Equipment Use Among Midwestern Farmers American Journal of Industrial Medicine 42: p 236-247. 2002.
39. Deborah B Reed, Steven R Browning, Susan C Westneat and Pamela S. Kidd, Personal Protective Equipment Use and Safety Behaviors Among Farm Adolescents: Gender Differences and Predictors of Work Practices. College of Nursing, University of Kentucky, Lexington 2006 National Rural Health Association Vol. 22, No.4 :p 314-20.
40. กระทรวงแรงงาน. กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541. (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทากูร ก้อปปี; สิงหาคม 2553.
41. กระทรวงแรงงาน. กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554.
42. Shelson W. Samuels. Ethics In The Workplace. A Framework For Moral Judgement. Encyclopaedia of Occupational Health and Safety. 4th ed. Safe Work Bookshelf; 2005. 1(Pt 1) CD-ROM.

43. ชีระ ทองสง. ชเนนทร์ วนาภิรักษ์, บรรณานิการ. สถิติศาสตร์ เล่มที่ 1. หน่วยเวชศาสตร์มารดาและทารก ภาควิชาสถิติศาสตร์และนารีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ฉบับเรียบเรียงครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พี พี ฟอเรนบีคส์เซนเตอร์; ตุลาคม 2541.
44. ภิรมย์ กมลรัตนกุล, มนต์ชัย ซาลาประวรรตน์ และทวีสิน ต้นประยูร. หลักการทำวิจัยให้สำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด; 2550.
45. ศิริพร จิรวัดน์กุล. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด; 2552.
46. ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี; 2553.
47. กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด; 2551.
48. กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด; สิงหาคม 2551.
49. สุภางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2552.
50. สุภางค์ จันทวานิช. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2552.
51. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ลักษณะ 3 ประโยชน์ทดแทนหมวด 1 ทั่วไป กฎหมายและความรู้งานประกันสังคม. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2554. จาก <http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=89>
52. สุวิทย์ อุดมกิตติ, สายชล พฤษัชจร. ภาวะโลหิตจางในสตรีตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิชาการรพช/รพท เขต 4 2522; 11: 45 - 52.
53. กฤษณา บัวแสง. ผลการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่โรงพยาบาลบางละมุง. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า. ปีที่ 27 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2553; 155 - 162.
54. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ พ.ศ. 2553. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2554. จาก http://nkrat.nso.go.th/nso/project/searchkey/searchword_result.jsp
55. Osei EK, Amoh GE, Schandorf C. Risk ranking by perceptiond. [serial online] 1997 retrieval 1 December 2011 from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9003705>

56. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร 2552. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2554. จาก
<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/lfs54/reportMay.pdf>
http://nkrat.nso.go.th/nso/project/searchkey/searchword_result.jsp
57. Orem DE. Nursing: concepts of practice. 4th ed. St.Louis: Mosby; 2001.retrievy 1
 December 2011 <http://nungruthai.igetweb.com/?mo=3&art=554846>
58. นภาพร มัทย์พงษ์ฉาวร. การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2543.
59. ชูชาติ จุลพันธ์ .การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุในที่ทำงานของพนักงานสายการผลิต: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานของบริษัทโรแยลชีรามิคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม และองค์การ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
60. พิมพ์จันทร์ เทียมเสวต. การรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตราย และการปฏิบัติอย่างปลอดภัยของพนักงานฝ่ายบริการลานจอดอากาศยาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม ภาควิชาจิตวิทยา. 129 หน้า 2544.
61. อริศรา ปาดแมน. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายกับพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท รongเท้าบาจาแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม ภาควิชาจิตวิทยา. 105 หน้า 2543.
62. สันติ ใจจ้อง, ปุณณพัฒน์ ไชยเมล์, วลัยภา คชภักดี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคประสาทหูเสื่อมจากการทำงานของคนงานในโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา. วารสารวิชาการเขต 12 ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2553
63. ฟาร์รัตน์ สมแสน. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.2537.
64. Arezes & Miguel, The Comfort and Effectiveness of Hearing Protection Devices
 Volume47, Issue4 Pp. 337 Received 19 November 2002.
<http://annhyg.oxfordjournals.org/content/47/4/337.full>

ภาคผนวก ก

เอกสารแนะนำสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารแนะนำสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย

โครงการวิจัย การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

ที่มาของปัญหาการวิจัย กิจการในภาคอุตสาหกรรมได้มีการนำเอาเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมทั้งวัสดุดิบ สารเคมีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตเกือบทุกขั้นตอน เพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณการผลิตสินค้า กระบวนการผลิตที่มีความสลับซับซ้อนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการทำงาน สภาพงาน และสุขภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดจากการนำเอาเทคโนโลยีและสารเคมีต่างๆ มาใช้ มีรายงานลูกจ้างที่ประสบอันตรายในข่ายกองทุนเนื่องจากการทำงานประจำปี พ.ศ. 2553 ของสำนักงานประกันสังคมจำนวนทั้งสิ้น 146,511 ราย สาเหตุการประสบอันตรายมาจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด หรือทิ่มแทงมือ และสาเหตุการเจ็บป่วยจากการทำงานเป็นโรคที่เกิดตามลักษณะหรือสภาพของงาน เช่น การบาดเจ็บจากการยกหรือย้ายของหนัก ประสบอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต 619 ราย กลุ่มอายุของลูกจ้าง 25-29 ปี มีจำนวนการประสบอันตรายสูงสุด สำหรับข้อมูลแรงงานหญิง จำนวนการประสบอันตรายและเจ็บป่วยจากการทำงาน 31,606 ราย มีผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร จำนวน 282,277 ราย จำนวนเงิน 5,594.85 ล้านบาทจากข้อมูลจะเห็นได้ว่าแรงงานที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ครั้งหนึ่งเป็นแรงงานหญิง อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ มีการคลอดบุตร รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร จากข้อมูลสถิติจะเห็นได้ว่าแรงงานที่มีอยู่เป็นจำนวนมากมีโอกาสสัมผัสสิ่งคุกคาม และมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคจากการทำงานหรือเกิดอุบัติเหตุอันเนื่องจากการทำงาน ในปัจจุบันยังไม่มีรายงานการวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน และพฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานเข้าถึงได้หลายทาง การประเมินการสัมผัสสิ่งคุกคามเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการดูแลตนเองมีความเข้าใจเรื่องการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงาน ซึ่งต้องเข้าใจถึงผลกระทบที่จะได้รับและมีความตระหนักในการป้องกันตนเองจากสิ่งคุกคาม โดยเฉพาะผลกระทบที่จะส่งถึงทารกในครรภ์ และการให้การดูแลพนักงานหญิงที่ตั้งครรภ์ของโรงงานอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์

วิธีการศึกษา ใช้แบบสอบถาม สอบถามข้อมูลทั่วไป ประวัติการทำงานและลักษณะงานขณะตั้งครรภ์ การสัมผัสสิ่งคุกคามจากลักษณะงานที่ทำเป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ การบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน จิตวิทยาสังคม และสภาพงาน พฤติกรรมการป้องกันตนเอง การดูแลด้านสุขภาพและความปลอดภัยหญิงตั้งครรภ์ จำนวนตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ 409 คน โดยอาสาสมัคร

จะใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามโดยประมาณ 15 นาที และสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องพฤติกรรม การป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ การดูแลด้านสุขภาพและความปลอดภัยหญิงตั้งครรภ์ของโรงงาน จังหวัดนครราชสีมา กับตัวแทนผู้ประกอบการของโรงงาน จำนวนตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์และตัวแทนผู้ประกอบการของโรงงานจำนวนละประมาณ 10 คน โดยใช้เวลาสัมภาษณ์เชิงลึกประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที

เหตุผลในการคัดเลือกอาสาสมัคร คัดเลือกหญิงตั้งครรภ์ทุกอายุครรภ์ เข้ารับการฝากครรภ์คลินิกฝากครรภ์โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา ยินดีเข้าร่วมการศึกษา

ระยะเวลา การศึกษา 2 ปี เริ่มตั้งแต่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2552 – เดือน มกราคม พ.ศ. 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ได้ข้อมูล การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ ทราบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์ มีข้อมูลที่สามารถนำไปวางแผนให้บริการด้านอาชีวอนามัย ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพพนักงานหญิงตั้งครรภ์ และสร้างความตระหนักในพฤติกรรม การป้องกันตนเอง

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยทำการขออนุญาตผู้เข้าร่วมการวิจัยและหน่วยงานที่จะทำการวิจัย อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยโดยละเอียด ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ผลในภาพรวมจะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยเท่านั้น และให้ consent ที่ยินยอมก่อนดำเนินการวิจัย การเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะเข้าร่วมวิจัยและไม่เข้าร่วมวิจัยในขั้นตอนใดๆ และสามารถถอนตัวออกจากวิจัยได้เมื่อต้องการ ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของท่านมีความสำคัญ โปรดตอบคำถามด้วยความรู้สึกตามความเป็นจริงของท่าน ไม่มีถูกหรือผิด คำตอบของแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์เฉพาะตัวของแต่ละคน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อเพื่อจะสามารถนำข้อมูลที่ท่านให้ไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

ผู้วิจัย นางสุภาพร แสนศรี ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาอาชีวเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถานที่ปฏิบัติงาน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน 044-212900 โทรสาร 044-218018 ที่บ้าน 044-953248 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 089-286 ติดต่อกันได้สะดวก 24 ชั่วโมง

ภาคผนวก ข
ใบอนุญาตในการวิจัย

ตัวบับหนังสือ

ภาคผนวก ค

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ

การวิจัยเรื่อง การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เบอร์โทรศัพท์.....

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย อันตรายหรืออาการที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด และมีความเข้าใจดีแล้ว

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจไม่ปิดบัง ซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้โดยสมัครใจและการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลต่อการดูแลรักษาที่ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยได้เฉพาะสรุปผลการวิจัย หรือการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและกำกับดูแลการวิจัยเท่านั้น

ข้าพเจ้าสามารถติดต่อบุคคลที่รับผิดชอบเรื่องนี้เป็น นางสาวพร แสนศรี ได้ที่ฝ่ายสวัสดิการสังคม โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ 24 ชั่วโมง 089-2868990

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้น และมีความเข้าใจทุกประการและได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ และหลังจากลงนามแล้ว ข้าพเจ้าจะได้รับสำเนาของเอกสารฉบับนี้เก็บไว้ 1 ชุด

ลงนามผู้ยินยอม ลงนามผู้วิจัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ในฐานะพยาน ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการอธิบายถึงข้อมูลในเอกสารชี้แจงและเอกสารยินยอมอย่างชัดเจน ผู้เข้าร่วมโครงการมีโอกาสได้ถามผู้วิจัย เกี่ยวกับโครงการวิจัย ผู้เข้าร่วมโครงการได้ยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ

ลงนาม พยาน ลงนาม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

การวิจัยการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของหญิง
ตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

ชุดที่ 1

NO

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย / ในช่อง ตรงตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
ในขณะตั้งครรภ์ปัจจุบันและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. อายุของท่าน..... ปี
2. การศึกษาสูงสุดของท่าน

☐ (1) ไม่ได้เรียน/ประถมศึกษา	☐ (2) มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ (3) อนุปริญญา/ปวส./ปวช.	☐ (4) ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี
3. สิทธิการรักษาพยาบาลเมื่อท่านเจ็บป่วย

☐ (1) ประกันสังคม	☐ (2) โครงการบัตรประกันสุขภาพ	☐ (3) จ่ายเงินเอง
☐ (4) เบิกราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ (5) อื่นๆ ระบุ.....	
4. ท่านมีโรคประจำตัว หรือไม่

☐ (1) ไม่มี	☐ (2) มี ให้ระบุ สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ						
	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>☐ (2.1) เบาหวาน</td> <td>☐ (2.2) ความดันโลหิตสูง</td> <td>☐ (2.3) หอบหืด</td> </tr> <tr> <td>☐ (2.4) หัวใจ</td> <td colspan="2">☐ (2.5) อื่นๆ ระบุ</td> </tr> </table>	☐ (2.1) เบาหวาน	☐ (2.2) ความดันโลหิตสูง	☐ (2.3) หอบหืด	☐ (2.4) หัวใจ	☐ (2.5) อื่นๆ ระบุ	
☐ (2.1) เบาหวาน	☐ (2.2) ความดันโลหิตสูง	☐ (2.3) หอบหืด					
☐ (2.4) หัวใจ	☐ (2.5) อื่นๆ ระบุ						
5. สถานภาพสมรสของท่าน

☐ (1) คู่	☐ (2) หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
----------------------------------	--
6. รายได้รวมต่อเดือนของท่าน..... บาท (1) พอใช้ (2) ไม่พอใช้
7. การเข้ารับการฝากครรภ์

☐ (1) เข้ารับการฝากครรภ์	☐ (2) ไม่เข้ารับการฝากครรภ์
---	--
8. ณ วันสัมภาษณ์นี้ท่านคลอดบุตรแล้วหรือยัง

☐ (1) คลอดแล้วอายุครรภ์ สัปดาห์	☐ (2) ยังไม่คลอดและมีอายุครรภ์ สัปดาห์
--	---
9. ท่านเคยมีประวัติแท้งบุตรก่อนหน้านี้หรือไม่

☐ (1) ไม่มี	☐ (2) มี ระบุอายุครรภ์ สัปดาห์
------------------------------------	---
10. ลักษณะงานที่ทำขณะตั้งครรภ์ตอนเกิดการแท้ง.....

ส่วนที่ 2 ประวัติการทำงานและลักษณะงานขณะตั้งครรภ์ในปัจจุบัน

คำแนะนำ: หากท่านคลอบคลุมแล้วให้ข้อมูลหรือตอบเหตุการณ์ที่เกิดขณะตั้งครรภ์ปัจจุบันที่คลอบ

1. ชื่อโรงงานที่ท่านทำงานในปัจจุบันขณะตั้งครรภ์นี้
2. ประเภทของกิจการโรงงานและสินค้าที่ผลิต.....
3. ขนาดโรงงานมีพนักงานจำนวนคน
4. ตำแหน่งหน้าที่การทำงานในปัจจุบัน ณ วันสัมภาษณ์
 - (1) เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ
 - (2) เป็นหัวหน้าหรือระดับผู้จัดการ
5. ลักษณะงานที่ท่านทำในปัจจุบัน ณ วันสัมภาษณ์
6. ท่านทำงานนี้มานานปีเดือน
7. ท่านทำงานสัปดาห์ละ วัน วันละ ชั่วโมง เวลา นาฬิกา ถึง นาฬิกา
8. ขณะตั้งครรภ์ปัจจุบันท่านต้องทำงานล่วงเวลาด้วยใช่หรือไม่
 - (1) ไม่ใช่
 - (2) ใช่ ช่วงเวลาที่ท่านออกเวลา..... นาฬิกา ถึง นาฬิกา
โดยเฉลี่ยท่านทำงานล่วงเวลา เดือนละ ชั่วโมง
9. ท่านมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในงานอันเนื่องจากการตั้งครรภ์ครั้งนี้หรือไม่
 - (1) ไม่มี
 - (2) มี โปรดระบุลักษณะงานเดิมก่อนย้ายงาน
10. ช่วงเวลาการทำงานเดิมก่อนย้ายงาน
 - (1) เข้าเวลาปกติเท่านั้น
 - (2) เป็นผลัด (เช้า,บ่ายหรือดึก)
11. ขณะตั้งครรภ์ปัจจุบันท่านเคยเจ็บป่วยจากการทำงานหรือไม่
 - (1) ไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน
 - (2) เจ็บป่วยจากการทำงานนานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง)
 - (3) เจ็บป่วยจากการทำงานบ่อย (3-4 ครั้ง)
 - (4) เจ็บป่วยจากการทำงานบ่อยมาก (5 ครั้งขึ้นไป)
12. ขณะตั้งครรภ์ปัจจุบันท่านเคยเกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงานหรือไม่
 - (1) ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงาน
 - (2) เกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงานนานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง)
 - (3) เกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงานบ่อย (3-4 ครั้ง)
 - (4) เกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงานบ่อยมาก (5 ครั้งขึ้นไป)

ส่วนที่ 3 การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานขณะตั้งครุภัณฑ์ปัจจุบัน

คำอธิบาย การสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานหมายถึง การสัมผัสสิ่งหรือเหตุการณ์ที่อาจ

ก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วยจากการทำงานในแต่ละงานซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพได้ ในที่นี้แบ่งเป็น 5 ด้าน

(1) ด้านกายภาพ หมายถึง การสัมผัสเรื่องของ แสงสว่าง เสียงดัง เสียงรบกวน ความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน ในสิ่งแวดล้อมที่ทำงาน

1. ท่านทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่จ้ามากจนต้องหรือตาตลอดระยะเวลาการทำงาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
2. ท่านทำงานบริเวณที่แสงสว่างส่องถึงน้อยมากจนต้องเพ่งสายตาลงตลอดระยะเวลาการทำงาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
3. ท่านทำงานสัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกันในระยะใกล้ไม่รู้เรื่องตลอดระยะเวลาการทำงาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
4. ท่านทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวนจนรู้สึกรำคาญตลอดระยะเวลาการทำงาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
5. ท่านทำงานสัมผัสกับแหล่งความร้อนจนมีเหงื่อไหลตามร่างกายตลอดระยะเวลาการทำงาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
6. ท่านทำงานสัมผัสกับแหล่งความเย็นจนรู้สึกหนาวตลอดระยะเวลาการทำงาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
7. ท่านทำงานสัมผัสกับความสั่นสะเทือนในหน้างาน
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
8. ระบุสิ่งคุกคามด้านกายภาพที่สัมผัส
9. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามท่านป้องกันตนเองอย่างไร ระบุ

(2) ด้านเคมี หมายถึง การสัมผัสสารเคมีในรูปแบบต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมที่ทำงาน ที่ออกมาจากกระบวนการผลิต การเก็บ หรือการรอผลผลิตของชิ้นงาน

1. ท่านทำงานสัมผัสกับฝุ่นสารเคมี
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
2. ท่านทำงานสัมผัสกับฟุ้ง/ไอระเหยของสารเคมี
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
3. ท่านทำงานสัมผัสกับสารเคมีในรูปของเหลว
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

4. ท่านทำงานสัมผัสกับก๊าซ

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

5. ท่านทำงานสัมผัสกับสารเคมีที่เป็นของแข็ง

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

6. ระบุสิ่งคุกคามด้านสารเคมีที่สัมผัส

7. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามท่านป้องกันตนเองอย่างไร ระบุ

(3) ด้านชีวภาพ หมายถึง การที่ร่างกายได้รับการสัมผัสแหล่งเชื้อโรคในสิ่งแวดล้อมที่ทำงาน เช่น บริเวณที่เป็นแหล่งโรค มีสัตว์หรือแมลงนำโรค มีสิ่งปฏิกูลเน่าเสีย

1. ท่านทำงานสัมผัสกับน้ำที่มีน้ำเปือกขึ้นและ

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

2. ท่านทำงานสัมผัสกับเชื้อโรค เช่น บริเวณที่มีเชื้อราขึ้น บริเวณที่มีน้ำเน่าเสีย หรือมีเลือด สารคัดหลั่ง น้ำลายปนเปื้อน

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

3. ท่านทำงานสัมผัสกับสัตว์หรือแมลงนำโรคต่างๆ

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

4. ท่านทำงานสัมผัสกับหนองพยาธิ หรือปรสิต

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

5. ระบุสิ่งคุกคามด้านชีวภาพที่สัมผัส

6. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามท่านป้องกันตนเองอย่างไร ระบุ

(4) ด้านการบาดเจ็บและท่าทางการทำงาน หมายถึง การสัมผัสสภาพการทำงาน ท่าทางการทำงาน การเคลื่อนไหว การเดิน การยืน การยกของ การเกิดการบาดเจ็บ

1. ท่านทำงานสัมผัสกับน้ำที่เสี่ยงต่อการลื่นล้ม เช่น มีน้ำมันเปือกและ มีของวางเกะกะ เป็นที่มีด

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

2. ท่านทำงานที่ต้องยืนนานกว่า 4 ชั่วโมงติดต่อกันใน 8 ชั่วโมงการทำงาน

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

3. ท่านทำงานที่ก้มๆเงยๆที่ต่ำกว่าระดับเข่าทำซ้ำๆตลอดเวลามากกว่า 10 ครั้งต่อหนึ่งชั่วโมงการทำงาน

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

4. ท่านทำงานที่ต้องเดินขึ้นลงบันได เดินขึ้นเดินลงมากกว่า 4 ครั้งในงาน 8 ชั่วโมงการทำงาน

- (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

5. ท่านทำงานยกของหนักยกซ้ำๆ หนักมากกว่า 23 กิโลกรัม (ประมาณข้าวสาร 5 กิโลกรัม 4.5 ถุง)
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
6. ระบุสิ่งคุกคามด้านการเคลื่อนไหวและท่าทางการทำงาน
7. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามท่านป้องกันตนเองอย่างไร ระบุ

(5) ด้านจิตใจวิทยาสังคมหมายถึง สภาพแวดล้อมการทำงานในเรื่องของ อารมณ์ ความรู้สึก ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความเครียด ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในขณะที่ตั้งครุภัณฑ์

1. ท่านทำงานที่ต้องรีบเร่งตลอด ภาระงานมากเกินไปใน 8 ชั่วโมงการทำงาน เช่น งานที่ขึ้นงานส่ง มาตามสายพานตลอดจนไม่มีเวลาหยุดพัก
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
2. ท่านทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงถ้าทำไม่สำเร็จจะส่งผลเสียหายต่องาน เช่น ส่งชิ้นงานไม่ทัน ตามกำหนดเวลา
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
3. ท่านทำงานสัมผัสกับความรุนแรงมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือหัวหน้างานตลอดเวลา มีการ ได้เถียงกันเสมอ
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
4. ระบุสิ่งคุกคามด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม
5. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามท่านป้องกันตนเองอย่างไร ระบุ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของหญิง ตั้งครุภัณฑ์

คำอธิบาย พฤติกรรมการป้องกันตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่กระทำเพื่อป้องกัน เพื่อลดและขจัด สภาพหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือเพื่อลดและขจัดความเสี่ยงต่ออันตรายที่มีโอกาส เกิดขึ้นจากการทำงาน

ก. ด้านการปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงาน

1. เมื่อทราบว่าตนเองตั้งครุภัณฑ์ท่านมีการดำเนินการแจ้งให้โรงงานทราบทันทีเพื่อการปรับเปลี่ยนงานที่ เหมาะสม
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด
2. ท่านคิดว่าตนเองมีส่วนร่วมในการช่วยลดสิ่งคุกคามหรืออันตรายที่พบในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น พบ เครื่องจักรชำรุดจะทำการแจ้งซ่อมทันที
 (1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

3. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงงาน เช่น สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทุกครั้งตามลักษณะงาน

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

4. ท่านชักชวนให้เพื่อนพนักงานมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมด้านความปลอดภัยของโรงงาน เช่น เข้าร่วมโครงการ 5 ส

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

5. ท่านแนะนำให้เพื่อนพนักงานเห็นความสำคัญของความปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น แนะนำเพื่อนให้แต่งกายให้เหมาะสมตามกฎระเบียบ

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

6. ท่านมีการเตรียมตัวให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากงาน เช่น ทบทวนขั้นตอนการทำงาน ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องจักรก่อนเข้าปฏิบัติงาน จัดวางวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานเขาที่เป็นระเบียบ ตรวจสอบความเรียบร้อยบริเวณหน้างานก่อนเลิกงาน

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

7. ในขณะที่ตั้งครุฑที่ท่านดูแลสุขภาพตนเองเพิ่มมากขึ้น เช่น ระมัดระวังอุบัติเหตุมากขึ้น สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้อย่างสม่ำเสมอ

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

ข. ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

1. เมื่อท่านสัมผัสสิ่งคุกคามที่ท่านคิดว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ท่านมีการป้องกันตนเองเสมอ

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

2. ท่านมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

3. เมื่ออยู่ในภาวะเร่งรีบท่านจะไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามที่โรงงานจัดให้

(1) ไม่จริง (2) จริงบางครั้ง (3) ค่อนข้างจริง (4) จริงที่สุด

4. ความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

การใช้อุปกรณ์ป้องกัน อันตรายส่วนบุคคล	ไม่จำเป็นต้อง ใช้ ไม่มีความ เสี่ยง	จำเป็นต้องใช้เนื่องจากมีความเสี่ยง			
		ใช้ทุกครั้ง สม่ำเสมอ	ใช้บ้างไม่ ใช้บ้าง	ใช้น้อย	ใช้น้อย มาก
4.1 หมวก	☐	☐	☐	☐	☐
4.2 แว่นตา	☐	☐	☐	☐	☐
4.3 ที่ปิดจมูก	☐	☐	☐	☐	☐
4.4 ที่อุดหู	☐	☐	☐	☐	☐
4.5 ถุงมือ	☐	☐	☐	☐	☐
4.6 รองเท้าป้องกัน	☐	☐	☐	☐	☐
4.7 ชุดกันเปื้อน	☐	☐	☐	☐	☐

ส่วนที่ 5 การดูแลสุขภาพความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์

คำอธิบาย การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการ การบริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่โรงงานอุตสาหกรรมจัดให้แก่พนักงาน ที่ทำงานอยู่ในโรงงานนั้นๆ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน ความสะดวกสบาย นอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับประจำ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจเกิดแรงจูงใจในการทำงานแก่พนักงานหญิง ตั้งครรภ์

ชี้แจง: โรงงานที่ท่านทำงานอยู่มีบริการหรือการดูแลพนักงานอย่างไรบ้างตามคำถามข้างล่างนี้

ก. ด้านการป้องกันความเสี่ยง

1. โรงงานมีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยขั้นต้นสำหรับหญิงตั้งครรภ์
 (1) มีการประเมินความเสี่ยง (2) ไม่มีการประเมินความเสี่ยง (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ
2. โรงงานมีการประเมินความเครียดสำหรับหญิงตั้งครรภ์
 (1) มีการประเมิน (2) ไม่มีการประเมิน (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ
3. เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการแจ้งข้อมูลให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยงที่พบ
 (1) มีการแจ้งข้อมูล (2) ไม่มีการแจ้งข้อมูล (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ
4. เมื่อพบความเสี่ยงโรงงานมีการจัดการกับความเสี่ยงที่พบ เช่น เมื่อพบว่ามีของวางเกะกะเสี่ยงต่อการลื่นล้มมีการจัดเก็บอย่างปลอดภัย
 (1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

5. โรงงานมีการปรับสภาพงาน สภาพะการทำงาน หรือชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์ เช่น เมื่อตั้งครรภ์มีการย้ายหน้างานจากที่มีเสียงดังไปที่ไม่มีเสียงดัง จากที่ยืนนานจัดหาเก้าอี้ให้นั่ง เปลี่ยนจากเข้ากะเป็นทำงานเช้าตลอด

(1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

6. โรงงานมีการจัดอบรมความรู้ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และพฤติกรรมกรป้องกันตนเองจากความเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์หรือไม่ เช่น อบรมความเสี่ยงจากงานที่เกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์

(1) มี (2) ไม่มี (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

ข. ด้านสวัสดิการ

1. โรงงานมีการจัดช่วงเวลาพักให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์แตกต่างจากพนักงานทั่วไป

(1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

2. โรงงานมีการจัดที่พักผ่อนให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์

(1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

3. โรงงานมีการจัดห้องน้ำให้เพียงพอและอยู่ใกล้

(1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

4. เคยมีการเลิกจ้างคนงานหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

(1) เคยมีการเลิกจ้าง (2) ไม่มีการเลิกจ้าง (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

5. โรงงานให้ลาหลังคลอดบุตรได้นานที่สุดเท่าใด

(1) ลากลอบบุตรไม่ได้ (2) ลากลอบบุตรได้สูงสุด วัน

6. โรงงานมีการจัดสถานที่ปั้มนมและเก็บน้ำนมให้หลังคลอดบุตร

(1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (3) ไม่ทราบ/ไม่มั่นใจ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน

**โครงร่างคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเรื่องพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการ
สัมผัสสิ่งคุกคามจากการทำงานของพนักงานหญิงตั้งครรภ์**

ชุดที่ 2

ลักษณะงานและพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

1. เลขที่แบบสอบถามชุดที่ 1 ที่ทำไปแล้ว
2. ลักษณะงานที่ทำเป็นประจำมีอะไรบ้าง
3. ท่านคิดว่าอะไรคือสิ่งที่เป็นอยู่จากการทำงานที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของท่าน
4. เพราะเหตุใดจึงคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
5. การตั้งครรภ์ของท่านทำให้ท่านคิดถึงสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของท่านเปลี่ยนไปอย่างไร
6. ท่านทำอย่างไรเพื่อป้องกันตนเองจากสิ่งที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเหล่านั้นบ้าง
7. ท่านคิดว่าโรงงานควรมีการจัดการอย่างไรบ้างต่อสิ่งที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเหล่านั้น
8. ท่านมีการเตรียมตัวให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากงานอย่างไรบ้าง
9. ท่านทำอะไรที่เป็นการป้องกันตนเองจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบ้างที่ผ่านมา
10. อะไรเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าจะต้องป้องกันตนเองจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

กล่าวขอบคุณในความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์

**โครงร่างคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตัวแทนผู้ประกอบการโรงงานเรื่องการดูแล
พนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ**

ชุดที่ 3 สำหรับตัวแทนผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 อายุ ปี

1.2 เพศ (1) ชาย (2) หญิง

1.3 ตำแหน่งในโรงงาน

(1) ผู้จัดการ (2) ฝ่ายบุคคล (3) เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (4) อื่นๆ ระบุ

2. ข้อมูลของโรงงาน

2.1 ประเภทของกิจการและสินค้าที่ผลิต

ส่วนที่ 2 โครงคำถามเกี่ยวกับการดูแลพนักงานหญิงตั้งครรภ์ของผู้ประกอบการ

การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย

1. โรงงานมีการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์อย่างไร

2. มีการประเมินความเสี่ยงทางสุขภาพและความปลอดภัย ขั้นต้นสำหรับพนักงานหญิงตั้งครรภ์
อย่างไร

3. เมื่อมีความเสี่ยงทางสุขภาพและปลอดภัยมีการจัดการอย่างไร

4. มีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับสุขภาพความปลอดภัย และพฤติกรรมกรป้องกันตนเองจาก
ความเสี่ยงของพนักงานหญิงตั้งครรภ์อย่างไร

5. พนักงานหญิงตั้งครรภ์เคยเจ็บป่วย/บาดเจ็บจากงานหรือไม่ ถ้ามี มีการบริหารจัดการอย่างไร

6. ประเด็นที่เป็นจุดเด่นการดูแลหญิงตั้งครรภ์ของโรงงาน มีอะไรบ้าง

การดูแลด้านสวัสดิการ

1. โรงงานมีการจัดการอำนวยความสะดวกต่อไปนี้ให้กับพนักงานที่ตั้งครรภ์อย่างไรบ้าง

ก. ช่วงเวลาพัก ข. ที่พักผ่อน ค. สถานที่ทำงาน ง. ห้องน้ำ จ. น้ำดื่มสะอาด

2. ระเบียบการลาคลอดบุตรเป็นอย่างไร

3. มีการออกจากงานระหว่างการตั้งครรภ์หรือไม่ ถ้ามีเพราะเหตุใด

กล่าวขอบคุณในความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสุภาพร แสนศรี
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 24 มิถุนายน 2512
สถานที่เกิด	ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 21000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	56 หมู่บ้านสองใต้ ถนนโคกสูง-ขามทะเลสอ ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสุนารีวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
พ.ศ. 2533	พยาบาลและผดุงครรภ์ระดับต้น จาก วิทยาลัยพยาบาลพระพุทธบาท สระบุรี
พ.ศ. 2537	พยาบาลศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2555	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาอาชีวเวชศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ